

Liabona

**Mapainubsanon nga
Talagsaong mga Tawo
sa Atong Kasaysayan,
pp. 16, 62, 65**

**Unsaon sa Pagsinati og
Tinuorayng Kagawasan, p. 32**

**Kon Sulayan ang Inyong
Kaligdong, pp. 40, 48**

**Paghimo og Bandila sa
Kalingawasan para sa
Inyong Pamilya, p. 60**

*"Ang moder-
nong pana-
hon nga mga
pioneer sa
Simbahan . . .
nagpuyo sa
matag nasud
ug [ang ilang]
kaugalingong
mga istorya sa
paglahutay, hu-
got nga pagtuo
ug sakripisyo
nadugang og
mahimayaong
bag-o nga mga
bersikulo sa
mahinungda-
non nga mga
koro sa ulahing
adlaw nga awit
sa pagdayeg sa
gingharian sa
Dios."*

Presidente Dieter F.
Uchtdorf, Ikaduhang
Magtatambag sa Unang
Kapangulohan, "Tinu-
hoan sa Atong Amahan,"
Liahona, Mayo 2008, 70.

Sa wala: Si Tiaray Madera
Rasoamampianina mao
ang usa sa unang mga
miyembro sa Simbahan
sa Madagascar.

MGA MENSAHE

- 4 **Mensahe sa Unang Kapangulohan: Ang Kalibutan Nanginahanglan og mga Pioneer Karon**
Ni Presidente Thomas S. Monson
- 7 **Mensahe sa Visiting Teaching: Pagtudlo ug Pagkat-on sa Ebanghelyo**

LABING IMPORTANTING MGA ARTIKULO

- 14 **Kay sa Dios Walay Butang nga Dili Mahimo**
Ni Sang-lick Han
- 16 **Hugot nga Pagtuo ug Kaisug sa Pioneer—Kaniadto ug Karon**
Ni Elder M. Russell Ballard
Ang mga pioneer kaniadto nakabuntog sa lisud kaayo nga mga hagit—unta ang kahayag sa atong pagpamatuod sama kahayag sa ilang pagpamatuod.
- 22 **Usa ka Dios sa mga Milagro: Ang mga Santos sa Slovak sa Sheffield**
Ni Elder Erich W. Kopischke
Ang hugot nga pagtuo niining mga Santos sa Sheffield, England, nakahimo og modernong milagro.

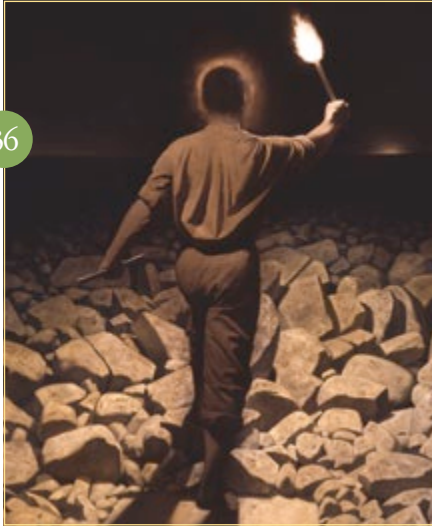
MGA DEPARTAMENTO

- 8 **Notebook alang sa Komperensya sa Abril**
- 10 **Unsa ang Atong Gituohan: Kon Kinsa ang Tawagon sa Ginoo Siya Mopasarang**
- 12 **Pagserbisyo diha sa Simbahan: Usa ka TV nga Gialsa ug Usa ka Espiritu nga Gibayaw**
Ni Kaci Cronin
- 13 **Pagtudlo sa Alang sa Kalig-on sa mga Kabatan-onan: Pagkamatinuoron ug Kaligdong**
- 28 **Mga Tingog sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw**
- 74 **Mga Balita sa Simbahan**
- 80 **Hangtud Kita Magkita Pag-usab: Maglakaw sa Dalan sa Paglaum nga—Mag-uban**
Ni LaRene Porter Gaunt

NAA SA HAPIN

Sa atubangan: *Paboritong mga Istorya*, ni Michael T. Malm. Sa luyo: Gilitratohan ni Craig Dimond © IRI. Sulod sa atubangan nga hapin: Gilitratohan ni Richard M. Romney.

36

32 Magpakabuhi alang sa Kahangturan

Ni Elder Keith K. Hilbig

36 Mga Kasinatian sa Hilabihang Pagsalig

Ni Melissa Zenteno

Ang mga young adult mipakigbahin sa unsang paagi ilang gilig-on ilang pagtuo bisan naglisud sa relasyon.

Tan-awa kon inyo bang makit-an ang Liahona nga gitago dinhi niini nga isyu. Timaan: Nasa-yud si Erika.

48

40 Konbiksyon uban sa Kalooy

Ni Elder Jeffrey R. Holland

Kanus-a nga angay mohukom? Unsaon nato pagdepensa sa atong mga sumbanan samtang nagtahud sa kabubut-on sa ubang mga tawo?

44 Pagpasaylo sa Atong Kaugalingon

Ni David Dickson

47 Permanente nga Marka

Ni Dani Dunaway Rowan

Akong ginusnusan pag-ayo akong mga kamot hangtud misakit kini, apan ang mga linya sa marka wala makuha.

48 Alang sa Kalig-on sa mga Kabatan-onan: Pagkamatinoon ug Kaligdong

Ni Elder Christoffel Golden Jr.

50 Pauli nga Madungganon

Ni Valerie Best

Gitan-aw nako ang pulseras nga walay tuyoang nasulod sa akong bag—hangtud kanus-a kini magpabilin dinha kon ako maglangay-langay sa pag-uli niini?

52 Gahum diha sa mga Pakigsaad

Ang pakigsaad labaw pa kaysa sinaaran uban sa Dios; kini usa ka saad nga adunay gahum, kalig-on, kahilwasan, ug kalinaw.

54 Paborito nga mga Family Home Evening

56 Ang Akong mga Summer didto sa Templo

Ni David Isaksen

Kadto 10 ka oras nga pagdrayb sa pinakaduol nga templo, sa Stockholm, Sweden, apan mapasalamaton ko nga miadto mi.

70

57 Roleta sa Family Home Evening

58 Luwasa Siya!

Ni Heidi S. Swinton

Sa dihang bata pa, si Presidente Thomas S. Monson nakakat-on nga usa sa pinakanindot nga pagbati mao ang makatabang sa uban.

60 Pagdala sa Primary ngadto sa Panimalay: Ang mga Pamilya Usa ka Bahin sa Plano sa Langitnong Amahan

62 Diha sa Dalan: Mga Hagit didto sa Missouri

Ni Jennifer Maddy

64 Atong Pahina

65 Linain nga Saksi: Ngano nga importante ang buhat sa family history?

Ni Elder David A. Bednar

66 Ang Istorya sa Carpet

Ni Kay Timpson

Ang pagpakigbahin og mga istorya samtang dungan nga nagtrabaho, sila si Katy ug Nana nakamugna og sobra pa kaysa usa ka carpet.

68 Pagbinayloay og Istorya sa Pamilya

Gamita kining kalihokan sa pagpakigbahin ug pagsaysay og mga istorya uban sa inyong pamilya.

69 Hi, Ako si Erika gikan sa El Salvador

70 Para sa Gagmayng mga Bata

81 Litrato sa Propeta: Joseph F. Smith

Internasyonal nga magasin sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga giimprinta sa Cebuano

Ang Unang Kapangulohan: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles:

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Editor: Craig A. Cardon

Mga Adviser: Shayne M. Bowen, Bradley D. Foster, Christoffel Golden Jr., Anthony D. Perkins

Tigdumalang Direktor: David T. Warner

Direktor sa Family and Member Support:

Vincent A. Vaughn

Direktor sa mga Magasin sa Simbahan: Allan R. Loyborg

Business Manager: Garff Cannon

Tigdumalang Editor: R. Val Johnson

Luyo-Luyo sa Tigdumalang Editor: Ryan Carr, LaRene Porter Gaunt

Luyo-luyo sa Publikasyon: Melissa Zenteno

Team sa Pagsulat ug Pag-edit: Susan Barrett, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Mindy Raye Friedman, Lorie Fuller, Garry H. Garff, Jennifer Grace Jones, Hikari Loftus, Michael R. Morris, Richard M. Romney, Paul VanDenBerghe, Julia Woodbury

Tigdumalang Direktor sa Art: J. Scott Knudsen

Direktor sa Art: Tadd R. Peterson

Team sa Pagdesinyo: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, C. Kimball Bott, Thomas Child, Kerry Lynn C. Herrin, Colleen Hinkley, Eric P. Johnsen, Scott M. Mooy, Brad Teare

Coordinador sa Intellectual Property:

Collette Nebeker Aune

Tigdumalang sa Produksyon: Jane Ann Peters

Team sa Produksyon: Kevin C. Banks, Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Bryan W. Gygi, Kathleen Howard, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty

Prepress: Jeff L. Martin

Direktor sa Pag-impronta: Craig K. Sedgwick

Direktor sa Pagpang-apud-apod: Stephen R. Christiansen

Paghubad: Francisco M. dela Cruz

Ipadala ang subsripsyon, mga pangutana, ug mga taho ngadto sa *Dateline Philippines* sa *Liahona*, The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, Temple Drive, Greenmeadows Subdivision, Quetzon City 1110, Metro Manila, Philippines o sa P. O. Box 1505, Ortigas Center, Emerald Avenue, Pasig 1600, Metro Manila, Philippines. Numero sa telepono 635-9183. Presyo sa subsripsyon sa Pilipinas, P86.40 matag tuig, P4.00 matag gawla, gawas sa mga espesyal nga isyu.

Isumiter ang mga manuskrito ug mga pangutana

online sa liahona.lds.org; kon ipadala ngadto sa *Liahona*, Room 2420, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; o i-e-mail sa: liahona@ldschurch.org

Ang *Liahona* (usa ka termino sa Basahon ni Mormon nga nagpasabot nga "kompas o direktor") gimantala sa Albanian, Armenian, Bislama, Bulgarian, Cambodian, Cebuano, Chinese, Chinese (simplified), Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Fijian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Icelandic, Indonesian, Italian, Japanese, Kiribati, Korean, Latvian, Lithuanian, Malagasy, Marshallese, Mongolian, Norwegian, Polish, Portuguese, Romanian, Russian, Samoan, Slovenian, Spanish, Swahili, Swedish, Tagalog, Tahitian, Thai, Tongan, Ukrainian, Urdu, ug Vietnamese. (Ang kasagad magkalahi sa pinulongan.)

© 2013 sa Intellectual Reserve, Inc. Tanang mga katungod gigahin. Gigamit sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga may pagtugot. Gi-impronta sa Tinipong Bansa sa Amerika.

Ang teksto ug biswal nga materyal diha sa *Liahona* mahimong kopyahan alang sa sulagma, dili pangkomersyo nga paggamit sa simbahan o panimalay. Ang biswal nga materyal dili mahimong kopyahan kon kini adunay mga pagdili diha sa linya sa kredito sa maong artwork. Ang mga pangutana kinahanglan ipadala ngadto sa Intellectual Property Office, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150, USA; e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

July 2013 Vol. 16 No. 7. LIAHONA (USPS 311-480) Cebuano (ISSN 1096-5114) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$10.00 per year; Canada, \$12.00 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 707.4.12.5). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Mga Ideya sa Family Home Evening

Kini nga isyu naglangkob og mga artikulo ug kalihokan nga magamit sa family home evening. Ang mosunod mao ang pipila ka mga ehemplo.

PAGHULAGWAY SA LITRATO PINAAGI NI CRAIG DIMOND © IRI

"Pauli nga Madungganon," pahina 50: Human og basa sa istorya, kamo ug ang inyong pamilya maka-download ug makatan-aw sa video "Honesty: You Better Believe It!" sa youth.lds.org (anaa sa English, Portuguese, ug Spanish). Ang mga sakop sa pamilya mahimong mopakigbahin sa ilang nakat-unan gikan sa istorya o sa video. Makabasa usab mo sa *Alang sa Kalig-on sa mga Kabatan-onan* kabahin sa pagkamatinuoron ug kaligdong (pahina 19). Para sa kalihokan, ang mga sakop sa pamilya mahimong mag-brainstorm og mga sitwasyon diin ang ilang pagkamatinuoron mahimong masulayan. Isulat ang mga sitwasyon sa ginunting nga papel, ibutang sa bowl, ug pabunota ang tanan sa papel. Puli-puli, pabasaha ang tanan sa sitwasyon ug isulti unsay angay nga buhaton niana nga sitwasyon aron magmatinuoron.

"Ang Istorya sa Carpet," pahina 66: Niini nga istorya, si Katy nangutana ni Nana unsay iyang gustong buhaton uban

sa iyang pamilya sa dihang bata pa siya. Unsay gitubag ni Nana nga iyang gustong buhaton? Dayon gitudloan ni Nana si Katy og bag-ong kahanas, ug sila nakamugna og nindot nga panumduman. Ikonsiderar sa pagbasa sa ikapito nga paragraph sa "Ang Pamilya: Usa ka Pamahayag ngadto sa Kalibutan." Unsay gisulti niini kabahin sa pag-establisar og malampusong kamin-yoon ug pamilya? Pagpili og usa niining mga punto, sama sa kalooy, ug hisguti kini isip usa ka pamilya. Alang niini nga punto, makadapit mo sa pamilya sa paglista og mga paagi nga sila magmaloloy-on ngadto sa mga sakop sa pamilya ug sa uban. Makamugna mo og mga tumong sa tibuok semana aron mopakita nga mas maloloy-on ug hisguti giunsa ninyo pagkab-ut inyong mga tumong atol sa sunod ninyo nga family home evening. Mahimo ninyong tapuson inyong leksyon pinaagi sa pagkanta og "Families Can Be Together Forever [Mga Pamilya Mahimong Managubanan sa Kahangturan]" (*Hymns*, nu. 300).

SA INYONG PINULONGAN

Ang *Liahona* ug ubang mga materyal sa Simbahan anaa sa daghang pinulongan sa languages.lds.org.

MGA HILISGUTAN NIINI NGA ISYU

Mga numero sa pahina nagrepresentar sa unang pahina sa artikulo.

Calling sa Simbahan, mga, 10
Ehemplo, 16

Family history, 65, 69

Family home evening, 3, 54, 57

Hugot nga Pagtuo, 14, 36

Igpapahulay, 28

Jesukristo, 70

Kalisdanan, 4, 16, 80

Kaminyoon, 32, 36

Kasaysayan sa Simbahan, 4, 16, 62, 80, 81

Kasuguan, mga, 40

Kinatibuk-ang komperensya, 8

Misyonaryo nga Buhat, 16

Ordinansa, mga, 29

Paghinulsol, 47

Paghukom, 40

Pagkaginikanan, 13, 32

Pagkamasulundon, 40

Pagkamatinuoron, 13, 31, 48, 50

Pagpasaylo, 44

Pagtudlo, 7, 13

Pakigsaad, mga, 52

Pamilya, 16, 29, 30, 60, 66

Panglantaw, 32

Pioneer, mga, 4, 16, 62, 80

Plano sa kaluwasan, 30

Serbisyo, 12

Smith, Joseph F., 81

Sumbanan, mga, 4

Templo, mga, 29, 56

Tumong, mga, 14

Ni Presidente
Thomas S. Monson

ANG KALIBUTAN NANGINAHANGLAN OG mga Pioneer Karon

Alang sa kadaghanan, ang pagpanglakaw sa mga pioneer [pioneer trek] niadtong 1847 wala mag-sugod sa Nauvoo, Kirtland, Far West, o New York apan sa layong dapit sa England, Scotland, Scandinavia, o Germany. Ang gagmayng mga bata dili hingpit nga makasabut sa aktibong pagtuo nga midasig sa ilang mga ginikanan nga biyaan ang ilang pamilya, mga higala, kaharuhay, ug seguridad.

Ang bata mahimong mangutana, “Ma, nganong mibiya ta sa balay? Asa ta padulong?”

“Ari na, pinalangga ko; moadto ta sa Zion, ang siyudad sa atong Dios.”

Taliwa sa luwas nga panimalay ug sa saad sa Zion mao ang baluron ug unuson nga katubigan sa lapad nga Atlantic. Kinsa ang makahulagway sa kahadlok nga nabati sa kasingkasing sa tawo atol niadtong delikado nga paglawig? Nadasig sa mga paghunghong sa Espiritu, napatunhay sa yano apan makapalahutay nga pagtuo, kadtong mga Santos nga pioneer misalig sa Dios ug milawig sa ilang panaw.

Sa katapusan miabut sila sa Nauvoo aron molalin na usab aron pag-atubang sa mga pagsulay diha sa dalan. Mga kahoy ug bato nga mga lapida mimarka sa mga lubnganan sa tibuok rota gikan sa Nauvoo hangtud sa Siyudad sa Salt Lake. Sama niini ang sakripisyo sa mga pioneer. Ang ilang mga lawas gilubong nga malinawon, apan ang ilang ngalan dili gayud makalimtan.

Nagbaguod ang kapoy nga mga baka, nag-igot ang mga ligid sa karwahe, nanlimbasug ang kugang mga lalaki, mitugtug ang mga drum sa gubat, ug mihagulhol ang mga coyote. Apan ang nadasig sa pagtuo ug naglisud nga mga pioneer nagpadayon. Kanunay silang manganta:

*Dali, dali, kamo mga Santos;
Maglipay's paglakaw.
Bisan niining panaw mag-antus,
Grasya matag adlaw. . . .
Maayo ang tanan!¹*

Kini nga mga pioneer nakahinumdom sa mga pulong sa Ginoo: “Ang akong mga katawhan kinahanglan paga-sulayan sa tanang mga butang, nga sila unta maandam sa pagdawat sa himaya nga Ako aduna alang kanila, gani ang himaya sa Zion.”²

Ang paglabay sa panahon hinayhinayng nakapalimot sa atong mga panumduman ug nakapakunhod sa atong pagdayeg niadtong naglakaw sa dalan sa kasakit, nga nagbiya og timaan nga mga lubnganan nga minarkahan sa luha. Apan unsa kaha sa mga hagit karon? Wala bay batoong mga dalan nga maagian, tungasong kabukiran nga katkaton, mga bung-aw nga tabukon, mga agianang latason, mga suba nga labangon? O may panginahanglan ba alang niining diwa sa pioneer aron sa paggiya kanato nga malayo sa mga kakuyaw nga naghulga kanato ug sa paggiya kanato nga maluwas diha sa Zion?

Sa mga dekada sukad sa pagtapos sa Ikaduhang Gubat sa Kalibutan, nagpadayon nga mikunhod ang mga baruganan sa moralidad. Ang krimen padayong misaka; ang kadesente padayong mikunhod. Daghang binuhatan sa mga tawo makadaot, nagtinguha og mga temporaryong kalingawan samtang gibaliwala ang hingpit nga kalipay diha sa kahangturan. Sa ingon mawad-an kita og kalinaw.

Atong nakalimtan kon sa unsang paagi ang mga Griyego ug mga Romano maayo kaayong mipatigbabaw diha sa usa ka bangis nga kalibutan ug sa unsang paagi kana nga

kalampanan natapos—sa unsang paagi ang katapulan ug kahuyang naka-gun-ob kanila. Sa katapusan, labaw pa sa ilang gusto nga kagawasan, gusto nila ang seguridad ug hayahay nga kinabuhi; ug kining tanan nawala—kahayahay ug seguridad ug kagawasan.

Ayaw padala sa paglingla ni Sata-nas; hinoon, magmalig-on sa kamatuoran. Ang mga tinguha sa kalag dili matagbaw sa walay katapusang pagpangita og kalipay diha sa mga kalingawan ug bisyo. Ang bisyo dili mahimong hiyas. Ang kasilag dili makapabati og gugma. Ang katalawan dili makahatag og kaisug. Ang pagdudahan dili makadasig og pagtuo.

Daghan ang naglisud sa pagbuntog sa mga pagbugal-bugal ug pagpanginsulto sa mga hungog kinsa nagsaway sa kaputli, pagkamatinuoron, ug pagkamasulundon ngadto sa mga sugo sa Dios. Apan ang kalibutan kanunay mibaliwala sa pagsunod sa baruganan. Sa dihang si Noe gimandoan sa paghimo og arka, ang mga hungog mihangad sa kalangitan ug dayon mibiay-biay—hangtud miabut ang ulan.

Kinahanglan pa ba natong balik-balikon nga makat-onan ang mga leksyon nga dunay dakong kadaot?

Ang panahon mausab, apan ang kamatuoran magpadayon. Kon kita napakyas sa pagkat-on sa mga kasinatian sa nangagi, kita makasinati niini uban sa grabeng kasubo, pag-antus, ug kasakit. Wala pa ba kita makabaton og kaalam sa pagsunod Kaniya kinsa nasayud nang daan sa tanang butang—atong Ginoo, kinsa nagdesinyo sa plano sa kaluwasan—kaysa sa bitin, nga nasilag sa katahum niini?

Usa ka disksonaryo mihulagway sa usa ka pioneer isip “usa ka tawo nga nag-una aron sa pag-andam o pagbukas og agianan aron mosunod

ang uban.”³ Mahimo bang madasig kita sa kaisug ug sa pagkamakanunayon sa katuyoan nga naghulagway sa mga pioneer sa nag-una nga mga henerasyon? Mahimo bang kamo ug ako, sa tinuoray, mahimong mga pioneer?

Nasayud ko nga atong mahimo. Ang kalibutan nanginahanglan gayud og mga pioneer karon! ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. “Dali, Dali, Kamo mga Santos,” *Mga Himno ug mga Awit sa mga Bata*, nu. 2.
2. Doktrina ug mga Pakigsaad 136:31.
3. *Oxford English Dictionary*, 2nd ed. (1989), “pioneer.”

PAGTUDLO NIINI NGA MENSAHE

Ang mga kasulatan nagpasabut nga ang mga home teacher mao ang “magpasidaan, magpatin-aw, mag-awhag, ug magtudlo, ug magdapit sa tanan sa pagduol ngadto kang Kristo” (D&P 20:59). Ikonsiderar sa pagpasabut sa mga pasidaan ug mga imbitasyon nga anaa sa mensahe ni Presidente Monson ngadto sa inyong gibisitahan. Mahimo ninyong ihisgut sa ilaha ang mga pamaagi sa pag-ila ug pagsunod sa matarung nga mga ehemplo, paglikay sa mga panglingla, ug pagkat-on gikan sa sayop sa uban. Pangutan-a ang inyong gitudloan kon sa unsang paagi sila mahimong mga pioneer karon.

Ang mga bata malingaw nga mas makat-on sa mga pioneer pinaagi sa pagbasa sa mga serye Diha sa Dalan sa pahina 62 niini nga isyu.

Nadasig pinaagi sa Hugot nga Pagtuo

Ni Maggi Earl

Dili gyud nako makalimtan nga naglakaw sa nataran sa Winter Quarters, Nebraska, USA, diin ang mga pioneer nagpuyo kani-adto. Ang dapit ingon nga sagrado, daw sama nga anaa ko sa nataran sa templo.

Ang akong mga mata napuno sa mga luha, nakapahanap sa akong panan-aw. Nakakita ko og estatuwa apan dili nako maklaro. Sa dihang akong gipahiran ang akong mga luha, nakakita ko og lalaki ug babaye kansang dagway napuno sa kasubo. Sa dihang ako kining giklaro, nakakita ko og porma sa gamayng bata nga nagbuy-od sa lubnganan sa ilang tiilan.

Nasanapan ko niini nga eksena: kaguol, kasuko, pasalamat, ug hingpit nga kalipay. Ganahan kong hupayon kadtong mga Santos, apan mapasalamaton usab ko sa ilang

sakripisyo para sa ebanghelyo.

Ang akong kasinatian sa Winter Quarters nakapaamgo nako nga gihatag sa Langitnong Amahan ang ebanghelyo ngadto sa Iyang mga anak ug nagtugot kanila sa pagbuhat sumala sa ilang gusto. Ang mga ginikanan niining bataa makapili unta og mas sayon nga dalan. Ang pagsunod sa propeta ug pagpakabuhi sumala sa ebanghelyo nanginahanglan nga kining mga pioneer magpadayon bisan kon nagpasabut kini nga ilubong ilang anak. Apan sila mipili sa pagsunod sa ebanghelyo sa ilang kinabuhi ug gidawat ang ilang mga hagit. Akong nakat-unan nga ang pagkama-pahinunguron sa mga Santos ngadto sa ebanghelyo ug ang ilang determinasyon nga magpadayon nadasig sa hugot nga pagtuo ug paglaum—paglaum para sa hayag nga kaugmaon ug hugot nga pagtuo nga ang Ginoo nakaila kanila ug mohupay sa ilang kasakit.

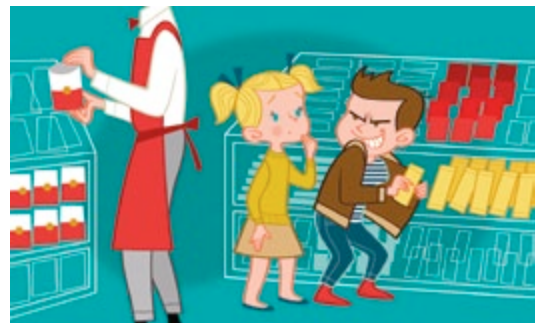
Ang tagsulat nagpuyo sa North Carolina, USA.

MGA BATA

Mahimong usa ka Pioneer

Si Presidente Monson miingon nga ang pioneer usa ka tawo kinsa mian-dam sa dalan aron sundon sa uban. Unsay mahimo sa mga bata niining litrato aron mobarug sa unsay husto ug mahimong pioneer para sa uban? Isulat ang inyong mga tubag diha sa ubos sa mga litrato.

Tun-i kini nga materyal sa mainampuon nga paagi ug, kon angay, hisguti kini uban sa mga sister nga inyong bisitahan. Gamita ang mga pangutana sa pagtabang kaninyo sa paglig-on sa inyong mga sister ug sa paghimo sa Relief Society isip aktibong bahin sa inyong kaugalingon nga kinabuhi. Alang sa dugang nga impormasyon, adto sa reliefsociety.lds.org.

Pagtudlo ug Pagkat-on sa Ebanghelyo

Si Jesuskristo mao ang gamhanan nga magtutudlo. Iyang gipakita kanato ang ehemplo samtang Siya “nagtudlo sa mga babaye sa dinaghang pundok ug sa tinagsa, sa karsada ug sa baybayon, duol sa atabay ug sa ilang mga panimalay. Gipakita Niya ngadto kanila ang mapinanggaon nga pagbati ug miayo kanila ug sa mga sakop sa ilang pamilya.”¹

Iyang gitudloan sila si Marta ug Maria ug “midapit kanila nga mamahimo nga Iyang mga disipulo ug makaambit sa kaluwasan, ‘kana nga maayo nga bahin’ [Lucas 10:42] nga dili gayud kuhaon gikan kanila.”²

Sa atong mga kasulatan karon, ang Ginoo nagmando kanato nga “motudlo sa usag usa sa doktrina sa gingharian” (D&P 88:77). Kabahin sa pagtudlo ug pagkat-on sa doktrina, si Cheryl A. Esplin, ikaduhang magtatambag sa kinatibuk-ang kapangulohan sa Primary, miingon, “Ang pagkat-on aron hingpit nga masabtan ang mga doktrina sa ebanghelyo usa ka proseso sa tibuok kinabuhi ug moabut ‘pagtulun-an human sa usa ka pagtulun-an, lagda human sa usa ka

lagda, diyutay dinhi ug diyutay didto’ (2 Nephi 28:30).”³

Samtang kita magkat-on, magtuon, ug mag-ampo, kita motudlo uban sa gahum sa Espiritu Santo, kinsa modala sa mensahe “ngadto sa mga kasingkasing sa mga katawhan” (2 Nephi 33:1).

Gikan sa mga Kasulatan

Alma 17:2–3; 31:5; Doktrina ug mga Pakigsaad 42:12–13; 84:85

MUBO NGA MGA SULAT

1. *Anak nga mga Babaye sa Akong Ginghamarian: Ang Kasaysayan ug Buhat sa Relief Society* (2011), 3.
2. *Anak nga mga Babaye sa Akong Ginghamarian* 4.
3. Cheryl A. Esplin, “Pagtudlo sa Atong mga Anak nga Makasabut,” *Liahona*, Mayo 2012, 12.
4. Spencer W. Kimball, sa *Anak nga mga Babaye sa Akong Ginghamarian*, 61.

UNSA ANG AKONG MAHIMO?

1. Sa unsang paagi ako makaandam aron mahimong mas maayo nga magtutudlo?
2. Mopakigbahin ba ko sa akong pagpamatuod sa mga sister nga akong giumumahan?

Hugot nga Pagtuo, Pamilya, Kahupayan

Gikan sa Atong Kasaysayan

Ang nangaging mga propeta mipahinumdom kanatong mga babaye nga kita adunay mahinungdanong tahas isip nga magtutudlo sa panimalay ug Simbahan. Niadtong Septyembre 1979, si Presidente Spencer W. Kimball (1895–1985) mihangyo kanato nga mahimong “mga sister nga batid sa kasulatan [sister scriptioners].” Siya miingon: “Pagkahimo nga batid sa mga kasulatan—dili aron mopaubos sa uban, kondili aron mobayaw kanila! Sa katapusan, kinsa man ang adunay mas labaw nga panginahanglan nga ‘moamping’ sa mga kamatuoran sa ebanghelyo (nga ilang kadaganan panahon sa panginahanglan) kaysa mga babaye ug mga inahan kinsa mihimo og tumang mga pag-amuma ug pagpanudlo?”⁴

Kitang tanan nga magtutudlo ug tigkat-on. Kon kita motudlo gikan sa mga kasulatan ug sa mga pulong sa atong buhing nga propeta, kita makatabang sa uban sa pagduol ngadto kang Kristo. Kon kita moapil sa proseso sa pagkat-on pinaagi sa pagpangutana og makahuluganong mga pangutana ug dayon maminaw, atong makaplagan ang mga tubag nga mohaum sa atong personal nga mga panginahanglan.

NOTEBOOK SA ABRIL 2013 NGA KOMPERENSYA

“Unsa nga Ako ang Ginoo namulong, Ako namulong; . . . bisan pinaagi sa akong kaugalingon nga tingog o pinaagi sa tingog sa akong mga sulugoon, kini managsama ra” (D&P 1:38).

Samtang kamo magribyu sa kinatibuk-ang komperensya sa Abril 2013, inyong magamit kining mga pahina (ug mga Notebook sa Komperensya sa umaabut nga mga isyu) aron sa pagtabang kaninyo sa pagtuon ug paggamit sa bag-o nga mga pagtulun-an sa buhi nga mga propeta ug mga apostoles ug ubang mga lider sa Simbahan.

MGA ISTORYA GIKAN SA KOMPERENSYA

Pagkat-on nga Magmasulundon

Ni Presidente Thomas S. Monson

Sa nagtubo pa ako, kada summer gikan sa Hulyo hangtud sa Septyembre, ang akong pamilya mopuyo sa among payag sa Vivian Park sa Provo Canyon sa Utah.

Usa sa akong suod nga higala niadtong mga panahona sa canyon mao si Danny Larsen, kansang pamilya nanag-iya usab og payag sa Vivian Park. Kada adlaw siya ug ako mosuroy niining nindot nga lugar, mangisda sa sapa, mangolekta og mga bato ug ubang mga butang, maghike, mangatkat, ug maglingaw-lingaw

sa kada minuto sa kada oras kada adlaw.

Usa ka buntag niana si Danny ug ako nakahukom nga mag-campfire inig kagabii uban sa tanang namong higala. Nagkinahanglan lang mi og hawan nga lugar sa duol nga among kapundukan. Ang mga sagbut sa bulan sa Hunyo nga anaa sa yuta uga ug manusok, nga dili angay sa among katuyoan. Among gipangibut ang tag-as nga sagbut, nagplano nga maghawan og dako nga lingin nga lugar. Nangibut kami pag-ayo, apan gamay ra ang among naibut sa gahi nga mga sagbut. Among nakita nga dangtan mi og usa ka adlaw niini, ug nagkahinay na ang among mga lihoc ug kahinam sa pagtrabaho.

Ug dayon misulod sa akong otso anyos nga hunahuna ang hingpit nga sulbad. Akong giingnan si Danny, “Ang atong gikinahanglan mao ang pagsunog niini nga mga sagbut. Linginon lang nato sa *pagsunog* diha sa mga sagbut!” Miuyon siya, ug midagan ko ngadto sa among payag sa pagkuha og posporo.

Basin maghunahuna mo nga ang otso anyos gitugutan sa paggamit og posporo, akong klarohon nga kami ni Danny gidid-an sa paggamit niini nga walay dagko nga magdumala. Kaming duha gipasidan-an na sa kakuyaw sa kalayo. Bisan pa niana, nakahibalo ko diin tagoi ang posporo, ug kinahanglan namong limpyohan ang maong lugar. Sa walay pagduhaduha midagan ko paingon sa payag ug mikuha og pipila ka posporo, naniguro nga walay makakita. Gitagoan dayon nako kini sa akong bulsa.

Midagan ko balik ni Danny, nalipay nga sa akong bulsa anaa ang sulbad sa among problema. Nahinumdom ko nga naghunahuna nga ang kalayo mosunog lang sa among gusto ug mapalong ra kini og iyaha.

Akong gikadlit ang posporo ug misunog sa bulan sa Hunyo nga kasagbutan. Misilaob kini ingon sa giyab-an og gasolina. Sa sinugdanan si Danny ug ako nalipay samtang nagtan-aw sa mga sagbut nangahanaw, apan sa wala madugay naklaro nga ang kalayo dili diay mapalong nga siya ra. Natarantar kami sa

dihang nakaamgo mi nga wala nay mahimo sa pagpahunong niini. Ang nagsilaob nga kayo misubay sa sagbut padulong sa bukid, maapil na ang mga kahoy nga aguho ug tanan nga maagian niini.

Wala na kami laing mahimo gawas sa pagpangayo ug tabang. Sa wala madugay ang tanan nga mga lalaki ug babaye sa Vivian Park nagdinaganay na nga nagdala og basa nga panap-ton, mihapak sa kalayo sa pagpaning-kamot sa pagpalong niini. Human sa daghang mga oras ang katapusang baga napalong. Ang guwang na kaayo nga mga kahoy nga aguho naluwas, ingon usab sa mga balay nga maabtan unta sa kalayo.

Si Danny ug ako nakat-on og daghang lisud apan importante nga mga

leksyon nianang adlaw—ang kaimportante sa pagkamasulundon.

Adunay mga lagda ug balaod nga makapasiguro sa atong pisikal nga kasiguroan. Sama usab, ang Ginoo mihatag og mga sumbanan ug mga sugo aron sa pagsiguro sa atong espirituhanon nga kasiguroan aron kita malampusong makapadayon niining maliputon nga mortal nga kinabuhi ug makabalik sa atong Langitnong Amahan. ■

Gikan sa “Ang Pagkamasulundon Makahatag og Panalangin,” *Liahona*, Mayo 2013, 89–90.

MGA PANGUTANA NGA ANGAYANG PALANDUNONG

- Ngano nga kita adunay mga lagda?
- Nganong importante alang nato nga mopili sa pagsunod sa mga sugo sa Dios?
- Sa unsang paagi nga si Jesu-kristo ehemplo ngari nato sa pagkamasulundon?

Ikonsiderar sa pagsulat sa inyong mga hunahuna sa inyong journal o hisguti kini ngadto sa uban.

Dugang mga kapanguhaan niining hilisgutan: *Mga Baruganan sa Ebanghelyo* (2009), “Pagkamasulundon,” 249–255; “Obedience,” sa Gospel Topics diha sa LDS.org; D. Todd Christofferson, “Ang Gahum sa mga Pakigsaad,” *Liahona*, Mayo 2009, 19–23.

Propetikanhon nga mga Pulong alang sa mga Miyembro nga mga Misyonaryo

“Mosaad ako ninyo, samtang magampo kamo kinsay pakigsultihan, ang mga ngalan ug dagway mosulod sa inyong hunahuna. Ang mga pulong nga inyong gikinahanglan ihatag diha dayon. Mga oportunidad maabli diha kaninyo. Ang pagtuo mobuntog sa pagduhaduha, ug ang Ginoo manalangin kaninyo og kaugalingong mga milagro.”

Elder Neil L. Andersen sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Usa kini ka Milagro,” *Liahona*, Mayo 2013, 79.

STATUS SA MISIONARYO ATOL SA KINATIBUK-ANG KOMPERENSYA SA ABRIL

Gidaghanon sa mga misyonaryo nga nagserbisyo og misyon karon	65,634
Gidaghanon sa batan-ong mga lalaki ug batan-ong mga babaye kinsa nakadawat sa ilang mga mission call apan wala pa mosulod sa missionary training center	Kapin sa 20,000
Gidaghanon sa batan-ong mga lalaki ug batan-ong mga babaye karon nga anaa sa proseso sa interbyu sa ilang mga bishop ug presidente sa stake	Kapin sa 6,000
Gidaghanon sa mga bag-ong natukod nga mga misyon	58

Gikan ni Presidente Thomas S. Monson, “Welcome sa Komperensya,” *Liahona*, Mayo 2013, 5.

KON KINSA ANG TAWAGON SA GINOO SIYA MOPASARANG

Kadaghanan sa mga miyembro sa Simbahan adunay daghang oportunidad nga makadawat og “calling”—usa ka buluhaton sa pagserbisyo. “Ang Ginoo naglaum nga ang matag usa nato anaay usa ka calling diha sa Iyang Simbahan aron ang uban mapanalanginan sa atong mga talento ug impluwensya,” miingon si Presidente Ezra Taft Benson (1899–1994).¹

Ang mga lider sa Simbahan, kinsa gitawag sa pagserbisyo, nagsalig sa ubang mga miyembro nga modawat ug mobuhat sa mga calling nga gihatag kanila. Ang matag bag-ong calling usa ka oportunidad sa pagserbisyo ug paglambo ug kinahanglang pagahimoon sa mapainubsanon ug mainampuong paagi. Ang mga calling sa pagserbisyo sa Simbahan ihatag pinaagi sa mga lider sa priesthood sa Simbahan human nila tinguhaa ang inspirasyon gikan sa Ginoo. “Kamo

gitawag sa Dios,” gipasabut ni Presidente Henry B. Eyring, Unang Magtatambag sa Unang Kapangulohan. “Ang Ginoo nakaila ninyo. Siya nasa-yud kinsa ang gusto Niya nga paalagaron sa matag katungdanan sa Iyang Simbahan. Siya mipili kaninyo.”²

Sa atong mga calling kita nagrepresentar sa Manluluwas, ug ang atong buhat—bisan unsa pa kini kagamay—adunay mahangturong sangputanan. Ang impluwensya sa usa ka mapahinunguron nga magtutudlo sa Primary, sama pananglit, makadasig sa bata sa pagserbisyo og misyon. O ang mahigalaong pag-abi-abi sa usa ka usher makatabang sa nanlimbasug nga miyembro nga makomportable sa simbahan.

Ang Ginoo motabang nato sa atong mga calling, ilabi na kon kita nabugatan sa atong mga responsibilidad. Kon kita mag-ampo sa Amahan sa

Langit aron magiyahan, Siya mogiya kanato pinaagi sa inspirasyon ug mopanalangin kanato nga makaserbisyo og maayo. Ang Ginoo motabang niadtong nagserbisyo Kaniya ug modugang sa Iyang gahum ngadto sa ilang mga paningkamot (tan-awa sa D&P 84:88). Sama sa gisaad ni Presidente Thomas S. Monson, “Kon kita anaa sa buluhaton sa Ginoo, angay kita sa Iyang panabang. Hinumdumi nga kon kinsa ang tawagon sa Ginoo Siya mopasarang.”³

Samtang kita mosunod sa ehemplo sa Ginoo sa pagserbisyo ug masulundong mobuhat sa atong mga calling ug responsibilidad sa Simbahan, ang atong kinabuhi mapanalanginan ug mahimong mas mahisama sa Dios (tan-awa sa Moroni 7:48; D&P 106:3). ■

Alang sa dugang impormasyon, basaha ang kapitulo 14 sa *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Lorenzo Snow* (2012).

MUBO NGA MGA SULAT

1. Ezra Taft Benson, sa Dieter F. Uchtdorf, “Mangusog Diha sa Imong Gibarugan,” *Liahona*, Nob. 2008, 54.
2. Henry B. Eyring, “Barugi ang Inyong Balaang Tawag,” *Liahona*, Nob. 2002, 76.
3. Thomas S. Monson, “Duty Calls,” *Liahona*, Hulyo 1996, 42.

IHATAG ANG INYONG PINAKAMAAYO NGA PANINGKAMOT

“Ang inyong gahum pilopiloon sa Ginoo sa makadaghan. Ang Iya lamang nga gipangayo nga kamo mohatag sa inyong pinakamaayo nga paningkamot ug sa inyong bug-os nga kasingkasing. Magmalipayon nga mobuhat niini ug uban sa pag-ampo diha sa hugot nga pagtuo. Ang Amahan ug ang Iyang Pinalanggang Anak mopadala sa Espiritu Santo isip inyong kauban aron mogiya kaninyo. Ang inyong mga paningkamot mapalambo diha sa mga kinabuhi sa mga tawo nga inyong gialagaran.”

Presidente Henry B. Eyring, Unang Magtatambag sa Unang Kapangulohan, “Barugi ang Inyong Balaang Tawag,” *Liahona*, Nob. 2002, 76.

Kita makasiksik sa mga handbook, mga manwal, tambag sa mga lider sa Simbahan, ug uban pang mga kapanguhaan sa pagtudlo kanato sa atong mga reponsibilidad ug sa pagpangita og tubag sa atong mga pangutana.

Kon kita nagtabang sa buhat sa Ginoo, kita makaampo ug makadawat sa Iyang panabang (tan-awa sa D&P 84:88).

Kita dili magtinguha og mga calling, ni mobalibad og mga calling gikan sa adunay hustong katungod sa priesthood. (tan-awa sa Moises 6:31–32).

Ang pagbuhat sa atong mga calling makahatag og mga panalangin ug kalipay (tan-awa sa Mateo 25:23).

Ang tanang mga calling susama ra kaimportante; ang Simbahan nanginahanglan og mga nursery leader sama sa presidente sa Relief Society (tan-awa sa 1 Mga Taga-Corinto 12:14–18). Sa unsang paagi kita nagserbisyo mas importante kaysa kon asa kita nagserbisyo.

PAGTUBAG SA MGA PANGUTANA

Ngano ang inyong Simbahan may mga lider nga walay bayad?

Gikan pa sa sinugdanan, ang Ginoo nagtawag sa Iyang mga disipulo gikan sa ordinaryong mga tawo nga lain-lain og mga background. Sila nagserbisyo tungod sa ilang gugma sa Manluluwas ug sa uban. Sa Basahon ni Mormon, sama pananglit, si propeta Alma mipili og mga lider sa priesthood ug “misugo kanila . . . [nga] maghago uban sa ilang kaugalingon nga mga kamot alang sa ilang panginabuhi. . . .

“Ug ang mga pari dili magsalig diha sa mga katawhan alang sa ilang panginabuhi; apan sa ilang paghago sila magdawat sa grasya sa Dios” (Mosiah 18:24, 26; tan-awa usab sa 2 Nephi 26:29–31; Mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo 1:5).

Susama sa atong panahon, ang panawagan sa pagserbisyo makahatag kanato og oportunidad sa pagtabang sa uban ug sa pagpalambo ug pagpaambit sa atong mga talento ug espiritwal nga mga gasa. Kita igong nabayaran sa atong pagserbisyo pinaagi sa mga panalangin gikan sa Ginoo.

USA KA TV NGA GIALSA UG USA KA ESPIRITU NGA GIBAYAW

Ni Kaci Cronin

Ang akong bana hingpit nga bungol ug mapahinunguron gayud sa ebanghelyo. Apan, ang daghang mga tuig nga siya naglisud pagsabut sa mga gipangtudlo sa sinemanang miting sa Simbahan nakapaduhaduha kaniya sa pagtambong og uban pang mga miting sa priesthood ug mga sibya. Samtang ang mga miyembro sa among ward mahigalaon ug madasigon, ang ilang kakulang sa pagsabut sa teknikal nga tabang nga iyang gikinahanglan aron makaapil sa mga miting kanunay makapawala sa kadasig sa akong bana ug mobati nga nag-inusara.

Bag-o pa mi sa among ward, ug panahon kadto para sa kinatibuk-ang komperensya. Ang akong bana walay gana nga nangandam sa pag-adto sa kinatibuk-ang miting sa priesthood, naghunahuna sa mga problema nga iyang masinati kon siya motan-aw sa sibya. Sa iyang pag-abut, iyang nahibaloan nga walay nasayud unsaon sa pagbutang og mga subtitle sa dakong overhead projector, busa gipagawas ang tv ug gipahimutang sa kilid. Apan, adunay gamay nga problema. Ang kable nga ikonektar unta sa tv mao ang nagamit sa pag-set up sa projector, nakapahimo sa tv nga dili magamit. Ang akong bana, kinsa anad na niining mga sitwasyon, miadto sa librarya ug misugod sa pagpangita sa kable sa projector. Human sa pagpangita diha sa daghang mga kahon ug kabinet, iyang nakit-an ang mubong kable nga para sa projector.

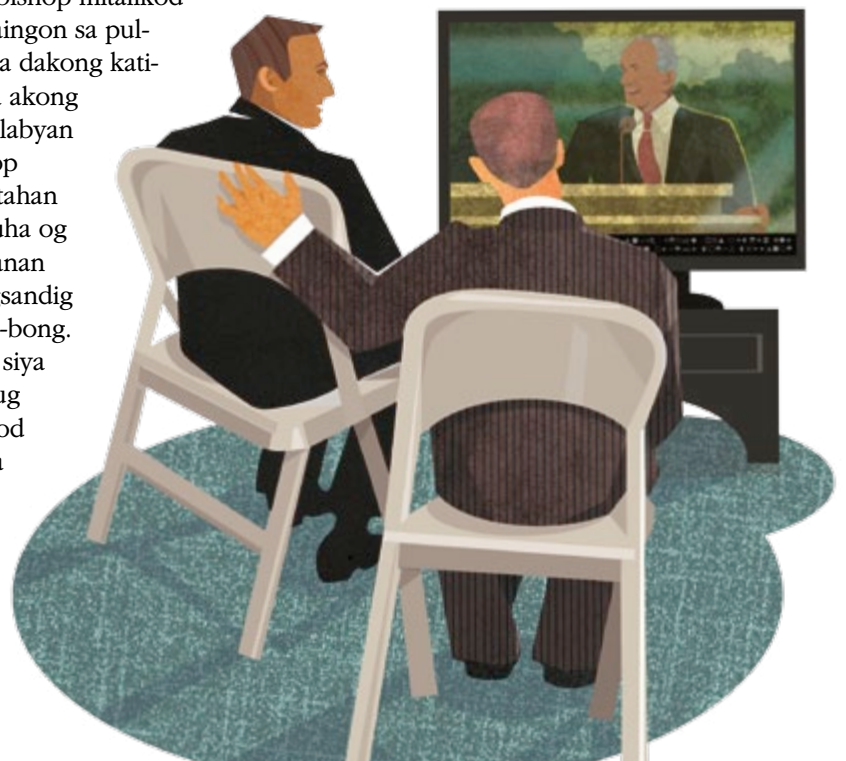
Tungod ang sibya hapit na mag-sugod, ang tanan nagduha-duha sa pagdiskonektar ug sa pag-adjust sa projector. Ang kable nga nakit-an sa akong bana mubo ra kaayo nga dili makaabut sa tv diha sa rolling cart, busa ang TV kinahanglang ibalhin sa mubo nga lamesa. Iyang gitulod ang cart pagawas sa chapel ug gidala sa duol nga kwarto. Iya dayong gisugdan sa pagtangtang ang higot sa tv ug naghunahuna kon aduna bay tawo nga motabang niya sa pag-alsa niini. Nianang higayona, nakabantay siya nga adunay tawo misulod sa kwarto. Ang bishop kini. Ang akong bana nahupay samtang ilang gibalhin ang TV didto sa lamesa. Napasalida sa akong bana ang TV samtang ang bishop nagkuha og usa ka lingkuranan ug gibutang kini nga nag-atubang sa tv.

Gipasalamatan siya sa akong bana alang sa iyang tabang ug milamano, ug ang bishop mitalikod ug mipaingon sa pultahan. Sa dakong katingala sa akong bana, gilabyan sa bishop ang pultahan ug mikuha og lingkuranan nga nagsandig sa bong-bong. Mikuha siya og usa ug milingkod tapad sa

akong bana. Silang duha nagtapad sa tibuok sesyon.

Karon ang akong bana maghinaminam sa pagtambong sa iyang mga miting. Ang yanong buhat sa pagkamabination sa bishop mibayaw sa espiritu sa akong bana ug nakapahimo niyang mapasalamaton. Samtang aduna gihapoy mga problema, siya wala na mobati nga nag-inusara o wala gi-abi-abi. Ang panglantaw sa akong bana nausab hangtud sa hangtud tungod sa dinasig nga buhat sa magbalantay sa karnero ni Kristo. ■
Ang tagsulat nagpuyo sa Mississippi, USA.

Alang sa impormasyon sa mga kapanguhaan para sa lain-laing mga kakulangan, bisitaha ang disabilities.lds.org.

PAGKAMATINUORON UG KALIGDONG

Ang pagkamatinuoron ug kaligdong “nagkinahanglan kini sa tawo nga kanunay nga mobuhat ug mosulti sa matarung nga butang bisan unsa pay sirkumstansya o unsay gihunahuna sa uban,” miingon si Elder Christoffel Golden Jr. sa Seventy diha sa artikulo sa mga pahina 48–49 niini nga isyu.

Ang artikulo naghigot sa usa ka panghitabo sa kinabuhi ni Elder Joseph B. Wirthlin (1917–2008) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles. Sa dihang estudyante pa siya sa kolehiyo, si Elder Wirthlin midula sa championship game sa American football. Gipasa ngadto kaniya ang bola, miambak paabante, apan nagkulang siya og duha ka pulgada (5 cm) ngadto sa goal line. Nadatugan sa ubang mga magdudula, imbis itulod ang bola sa goal line, siya nahinumdom sa mga pulong sa iyang inahan nga kanunay niyang buhaton ang husto. Iyang gipasagdan ang bola kon asa kini nabutang.

Ang mosunod nga mga sugyot, uban sa inyong ehemplo, makatabang kaninyo sa pagtudlo sa inyong mga anak kabahin niining mga baruganan sa ebanghelyo.

Mga Sugyot sa Pagtudlo sa mga Batan-on

- Basaha uban sa inyong mga batan-on ang seksyon sa pagkamatinuoron ug kaligdong diha sa *Alang sa Kalig-on sa mga Kabatan-onan*. Hisguti ang mga panalangin sa pagkamatinuoron ug kaligdong.

- Ikonsiderar paghangyo sa mga batan-on sa pag-andam sa “Unsay Inyong Buhaton?” nga eksamin para sa family home evening. Gamita ang *Alang sa Kalig-on sa mga Kabatan-onan* isip giya ug paglista og mga sitwasyon nga makahatag sa tawo og oportunidad sa pagpakita og pagkamatinuoron ug kaligdong. Tubaga ang eksamin isip pamilya ug hisguti ang mga resulta.
- Si Presidente Thomas S. Monson kadaghan namulong kabahin sa pagkamatinuoron. Pangitaa ang usa sa iyang mga mensahe ug ipakigbahin kini uban sa inyong pamilya. Sa ubos mao ang pipila:
 - “Si Propeta Joseph Smith: Magtutudlo pinaagi sa Ehemplo,” *Liahona*, Nob. 2005, 67.
 - “Happiness—the Universal Quest,” *Liahona*, Mar. 1996, 2.
 - “In Search of an Abundant Life,” *Tambuli*, Ago. 1988, 2.

Mga Sugyot sa Pagtudlo sa mga Bata

- Ang kaligdong naglakip sa pagkamatinuoron sa kaugalingon. Sa pagpakita niini, ikonsiderar nga magtudlo sa family home evening nga may lamiang pagkaon atubangan sa mga bata. Ingna sila nga dili sila makakaon niini hangtud dili ka moingon. Dayon tap-tapi ang inyong mga mata ug mangutana, “Mahimo na ba niyong kaunon ang lamiang mga pagkaon karon, tungod kay wala

MGA KASULATAN KABAHIN SA PAGKAMATINUORON UG KALIGDONG

Job 27:4–5

Mga Proverbio 20:7

1 Pedro 2:12

Alma 53:20

Doktrina ug mga
Pakigsaad 124:15

Mga Artikulo sa Hugot
nga Pagtuo 1:13

ko makakita?” Hisguti ang pipila ka matarung nga mga butang nga ilang mahimo kon walay magtan-aw, sama sa personal nga pag-ampo. Pahinumdumi sila nga ang Langitnong Amahan kanunay makakita kanila.

- Ikonsiderar sa paggamit sa gihi-mong eksamin uban sa inyong mga batan-on (tan-awa sa iba-baw), o paghimo og eksamin nga ipahiangay sa gagmayng mga bata aron makatabang nila pag-ila unsa ang matinuoron ug dili matinuoron. Ipahisgut nila ang ilang mga tubag. Kon kamo adunay mga batan-on ug gagmayng mga bata, ikonsiderar nga patabangon ang mga batan-on sa gagmayng mga bata para sa eksamin. ■

KAY SA DIOS WALAY BUTANG NGA DILI MAHIMO

Ni Sang-ick Han

Mga 12 na katuig ang milabay, milalin ko uban sa akong asawa ug upat ka anak gikan sa Republic of Korea ngadto sa New Zealand. Samtang nagtrabaho isip vice principal sa usa ka Korean school sa New Zealand, nakahimamat ko daghang mga Koreano nga nanlimbasug sa pag-adjust sa bag-ong kultura ug sa bag-ong mga polisiya ug pamaagi. Ganahan kong motabang nila ingon man sab sa New Zealand, busa naghunahuna ko nga ang pagka-abogado usa ka paagi sa pagsumpay sa duha ka katawhan ug nasud. Busa, human sa pag-ampo aron sa pagkumpirma sa akong desisyon, midesisyon ko sa edad nga 53 nga moeskwela og abogasiya.

Nasayud ko nga kini mahimong lisud. Apan sa dihang akong nadawat ang mga manwal sa kurso, nakaamgo ko nga mas lisud ni kaysa akong gituohan. Ang kada manwal sa kurso baga gyud kaayo, ug ang sulod niini ingon og lisud kaayo nako sabton. Bisan tuod nakatabang ko sa pag-intepret sa kinatibuk-ang komperensya gikan sa English ngadto sa Korean sa hapit 10 ka tuig ug nakahuman og master's degree sa linguistics sa New Zealand, ang mga legal nga termino morag lahi ra kaayo nga matang nga Iningles.

Ang Ginoo mipanangin ni Brother Sang-ick Han sa daghang pamaagi aron sa pagtabang niya nga makagradwar sa abogasiya sa edad nga 55.

Sa akong pag-abut sa balay gikan sa unang adlaw sa eskwelahan, seryuso nakong gikonsiderar kon magpadayon ba ko o mohunong na sa dili pa nako sugdan. Atol niining panahon sa pagduha-duha, mao ra gyud ni ang naa sa akong hunahuna: Magmalampuson ko kon hingpit kong mosalig sa Ginoo.

Tungod nasayud ko nga ang Dios buhi ug motubag sa atong mga pag-ampo, mihangyo ko Niya og panabang. Nakahinumdom ko og usa ka kasulatan sa Biblia nga naghatag nako og dakong kahupayan: “Kay sa Dios walay butang nga dili mahimo” (Lucas 1:37). Kana nga kasulatan naghatag nako og kalig-on nga magpadayon.

Kon maglisud ko atol sa akong pagtuon, ang Dios kanunay moandam og paagi o mopadala og mga anghel—matinabangong mga tawo—sa paggiya kanako.

Usa ka adlaw naglisud ko sa paghuman og usa ka assignment. Gihimo nako kutob sa akong mahimo, apan wala gyud ko kasabut kon unsay gustong ipabuhar sa magtutudlo kanamo. Pag-abut sa Dominggo, wala nako hunahunaa ang akong eskwela aron maka-focus sa akong mga buluhaton sa Simbahan. Isip stake high councilor, mibisita ko sa ward nga

gi-assign nako aron mamulong sa miting sa sakrament. Human sa miting usa ka brother ang miduol nako ug miingon nga iya kong nakit-an sa klasrom. Wala ko masayud nga siya nagtuon usab og abogasiya. Sa dihang nangutana siya kon kumusta ang assignment, giingnan nako siya nga naglisud gyud ko. Siya dayon mitanyag nga moadto sa among balay aron tabangan ko. Kon wala pa ko moadto sa ward ug nakahimamat niya, dili gyud nako masumiter ang assignment sa saktong oras. Siya usa ka anghel nga gipadala sa Dios sa pagtubag sa akong pag-ampo.

Sa usa sa akong pinakalisud nga mga klase, ang magtutudlo motudlo nga walay hunong-hunong sulod sa duha ka oras matag higayon nga mag-klase mi. Lisud sabton ang gitudlo sa klase ug ang accent sa magtutudlo, busa uban sa pagtugot, akong girekord ang iyang mga gitudlo aron maribyu. Usa ka adlaw nakadawat ko og email gikan sa babaye nga wala ko kaila. Iyang gipaila-ila iyang kaugalingon isip klasmeyt ug mihangyo nako nga ipakigbahin nako niya ang mga rekording kay usahay dili siya makatambong sa klase tungod sa trabaho.

Siyempre, malipayon kong ipakigbahin kaniya ang mga rekording. Nagtuo kong gitabangan nako siya, apan sa wala madugay akong nakaplagaan nga siya laing anghel nga giandam sa Dios aron sa pagtabang nako. Aron makapasar sa klase, kinahanglan ming mosumiter og duha ka assignment ug

motubag sa tulo ka oras nga eksamin. Iya kong gitabangan nga makahuman sa mga assignment ug makaandam sa eksamin. Kon wala iyang tabang, mora og dili gyud ko kapasar.

Uban sa mga kalisud sa usa ka edaran nga estudyante ug dili lumad nga mosulti og Iningles, aduna pa koy uban pang mga responsibilidad nga nakapalisud aron makatapos sa eskwela. Akong trabaho, obligasyon sa komunidad, ug mga calling sa Simbahan mokuha og dako sa akong panahon, ug naningkamot sab ko sa pagbuhat sa akong pinakaimportanting responsibilidad isip bana, amahan, ug apohan sa pag-amuma ug paghatag og atensyon nga ilang gikinahanglan. Sa dihang usa sa akong kaubanan nasayud sa tanan nakong buluhaton dugang sa akong pagtuon, siya miingon nga nayabag nako sa pagtuon og abogasiya tungod sa kadaghan nako og mga obligasyon. Apan, kini akong konbiksyon nga “ang sa tawo dili mahimo, sa Dios mahimo” (Lucas 18:27).

Sa edad nga 55, nadawat ko sa bar isip solicitor ug barrister sa High Court sa New Zealand. Mapasalamaton ko nga wala lang ko mahimong usa ka abogado bisan pa sa babag sa pinulongan apan nakaangkon og lig-ong pagpamatuod nga ang Dios buhi ug motubag sa atong matarung nga mga pag-ampo. Nasayud ko nga walay imposible uban sa Iyang tabang. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa New Zealand.

ANG MGA PANLIMBASUG MAMUNGA

“Tingali kita kinahanglan nga manlimbasog aron sa pagkab-ot sa atong mga tumong, apan ang atong mga panlimbasog mahimong mamunga ingon ka daghan sama sa atong pagkat-on. Ang mga kalig-on nga atong napalambo sa pagbuntog sa mga hagit maanaa kanato didto sa mga kahangturan nga moabut.”

Elder Dallin H. Oaks sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles ug Kristen M. Oaks, “Pagtuon ug mga Santos sa Ulahing mga Adlaw,” *Liahona*, Abr. 2009, 31.

Ni Elder M. Russell Ballard

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Hugot nga Pagtuo ug Kaisug sa Pioneer Kaniadto ug Karon

Kita kinahanglang magtinabangay isip mga pioneer karon, magkinabuhi og Kristohanong kinabuhi, nagsuporta sa maayong kausa sa atong mga komunidad, ug maglig-on sa atong mga pamilya ug panimalay.

Ang sayong katuigan sa kasaysayan sa Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw mga katuigan sa dakong pagsulay. Ang mga lider nga nakalahutay niining mga panahona, sama nila ni Brigham Young, Heber C. Kimball, John Taylor, Wilford Woodruff, Lorenzo Snow, ug Joseph F. Smith, nakalahutay sa grabeng mga pagsulay sa pagtabok sa kapatagan ug pag-establisar sa Simbahan sa Rocky Mountains.

Mibati ko nga ang mga pioneer kaniadto malipay nga makakita sa nahimo karon sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw. Dako kita og utang kabubut-on sa mga pioneer ug kinahanglang dili gayud malimot nga ang kalampusan karon nahimong posible tungod sa pundasyon ug kaisug sa talagsaong mga tawo sa nangaging panahon.

“Dako kita og utang kabubut-on sa mga pioneer ug dili gayud makalimot nga ang kalampusan karon nahimong posible tungod sa pundasyon ug kaisug sa talagsaong mga tawo sa nangagi,” miingon si Elder Ballard, gipakita sa litrato diha sa ibabaw uban sa batan-ong mga pioneer reenactor.

Naghisgut kabahin sa atong matinud-anong mga pioneer, si Presidente Gordon B. Hinckley (1910–2008) miingon: “Maayong hinumduman ang nangagi aron makadayeg sa karon ug makaangkon og panglantaw sa umaabot. Maayong hinumduman ang mga hiyas niadtong nag-una kanato, aron makaangkon og kalig-on sa umaabot. Maayo nga mamalandong sa buhat niadtong naningkamot pag-ayo ug gamay lang ang naangkon, apan gikan nila kansang may pangandoy ug plano sa

una, maayo nga pagkaamuma, nagmabungahon kaayo diin kita ang nakabepisyo. Ang ilang talagsaon kaayo nga ehemplo mahimong madanihong pagdasig alang kanatong tanan, kay ang matag usa kanato pioneer sa atong kaugalingong kinabuhi.”¹

Wagon Train
A group of pioneers traveling westward in covered wagons, pulled by teams of oxen or horses, across a dry, open landscape.

Hugot nga Pagtuo nga Sundon

Dili lang mga lider nga may igong pagtuo ang misunod ni Brigham Young ngadto sa palanas nga disyerto. Daghang ordinaryo apan isug nga mga miyembro sa Simbahan ang mikuyog usab. Gikan sa kasaysayan sa Simbahan atong masayran kabahin sa mga ginikanan ni Oliver Huntington, kinsa niadtong 1836 mibiya sa ilang adunahang kahintang didto sa Watertown, New York, lakip sa 230-acre (93 ektarya) nga umahan nga may nindot nga stone house ug duha ka dagkong kamalig, ug uban sa ilang pamilya mipanaw aron makauban ang mga Santos didto sa Kirtland, Ohio.

Human ilang gibiyahan ang tanan, si Oliver misulat, “Hilabihan ang kaguol sa matag usa [sa akong mga ginikanan], nga makita ang usa nga nanginahanglan ug dugang pa magtan-aw sa ilang mga anak nga maghila kay nangita og pan ug walay ikahatag kanila ni nasayud asa mangita og pagkaon para sa sunod kan-anan.” Si Oliver mipamatuod sa hugot nga pagtuo niining pamilya pinaagi sa pagsulti nga wala gyud siya makadungog sa iyang ginikanan nga nagbagulbol o nagreklamo batok sa mga lider sa Simbahan o mipahayag og pagduhaduha sa katinuod sa buhat.²

Si Emily Partridge, anak sa unang bishop sa Simbahan niining dispensasyon, mihinumdom nga mibiya sa ilang komportableng panimalay sa Painesville, Ohio, aron mobalhin sa Jackson County, Missouri, niadtong 1831 sa dihang siyete anyos pa lang siya.³ Sa wala madugay, ang iyang pamilya gipapahawa sa ilang balay tungod sa manggugubot ug sila kinahanglang mobalhin sa Clay County. Siya mihulagway kon unsang paagi sila sa katapusan nakakita og “karaang log cabin nga gigamit para puy-an sa mga hayop. . . . Kini adunay usa ka dakong kwarto, ug hawanan, apan dili na kaayo ni magamit, kay ang salog guba na, ug daghan kaayong mga ilaga ug mga rattlesnake. Aduna ni dakong fireplace sa usa ka kwarto nga kapuy-an, ug ang mga habol gisagbay mga pipila ka pye gikan sa kayo ug ang duha ka pamilya, mga kinse o dise sayis ang gidaghanon, nagpundok diha sa may habol tungod sa grabeng katugnaw sa panahon, bugnaw kaayo nga ang tinta mogahi sa bolpen samtang nagsulat si papa duol sa may kayo.”⁴

Sa wala madugay mibalhin ang pamilya sa Illinois. Gi-summarize ni Emily ang ilang kasinatian: “Ang panahon lisud kaayo ug kami nanginahanglan pag-ayo, gikawatan

ug gipapahawa sa among panimalay ug kabtangan sa makadaghan, ug kanunay nagkasakit.”⁵

Si Phoebe Carter susama nga mipanaw og 750 ka milya (1,200 km) gikan sa Scarboro, Maine, ngadto sa Kirtland, Ohio, niadtong 1835. Si Phoebe 28 anyos sa dihang determinado siyang makig-uban sa mga miyembro sa Simbahan, bisan nag-inusara siyang mibiyahe. Sa wala madugay siya mi-report: “Ang akong mga higala natingala sa akong nasinati, sama nako, apan adunay usa ka butang nga midasig gyud nako. Ang kasubo sa akong inahan tungod sa akong pagbiya sa panimalay hapit dili na nako

maagwanta; ug kon dili pa tungod sa espiritu mapakyas unta ko sa katapusan. Ang akong inahan miingon nako nga mas ganahan siyang makakita nako nga gilubong kaysa mag-inusara nga moadto sa mapintas nga dapit. . . . ‘Phoebe,’ siya miingon, sa mahinuklugon nga paagi, ‘mobalik ka ba nako kon imong masayran nga ang Mormonismo sayop?’ Katulo ko mitubag, ‘O, ma, ako nang buhaton.’ . . . Sa akong paglakaw dili ko makahimo sa pagpananghid, busa ako silang gisulatan, ug gibilin kini sa akong lamesa, nagdali-dali sa hagdanan ug midiretso sa karwahe. Sa ingon, akong gibiyahan akong balay sa pagkabata aron makauban ang ubang mga Santos sa Dios.”⁶

Niadtong higayona si Phoebe walay ideya nga ang iyang mga tunob sa hugot nga pagtuo mogiya kaniya sa panaw nga mas taas pa kaysa 750 ka milya (1,200 km) ngadto sa Kirtland. Iyang naminyoan si Wilford Woodruff ug kuyog kaniya nga mipanaw gikan sa Missouri ngadto sa Nauvoo ug dayon sa 1,350 ka milya (2,170 km) nga lakaw sa kamingawan ngadto sa Great Salt Lake Valley.

Ang amahan sa akong apohan nga si Henry Ballard namiyembro sa Simbahan niadtong Pebrero 1849 sa Thatcham, England, sa dihang 17 anyos pa. Aron makabayad sa iyang plite padulong sa Amerika, si Henry nakigsabut nga motrabaho sulod sa duha ka tuig sa kompaniya nga gipanag-iya nila ni Lorenzo ug Erastus Snow. Gipaatanan siya sa usa ka panon sa mga karnero sa habagatang bahin sa Salt Lake Valley. Gihulagway ni Henry ang iyang pagsulod sa walog sa mosunod nga mga pulong:

“Niadtong Oktubre samtang akong gigiyahan ang mga karnero paubos sa bungtod ug agi sa ganghaan sa

Si Phoebe Carter walay ideya nga ang iyang tunob sa hugot nga pagtuo mogiya kaniya sa panaw nga mas taas pa kaysa 750 ka milya (1,200 km) gikan sa iyang panimalay sa Scarboro, Maine, ngadto sa Kirtland, Ohio.

Emigration Canyon, una nakong nakita ang Salt Lake Valley. Samtang nagmaya ko sa pagtan-aw sa 'Yuta nga Saad,' nahadlok ko nga adunay makakita nako. Mitago ko sa kasagbutan sa tibuok adlaw hangtud sa gabii kay ang saput nga nuog wala makatabon sa akong tibuok lawas ug maulaw kong makitan. Pagkagabii akong gilatas ang umahan ngadto sa balay nga nagsiga ang suga . . . ug maulawong nanuktok sa pultahan. Swerte lang, may tawo nga miabli sa pultahan ug dili ra kaayo hayag ang kandila nga makita ko sa ubang mga sakop sa iyang pamilya. Mihangyo ko og mga sinina para itabon sa akong lawas aron makadayon ko sa akong panaw ug makauban akong mga ginikanan. Gihatagan ko og sinina ug pagkasunod adlaw nagpadayon sa akong panaw ug miabut sa Siyudad sa Salt Lake niadtong Oktubre 16, 1852, mibati nga mapasalamaton sa Dios nga nakaabut ko nga luwas sa akong umaabot nga panimalay.”⁷

Uban sa among daghang mga panalangin karon, ang akong kasingkasing puno sa gugma ug pagdayeg alang sa sama ka halangdon ug isug nga apohan.

Ang inahan sa akong apohan usa ka Scottish nga babaye nga ginganlan og Margaret McNeil, kinsa miabut sa Utah uban sa iyang ginikanan sa edad nga 13. Siya naglakaw latas sa kapatagan ug naggiya og baka, nagdala sa iyang manghud nga si James kasagaran diha sa iyang luyo. Siya ug ang iyang pamilya nagkampo sa hilit nga bahin sa Ogden, ug sa walay madugay mirekord sa iyang autobiography:

“Atbang sa umahan gikan sa among nahimutangan adunay gamay nga balay, ug sa nataran niini adunay daghang kalbasa. Hapit nami mamatay tungod sa kagutom. Gipadto ko sa akong inahan aron mohangyo og kalbasa, kay wala gyud mi ikapalit, ug pipila sa mga bata luya na kaayo tungod sa walay kaon. Mituktok ko sa pultahan, ug usa ka tigulang nga babaye migawas ug miingon, ‘Sulod, sulod, nasayud kong moabut ka ug gitugon ko nga hatagan ka og pagkaon.’ Iya kong gihatagan og dakong bag-ong luto nga pan miingon nga sultihan ang akong inahan nga mobisita siya. Dili lang dugay miabut siya ug midala og lamiang pagkaon, usa ka pagkaon nga dugay na namong wala matilawi.”⁸

Si Henry Ballard miabut sa Walog sa Salt Lake nga nuog ang iyang saput. Sa dihang mingitngit na, “Mihangyo ko og mga sinina para itabon sa akong lawas aron makadayon ko sa akong panaw ug makauban akong mga ginikanan.”

Pagluwas sa Pisikal ug Espiritwal

Gikan sa kasinatian sa mga pioneer, atong nasayran nga tinuod nga hugot nga pagtuo ug kaisug ang gikinahanglan sa pagtabok sa kapatagan mga 165 na ka tuig ang milabay. Bisan tuod ang mga handcart pioneer mirepresentar og wala kaabut og 10 porsyento sa mga milalin nga Santos sa Ulahing mga Adlaw gikan 1847 hangtud 1868, sila nahi-mong importante nga simbolo sa LDS nga kultura, nagrepresentar sa kamatinud-anon ug sakripisyo sa henerasyon sa pioneer.

Kon inyong mahinumduman, ang Willie and Martin companies misagubang sa sayong mga snow sa Wyoming, ug daghang mga Santos nga namatay tungod sa kabugnaw. Samtang kami naglakaw subay sa ilang mga tunob mga pipila ka tuig na ang milabay, ang akong pamilya ug ako nagbarug nga nagtan-aw sa dapit sa Sweetwater diin ang Willie company natanggong, gitugnaw ug gigutom. Among nabasa gikan sa ilang mga journal ang kagrabe sa ilang mga pagsulay ug ang hingpit nga kalipay nga sila naluwas. Si John Chislett misulat:

“Sa dihang molubog na ang adlaw luyo sa halayo nga mga bungtod, . . . daghang tinabunan nga mga karwahe . . . nakita padulong kanamo. Paspas kaayong miabut ang balita sa kampo. . . . Daghan ang misyagit sa kalipay; mihilak ang isug nga mga lalaki hangtud ang ilang mga luha midagayday sa ilang nagkunot ug nasunog sa adlaw nga mga aping. . . .

“ . . . Niadtong gabhiona, sa unang higayon sulod sa taas nga panahon, nadungog na usab ang mga kanta sa Zion. . . . Human nabusog, ug kasingkasing nga puno sa pasalamat ngadto sa Dios ug sa among buotang mga kaigsoonan, kami naghiusa sa pag-ampo, ug dayon nangatulog.”⁹

Samtang kami nagbarug sa bungtod nga karon gitawag og “the Eminence,” nadasig ko sa pagpamatuod ngadto sa akong pamilya ug sa uban nga kauban namo. Miingon ko, “Kon ingon ka mapasalamaton kining matitud-anong mga pioneer nga nakakita sa rescue party, mas labaw pa ang pagluwas pinaagi sa Pag-ula ni Ginoong Jesukristo.” Akong gipahinumduman ang among grupo nga dili igsapayan sa tinuohan, ang Ginoong Jesukristo—ang Manluluwas sa kalibutan—mao ang sentro sa tanang Kristiyanong pagtuo, ug Iyang giluwat ang tanang kataghan. Pinaagi sa Iyang Pag-ula, kitang tanan Iyang

gihatagan og paglaum para karon ug kasiguradoan sa kahangturan.

Pagbuntog sa mga Pagsulay Karon

Ang pag-antus sa mga pioneer nakahatag og kalig-on sa ilang kinabuhi nga gipasa ngari kanato. Ang pag-impake og pipila ka mga gamit ngadto sa mga karwahe o karomata ug maglakaw og 1,300 ka milya (2,090 km) dili maoy paagi nga kadaghanan nato gihangyo sa pagpakita sa atong pagtuo ug kaisug. Kita nag-atubang og lain-laing mga hagit

karon—lain-laing mga bungtod nga katkaton, lain-laing mga suba nga labangon, lain-laing mga walog nga “mobuswak sama sa rosas” (Isaias 35:1). Apan bisan tuod ang pagsulay nga gihatag nato aron buntugon lahi kaysa lisud ug batuon nga agianan padulong sa Utah ug sa palanas nga yuta nga nasinati sa atong mga pioneer nga katigulangan, susama ra kini kamahagiton ug kalisud alang kanato ingon man kanila.

Ang atong panlimbasug masinati sa pagpakabuhi sa kalibutan nga puno sa sala ug nagbaliwala sa pagka-espirituhanon, diin ang pagtagbaw sa kaugalingon, pagkadili matitud-anon, ug kahangol daw makita bisan asa. Ang pagsulay karon mao ang makalibug ug nagkampungaki nga mga mensahe. Ang mga pioneer kinahanglang makigkumbati sa kamingawan nga may batuon nga mga pang-pang ug mga agianan sa bukid nga natabunan sa abug o snow, uban sa ilang pagtuo nga naka-focus sa Zion ug sa pag-establisar sa Simbahan sa Walog sa Salt Lake.

Kinahanglang mopasalig ta sa pagserbisyo sa Ginoo ug sa atong komunidad sa susamang kakugi ug hugot nga pagtuo sa mga pioneer.

Kinahanglan kita nga magbantay sa kanunay nga kita dili maluag sa pagsunod sa mga sugo sa Dios, sa pagtuman sa Iyang mga balaod, ug magmatinuoron ug kasaligan sa tanan natong gibuhat. Kinahanglan nga atong likayan ang mga lit-ag sa yawa nga makita sa Internet, dali nga ma-access gamit sa atong mga computer, tablet, ug cell phone. Kon kita maluag niining mga butanga, si Lucifer mangita og paagi nga mahuyang ang atong pasalig ug mapawala ang atong pagtuo ug gugma alang sa Ginoo ug sa usag usa, ug kita mawala sa kamingawan sa kalibutan.

Ang paglikay sa mga tintasyon ug kadautan sa kalibutan nanginahanglan og hugot nga pagtuo ug kaisug sa usa ka

“Ang panahon lisud kaayo ug kami nanginahanglan pag-ayo, gikawatan ug gipapahawa sa among panimamay ug kabtangan sa makadaghan, ug kanunay nagkasakit,” mihinumdum si Emily Partridge.

tinuod nga pioneer karon. Kita kinahanglan nga magtinabangay isip mga pioneer karon, magpakabuhi sama ni Kristo, magsuporta sa maayong kawsa sa atong komunidad, ug maglig-on sa atong mga pamilya ug panimalay.

Kon kita tinuoray nga nagtuo, dili ta mangutana, “Unsay angay nakong himoon?” apan, “Unsa pay akong mahimo?” Kon ang atong pagtuo napamatud-an sa Espiritu sa Dios, ang hugot nga pagtuo makaimpluwensya sa atong kinabuhi, mogiya sa hunahuna, pulong, ug buhat padulong sa langit. Kita mag-ampo nga may pasalig alang sa kalig-on ug paggiya—sama sa gibuhay sa atong mga katigulangan. Kana ang kahulugan nga maglakaw matag tunob nga may hugot nga pagtuo. Mao kini ang gibuhay sa atong mga katigulangang pioneer, ug mao usab ni sa atong panahon karon. Kinahanglan natong isil sil sa atong mga anak ug apo ang sama nga diwa nga nagdasig sa mga tunob sa mga pioneer.

Unta kita maghiusa isip mga pioneer karon, kanunay nagtinguha og panabang sa Dios sa paggiya sa atong pamilya. Unta kita makat-on sa nangagi sa kaimportante sa pagtahud sa atong mga ginikanan, apohan,

ug katigulangan, ug unta kita makakaplag og kalig-on ug kaisug sa pag-atubang sa atong umaabut sama kanila. Unta ang kinabuhi ug pangpanglagad ni Ginoong Jesukristo makadasig sa atong kasingkasing ug hunahuna. Ug unta magmalig-on ang atong mga pagpamatuod—sama sa kinabuhi sa mga pioneer nga Santos sa Ulahing mga Adlaw. ■

Gikan sa pakigpulong nga gihatag sa Ogden, Utah, niadtong Hulyo 15, 2012.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Gordon B. Hinckley, “The Faith of the Pioneers,” *Ensign*, Hulyo 1984, 3.
2. Tan-awa sa Oliver B. Huntington, *Oliver B. Huntington Diary and Reminiscences, 1843 Hunyo–1900 Enero*, 26–28.
3. Tan-awa sa Emily D. P. Young, “Autobiography,” *Woman’s Exponent*, Dis. 1, 1884, 102.
4. Emily D. P. Young, “Autobiography,” *Woman’s Exponent*, Feb. 15, 1885, 138.
5. Emily D. P. Young, “Autobiography,” *Woman’s Exponent*, Ago. 1, 1885, 37.
6. Phoebe Carter Woodruff, sa Augusta Joyce Crocheron, *Representative Women of Deseret* (1884), 35–36.
7. Henry Ballard, sa Douglas O. Crookston, ed., *Henry Ballard: The Story of a Courageous Pioneer, 1832–1908* (1994), 14–15.
8. Margaret McNeil Ballard, sa Susan Arrington Madsen, *I Walked to Zion: True Stories of Young Pioneers on the Mormon Trail* (1994), 127.
9. John Chislett, sa LeRoy R. Hafen ug Ann W. Hafen, *Handcarts to Zion: The Story of a Unique Western Migration, 1856–1860* (1960), 106, 107.

“Hapit nami mamatay tungod sa kagutom,” mi-ingon si Margaret McNeil human miabut ang iyang pamilya sa Utah. “Gipa-adto ko sa akong inahan aron mohangyo og kalbasa, kay wala gyud mi ikapalit, ug pipila sa mga bata luya na kaayo tungod sa walay kaon.”

**Ni Elder
Erich W. Kopischke**
Sa Seventy

Usa ka Dios sa mga Milagro

ANG MGA SANTOS SA
SLOVAK SA SHEFFIELD

Isip mga lider sa priesthood, mga misyonaryo, ward council, ug mga miyembro sa Sheffield, England, nagkahiusa sa ilang mga paningkamot sa pagpalambo sa tinuod nga kalamboan, sila napanalanginan sa talagsaong mga paagi.

Atol sa usa ka gamhanan nga wali ngadto sa kongregasyon sa mga tumutuo, si propeta Mormon nangutana sa usa ka yano nga pangutana: “Ang mga milagro nahunong ba? Misunod diha-diha dayon ang iyang tubag: “Tan-awa ako moingon nganha kaninyo, Wala” (Moroni 7:29).

Si Mormon dayon mipasabut kon sa unsang paagi ang talagsaon nga buhat sa kaluwasan sa katapusang mga adlaw mapahinabo, maghunahuna sa mga relasyon ug pakig-uban tali sa Espiritu Santo, ang buhat sa mga anghel, sa atong mga pag-ampo, sa atong hugot

Sa Wala: Sila si Elder Nicholas Pass ug Joseph McKay (gisukup sa ubos) nalingaw sa usa ka talagsaon nga panahon sa pagtudlo sa mga Santos nga Slovakian ug mga investigator—usa ka panahon nga nagsugod sa dihang ang mga misyonaryo mikontak ni Ludovit Kandrak (gisukup sa ibabaw uban sa iyang asawa) duol sa Fargate pedestrian prisento sa Sheffield.

Sa seminar sa mga presidente sa misyon nga gihimo niadtong Hunyo, ang Unang Kapangulohan ug Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles misubli sa pag-focus sa atensyon sa kamatuoran nga ang mga miyembro sa Simbahan, isip mga disipulo ni Jesukristo, adunay sukaranang responsibilidad sa pagsangyaw sa ebanghelyo. Ang full-time nga mga misyonaryo motabang sa mga miyembro niini nga responsibilidad. Ang stake ug ward council motabang sa pag-organisar ug pagpahigayon sa buhat sa mga misyonaryo ug mga miyembro.

Sumala sa gipakita niining artikulo kabahin sa ward sa England, ang mga milagro sa pagkakabig mahitabo samtang ang mga lider, mga miyembro, ug mga ward council mosunod niining baruganan ug mopahiangay sa ilang lokal nga mga kahimtang.

nga pagtuo, ug sa mga milagro sa Ginoo (tan-awa sa Moroni 7:33–37, 48).

Sa tibuok mga kasulatan ang mga propeta nagpahinumdom nato nga ang Dios mao gihapon kagahapon, karon ug sa kahangturan (tan-awa sa 3 Nephi 24:6; D&P 20:12) Samtang kita maningkamot sa pagtuman sa sugo sa “panglakaw . . . ngadto sa tibuok kalibutan, . . . magbunyag diha sa ngalan sa Amahan, ug sa Anak, ug sa Espiritu Santo” (D&P 68:8), importante ang pagtuon ug paghinumdom sa mosunod nga mga baruganan:

- Ang Dios dili mausab.
- Ang Dios mao ang Dios sa mga milagro.
- Ang labing dako nga milagro sa Dios mao ang paghatag og mahangturong kaluwasan sa Iyang mga anak.
- Ang Dios mohimo og mga milagro sumala sa atong hugot nga pagtuo, nga atong ipakita sa atong mga buhat.

- Ang Espiritu Santo adunay importanting bahin sa pagkakabig.

Andam nga Mosakripisyo

Samtang nagserbisyo sa Europe Area, duna koy pribi-lehiyo nga makakita sa mga baruganan nga inubanan sa aksyon isip milagro didto sa Sheffield, England. Sa kata-pusan sa 2008, si Bishop Mark Dundon sa Sheffield First Ward namalandong unsay iyang mahimo sa pagtabang sa iyang ward nga molambo. Sa pagbansay sa pagpangulo, ang iyang presidente sa stake nangutana sa mga bishop, “Unsay andam ninyong isakripisyo aron magmalampuson sa misionaryo nga buhat?” Gikan sa mga pagtulun-an sa iyang mga lider, si Bishop Dundon nasayud nga ang usa ka maayo nga ward mission leader mao ang yawe, usa ka naglihok nga ward council mao ang mahinungdanon, ug kaandam sa pagpaminaw sa mga pag-aghat sa Espiritu importante kaayo.

Human sa tumang pagpamalandong ug pag-ampo, si Bishop Dundon migamit sa iyang mga yawe sa priesthood

ug misunod sa aghat sa Espiritu sa pag-release sa iyang duha ka mga magtatambag, Gregory Nettleship ug Robert McEwen. Gitawag dayon ni Bishop Dundon si Brother Nettleship nga bag-ong ward mission leader ug si Brother McEwen nga mahimong assistant ward mission leader. Ang mga sakop sa bishopric suod kaayo, mao nga kini nga kausaban dili sayon alang nila. Apan si Bishop Dundon nasayud nga sa niining sitwasyona ang desisyon eksakto, ug ang duha ka mga magtatambag mapainubsanong midawat sa ilang bag-ong mga calling.

Ang bishop, uban sa iyang bag-ong ward mission leader ug ward council, mainampoong naghimo og mga plano ug naghimo og mga tumong alang sa pagpalambo sa ward. Samtang ilang giimpleminter ang ilang mga plano, nagsugod sila sa pagkakita og dakong kalampusan. Daghan ang nabunyagan, ug daghang mga tawo nga mibalik sa pagka-aktibo sa Simbahan. Bisan pa niana, gamay ra ang nahiba-loan sa mga lider sa ward nga ang ilang hugot nga pagtuo ug mga binuhatan pagagantihan nga wala nila hunahunaa nga posible.

Natandog pinaagi sa Gugma

Niadtong Marso 2011 ang usa ka batan-ong misyonaryo ug ang iyang kompanyon makig-istorya sa mga tawo diha sa dalan sa Sheffield. Si Elder Nicholas Pass nakakita og lalaki ug sa iyang asawa nga milabay ug gibati og kusog nga pagbati nga kinahanglan siyang makigsulti kanila. Si Elder Pass ug ang iyang kompanyon miagpas sa magtiayon. Ang pakig-istorya lisud—ang magtiayon gikan sa Slovakia ug dili makasulti og Iningles—apan usa ka higala nga kauban mitabang sa paghubad. Sa pag-istoryahay diha sa dalan, ang mga misyonaryo migamit og mga litrato sa pagpaila sa Unang Panan-awon ug sa mensahe sa Pagpahiuli. Ang magtiayon miuyon sa sabut nga ang mga misyonaryo mosugod sa pagtudlo nila.

Si Ludovit Kandrac, ang amahan sa pamilya, nagsugod sa pagbasa sa Basahon ni Mormon. Sa wala madugay siya mihunong sa pagpanigarilyo. Sa proseso sa pagtudlo, ang mga misyonaryo kinahanglang mogamit og daghang tighubad ug gani nakakat-on sila og gamay nga Slovak. Niadtong Mayo 14, 2011, si Ludovit, usa sa iyang

mga anak nga babaye, ug duha ka mga paryente nabunyagan.

Sa iyang bunyag, si Brother Kandrac mihatag sa iyang pagpamatuod. Pinaagi sa usa ka tighubad, iyang gisaysay ang iyang kasinatian sa pakighimamat sa mga misyonaryo. Sa dihang iyang naagian si Elder Pass ug ang iyang kompanyon sa sentro sa siyudad sa Sheffield, siya adunay usa ka mainit nga pagbati sa iyang dughan. Iyang gibaliwala ang pagbati ug nagpadayon sa paglakaw, apan samtang siya mipasiplat sa mga misyonaryo pag-usab, siya natan-dog pinaagi sa gugma nga ilang gipakita samtang sila nagsulti sa mga tawo. Bisan og gusto siya nga moduol kanila, si Brother Kandrac nagpadayon sa paglakaw. Nakuratan siyag kadiyot sa dihang ang mga misyonaryo miduol kaniya.

Uban sa laing pamilyang Slovak nga nagpamiyembro sa Simbahan usa ka tuig na ang milabay, kining mga bun-yag nagtimaan sa sinugdanan sa modernong milagro sa pagkakabig sa populasyon sa Slovak sa Sheffield, England. Kining bag-ong mga miyembro mosimba kanunay matag semana, magdala og laing mga sakop ug higala sa pamilya. Ilang giablihan ang ilang mga panimalay ngadto sa mga misyonaryo ug midapit sa uban sa ilang komunidad sa pagpaminaw sa ebanghelyo.

Si Elder Pass ug ang iyang bag-ong kompanyon, si Elder Joseph McKay, mibisita kanunay niini nga mga pa-milya. Mitudlo sila kanila, miserbisyo kanila, nangalagad kanila, ug mipanalangin kanila. Talagsaon kadto nga pa-nahon sa pagtudlo, pagkat-on, ug pagdawat sa gasa sa Espiritu alang sa mga investigator, kina-big, misyonaryo, mga lider sa stake ug ward, ug sa mga miyembro.

“Magpaduol ug Maglig-on Kanila”

Sa tibuok ting-init ug tinglarag sa 2011, mas daghang mga taga-Slovak ang nagpamiyembro sa Simbahan. Ang nagtubo nga gidaghanon nakahatag og kalisud alang sa lokal nga mga miyembro sa pagpadayon sa paghatag og trans-portasyon padulong ug gikan sa meetinghouse. Sulod sa daghang mga semana ang matinud-anong mga Santos sa

Ang misyonaryong paningkamot ni Bishop Mark Dundon (gisukip sa ibabaw), sa mga ward mission leader, ug sa ward council gigantihan sa paagi nga wala nila hunahunaa nga posible human sa daghang Slovak ang nagpamiyembro sa Simbahan ug nagsugod sa paglakaw og lima ka milya (8 km), nga naglakip sa Darnell nga Dalan sa wala, aron sa pagtam-bong sa mga miting sa Dominggo.

Slovak naglakaw og lima ka milya (walo kilometro) aron makatambong sa mga tulumanon sa Domingo sa pinulongan nga ilang masabtan.

Niadlong Septyembre 2011 ang kapangulohan sa stake sa Sheffield na-organisar pag-usab, si Bishop Dundon gitawag isip bag-ong presidente sa stake. Paglabay sa usa ka bulan dunay fireside nga gipahigayon alang sa English ug Slovak nga mga Santos nga dihay mga tighubad.

Samtang naglingkod sa atubangan, si Presidente Dundon nadasig nga ang grupo sa Slovak kinahanglang maporma nga apil sa Sheffield First Ward apan magmiting sa pasilidad sa kasilinganan sa Slovak. Ang angay nga dapit sa wala madugay nakit-an ug miabang og mga kwarto. Niadtong Disyembre 11, 2011, ang unang hut-ong sa mga miting gipahigayon sa bag-ong pasilidad. Ang mga lider sa Sheffield First Ward malaumon nga 50 ka mga tawo ang motambong. Hinoon, 84 ka mga tawo—lakip ang 63 ka mga Slovaks—ang mitambong.

Human pag-organisar pag-usab sa stake sa Sheffield, si Robert McEwen gitawag isip bishop sa Sheffield First Ward. Si Brother Nettleship nagpadayon sa pag-alagad isip ward mission leader. Ubos niining duha ka bishop, ang ward mission leader ug ang ward council mihimo og talagsaong trabaho sa pagpangulo sa ward nga “magpaduol ug maglig-on” sa mga Santos sa Slovak (D&P 20:53).

Ang ward council naghisgot sa mga isyu sama sa unsaon sa pagtabang sa mga panginahanglan sa bag-ong miyembro, unsaon sa pagtabang kanila nga moapil gayud sa mga kalihokan sa ward, unsaon sa pag-amuma nila sa ebanghelyo, ug unsaon sa pagsulbad ang problema sa pinulongan. Ang mga miyembro sa council nagpuasa ug nagampo alang sa balaanong tabang ug dayon naningkamot og maayo. Ilang gibisitahan ang bag-ong mga miyembro ug miapil sa pagtudlo sa mga appointment sa mga full-time nga misyonaryo. Mihatag sila og transportasyon. Nag-order sila og mga materyal nga Slovak. Ilang gidala ang bag-ong nabunyagan nga mga miyembro sa templo aron mopahigayon og mga bunyag alang sa mga patay.

Ang mga lider sa ward miorganisar usab og proyekto sa pagserbisyo atol sa Pasko. Ang mga miyembro sa ward midonar og kwarta ug nangolekta og mga dulaan, mga sinina ug ubang mga regalo. Dagkong mga bag sa regalo sa Pasko nga naglakip sa mga pagkaon alang sa panihapon sa Pasko giapud-apod sa Bisperas sa Pasko ngadto sa mga Santos sa Slovak ug ubang mga pamilya diha sa mga utlanan sa ward.

Ang dugay na nga mga miyembro ug bag-ong mga miyembro gamay ray masabtan sa pinulongan sa usag usa, apan silang tanan mibati sa kainit sa pinulongan sa tinuod

Tuo: Si Faro Dunka, lider sa grupo sa Slovak sa Sheffield, miwelcome sa mga tawo sa sakrament miting. Ang grupo naorganisar ngadto sa usa ka branch niadtong Marso 2013. Gisukip sa ibabaw: Sheffield First Ward nga mga lider sa ward council. Gisukip sa ubos: usa ka sister namulong atol sa sakrament miting.

nga gugma. Usa ka talagsaong pagbati sa hingpit nga kalipay, kamaya, ug kahinam milukop sa mga miyembro ug sa mga investigator.

Sa misunod nga tuig kining gamay nga grupo milambo ngadto sa usa ka lig-on nga mga unit sa Simbahan, tibuok pamilya nga mabunyagan ug naghiusa sa simbahan. Ang mga amahan gi-ordinahan sa Aaronic ug Melchizedek Priesthood, ang mga anak nga lalaki gi-ordinahan sa Aaronic Priesthood, ang Primary nga dunay kapin 20 ka mga bata na-establisar ug mga programa sa Young Men ug Young Women giorganisar nga dunay kapin sa 25 ka kabatan-onan nga motambong matag semana. Ang Ginoo mihatag og usa ka full-time nga misyonaryo gikan sa Czech Republic kinsa makasulti sa pinulongan ug nakadugang sa suporta ngadto sa grupo. Sa samang higayon, kining mga pamilya mihatag og mga referral ngadto sa ilang yutang natawhan.

Usa ka Dios sa mga Milagro

Nganong nahitabo man kini? Tungod kay ang Dios wala mohunong sa pagka-Dios sa mga milagro. Tungod kay ang matinud-anong mga misyonaryo makugihong nangita niadtong andam nga modawat sa ebanghelyo. Tungod kay ang presidente sa stake ug bishop milihok pinaagi sa hugot nga pagtuo ug misunod sa giya sa Espiritu Santo. Tungod kay ang ward council miangkong sa responsibilidad ug naningkamot sa panaghiusa. Tungod kay ang mga miyembro nakakat-on sa pinulongan sa gugma ug misunod sa imbitasyon gikan sa ilang mga lider, nga magbaton og hugot nga pagtuo ug pagsalig sa Dios sa Iyang gisulti: “Ako usa ka Dios sa mga milagro; ug ako mopakita ngadto sa kalibutan nga ako sama kagahapon, karon ug sa kahangturan” (2 Nephi 27: 23).

Ang kalampanan sa Sheffield dili usa lang ka panghitabo. Kini nagpahinumdom nato sa mga saad nga gihatag pinaagi sa mga propeta ug makapalig-on sa atong pagtuo ug tinguha nga mahimong instrumento sa mga kamot sa Dios pinaagi sa pagdapit sa mga tawo nga naglibut nato sa pagduol ngadto kang Kristo. Kon buhaton nato kini, atong gibutang ang atong kaugalingon sa usa ka posisyon diin ang Ginoo makapanalangin nato og oportunidad sa pagtudlo, pagpaaktibo, ug pag-amuma sa uban. Ug atong makita ang ebidensya nga Siya nagpadayon nga usa ka Dios sa mga milagro. ■

NAGTRABAHO PARA SA GINOO

Ang akong bana, si Cyrus, ug ako naminyo sa templo niadtong Mayo 23, 2006. Sa wala pa mi maminyo, kinahanglan siya nga motrabaho og Dominggo sa laboratoryo. Mag-usab-usab ang iyang eskedyul [shifting schedule], apan kasagaran magtrabaho siya gikan sa tunga-tungang gabii hangtud alas-otso sa buntag. Human sa trabaho mouli siya sa balay aron mag-ilis og pang-Dominggo nga sinina ug dayon mosimba, nga magsugod og alas-9:00 sa buntag. Nagpadayon nga ingon ini iyang eskedyul human sa among kasal.

Usahay mag-inusara ko nga mosimba tungod kay ang akong bana naa pay buluhaton sa trabaho. Kanunay mi nangandoy nga dili na siya magtrabaho sa Igpapahulay.

Usahay mag-inusara ko nga mosimba tungod naa pa siyay buluhaton sa trabaho. Kanunay mi nangandoy nga dili na siya magtrabaho sa Igpapahulay. Niadtong unang Dominggo sa Hunyo 2006, nagpuasa mi sa unang higayon isip magtiayon. Nag-ampo mi nga may hugot nga pagtuo nga si Cyrus mapanalanginan og trabaho nga dili na siya kinahanglang magtrabaho ma-Dominggo.

Mga pipila ka adlaw ang milabay sa mga 10:00 sa buntag, natingala ko kon asa si Cyrus kay kasagaran moabut siya sa balay mga tunga-tunga sa

alas-8 ug alas-9 sa buntag. Nakahunahuna ko dayon: “Tingali na-promote siya.” Si Cyrus miabut sa balay alas-11 na sa buntag. Sa iyang pagsulod sa among balay, siya miingon nga aduna siyay maayo ug bati nga balita.

Giingnan nako siya sa pagsulti una sa bati nga balita. Siya miingon nga sa dili madugay mobiya mi sa Iligan, Philippines, ug mobalhin sa Panay, Philippines. Sa sinugdanan wala ko maganahi kay gihigugma namo ang mga tawo sa among stake. Sila mabination kanamo ug gitatar mi ingon og ilang kapamilya, nasayud nga layo ang among pamilya.

Dihang nangutana ko nganong kinahanglan mi mobalhin ngadto sa Panay, siya mitubag tungod sa maa-yong balita. Giinterbyu siya sa iyang amo para sa laing trabaho nga naa sa Panay. Dayon gipangutana nako siya dili kabahin sa sweldo apan kon ang trabaho nanginahanglan ba nga motrabaho siya ma-Dominggo. Sa dihang mitubag siya og, “Dili!” Nalipay kaayo ko. Gigakos nako siya ug miingon nga ang iyang bag-ong trabaho tubag sa among mga pag-ampo ug pagpuasa. Duha ka bulan ang milabay, misugod na si Cyrus og trabaho sa Panay.

Ang Langitnong Amahan naghunahuna kanato, ug Siya mopanalangin kanato kon kita mobansay og hugot nga pagtuo ug mosunod sa Iyang mga sugo. Mapasalamaton ko sa mga baruganan sa pag-ampo ug pagpuasa. Ang trabaho sa akong bana panalangin kanamo. Karon aduna na siyay panahon sa pagbuhat sa iyang calling sa among ward, ug ang bugtong buhat nga iyang buhaton sa Dominggo mao ang buhat sa Ginoo. ■

Mary Jane Lumibao Suyu, Philippines

USA KA MAHANGTURONG PAMILYA

Sa dihang 19 anyos pa ko, sa katapusang higayon mibisita ko sa akong mga apohan sa wala pa molarga sa Ecuador para sa tulo ka buwan nga humanitarian trip. Ang akong lolo mibalhin ngadto sa assisted-living center tungod nagkagrabe ang iyang sakit. Nagkasakit siya og dementia uban sa laing pisikal nga mga sakit tungod sa katigulangon.

Samtang ang akong pamilya ug ako misulod sa assisted-living facility, nagguol ko, nasayud nga kining pagbisita sa akong lolo mahimong maoy akong katapusang bisita niya. Nasayud ko nga siya mamatay na samtang wala ko, ug nakonsensya ko nga molarga.

Sa wala pa mi makasulod sa iyang kwarto, gibalhin sa usa ka sakop sa staff ang akong lolo ngadto sa wheelchair. Amo siyang gidala ngadto sa dawatasan sa pasilidad. Ang akong inahan nakig-istorya sa usa sa mga sakop sa staff samtang ako ug ang akong 16 anyos nga igsoong babaye nakig-istorya sa among lolo.

Ingon og wala na siya sa saktong kabuot. Ang kagrabe sa iyang sakit maklaro, ug ingon og siya naglibog. Kon mangutana mi kon pila ka buok ang iyang apo, sayop iyang tubag. Dayon amo siyang gisungog samtang among gihatagan og gibug-aton kon pila gyud kabuok iyang apo.

Nasubo ko para niya. Apan, diha sa tunga-tunga sa iyang kalibug ug sa sayop nga pagtubag sa among mga pangutana, ang akong lolo miingon, “Usa ka mahangturong pamilya.”

Nakalitan ko. Ang sakop sa staff nga naa sa duol wala makasabut sa iyang gisulti, apan ang akong igsoon ug ako nagtinan-away sa usag usa. Klaro namo siyang nadunggan. Dayon

iyang gibalik sa ikaduhang higayon, “Usa ka mahangturong pamilya.” Niining higayona nakadungog among inahan niya.

Wala na ko kahinumdom sa ubang panghitabo sa among pagbisita niadtong adlaw. Ang ako lang nasayran kay samtang nanggawas mi sa care center, nakahilak ko sa kasubo ug kalipay—kasubo sa tawo nga among biyaan ug dili na nako igkita pa niining kinabuhia ug kalipay sa malumong kalooy niadtong yanong mga pulong ug kalinaw nga akong nabati sa akong kasingkasing.

Nasayud ko nga bisan pa sa kondisyon sa hunahuna sa akong lolo, siya nakahimo sa pagpakigbahin sa katapusang higayon sa iyang lig-ong kombiksyon ug kahibalo nga ang mga pamilya mahangturon.

Sa wala madugay milarga ko para sa humanitarian trip. Sa dihang akong nasayran ang pagkamatay sa akong lolo mga usa ka semana sa dili pa ko mouli, mibati ko og kalinaw. Nasayud ko, ug gihapon nasayud ko nga moabut ang adlaw nga magkita mi pag-usab. Salamat sa mga ordinansa sa templo, ang mga pamilya magmahangturon. ■

Kellee H. Mudrow, Utah, USA

Ang akong lolo ingon og wala na siya sa saktong kabuot. Ang kagrabe sa iyang sakit maklaro, ug ingon og siya naglibog.

DILI KA MAKASULOD DINHI

Ang akong bana, si John, dako nga tawo. Siya may gitang-ong unom ka pye upat ka pulgadas (1.9 m) ug motimbang og sobra sa 200 ka libras (90.9 kg). Alang kaniya, ang pagbiyahe sakay sa economy class sa eroplano dili komportable, ang pinakagrabe kay sakit sa iyang panglawas.

Niadlong Agosto 2006 kami gitawag sa pagserbisyo sa Church educational service mission sa Brigham Young University–Hawaii. Sa panahon na sa among pagpamauli, kami nabalaka sa iyang agwantahon atol sa flight pabalik sa mainland. Atol sa

pag-check-in kami nalipay nga adunay *usa ka* bakanteng lingkuranan sa first class, busa among gipa-upgrade iyang tiket. Siya komportablang makalingkod nga may igong lugar para sa iyang taas nga mga paa.

Mga tunga-tunga sa flight, mihukom ko nga adtoon siya aron susihon. Sa duol nako sa first-class area, usa ka flight attendant mibarug sa may pultahan aron sa paghunong nako.

“Unsay akong matabang nimo?” nangutana siya.

“Oo, gusto nakong makita akong bana og kadiyot,” mitubag ko.

“Pasensya kaayo,” mabination

siyang misulti apan higpit, “dili ka makasulod dinhi.”

“Apan ako siyang bana, ug gusto lang kong makakita niya og kadiyot.”

Gialihan gihapon ang pultahan, siya misulti pag-usab, “Pasensya kaayo, pero dili ka makasulod dinhi. Akong sultihan ang imong bana, ug kon ganahan siya, siya makaadto nimo. Apan ang polisiya kay bugtong mga pasahero sa first-class ang makasulod niining dapita.”

Nasagmuyo ko sa makadiyot, apan nakakita sa iyang pagkamanunoton, hinay-hinay kong mibalik sa akong lingkuranan sa economy class.

Nagsugod ko sa paghunahuna sa tulo ka ang-ang sa himaya nga gihigutan diha sa kasulatan ug sa mga propeta. Atong mabasa nga si Kristo mobisita sa terrestrial nga gingharian (tan-awa sa D&P 76:77), ug ang mga anghel sa pagpangalagad mobisita sa telestial nga gingharian (tan-awa sa D&P 76:88), apan kadtong naa sa mas ubos nga gingharian dili gayud makasulod sa celestial nga gingharian (tan-awa sa D&P 76:112; tan-awa usab sa D&P 88:22–24). Namalandong sa akong kasinatian, daklit kong nakasinati nga daw unsa nga maanaa sa mas ubos nga mga gingharian. Unsay ilang bation kon makadungog sa mga pulong “Pasensya kaayo, dili ka makasulod dinhi?”

Mga lima ka bulan ang milabay namatay akong bana tungod sa kanser. Ang akong kasinatian sa eroplano nakadasig nako nga magpakabuhi aron dili na makadungog niadtong mga pulonga pag-usab—dili gayud sa sunod nga kinabuhi. ■
Bonnie Marshall, Utah, USA

Sa duol nako sa first-class area, usa ka flight attendant mibarug sa may pultahan aron sa paghunong nako.

ANG KALIPAY DILI MABAYARAN

Bag-ohay lang miadto ko sa bangko aron mag-withdraw og kwarta aron sweldohan akong mga trabahante. Sa wala pa gihatag sa teller ang akong gi-withdraw, mihangyo ko niya nga ilisan ang pipila ka 200-sol bills para sa 50-sol bills. Giilisan sa teller ang akong kwarta, apan nakabantay ko nga mora og nasayop siya sa iyang pag-ihap sa kwarta.

Iyang gihatag nako ang akong 50-sol bills, ug miatras ko aron paabuton ang akong gi-withdraw. Samtang nagpaabut ko, akong gihip ang kwarta. Akong gihatagan ang teller og 1,200 soles, apan iya kong gihatagan og 2,200 soles—sobra og usa ka libo nga soles. Niadtong higayona natintal ko. Naghunahuna ko nga ang bangko adunay daghang kwarta. Apan sa

akong kasingkasing nasayud ko nga ang kwarta dili akoo; kinahanglan ni nakong ibalik.

Sa wala madugay gitawag nako sa teller aron kompletuhon akong transaksyon. Iyang gihip ang akong gi-withdraw, ug sa dihang iyang gihtag nako ang kwarta, siya nangutana, “Aduna pa bay lain?”

“Oo,” miingon ko niya. “Gihatagan tikaw og 1,200 soles aron pasensilyohan, apan ang imong nahatag nako kay 2,200.”

Akong gibalik sa iyaha ang 2,200 soles. Nagkurog ang kamot, kaduha niyang gihip ang kwarta. Hapit dili siya katuo sa iyang nakita. Iya kong gitan-aw ug naningkamot sa pagsulti, apan nakahimo lang siya sa pagsulti og kaduha, “Daghan kaayong salamat.”

Mibiya ko sa bangko nga malipayon. Niadtong semanaha nag-andam ko og leksyon para sa batan-ong mga lalaki sa akong ward kabahin sa pagbuntog sa tintasyon. Nindot kaayo nga nakahimo ko sa pagpakigbahin nila sa akong kasinatian diha sa banko.

“Nangomedyang ka,” pipila ka nila nangomedyang. “Usa kadto ka libo nga soles nga imong giuli!”

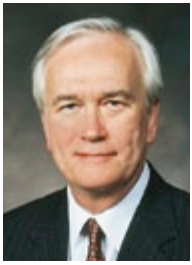
“Ang kalipay dili mabayaran,” mitubag ko nga nagpahiyom.

Mapasalamaton kaayo ko niining kasinatian, nga milig-on sa akong pagpamatuod ug sa pagpamatuod sa batan-ong mga lalaki kabahin sa kaimportante sa pagbuntog sa tintasyon. ■

Abelino Grandez Castro, Peru

Gihatagan ko sa teller sa bangko og 2,200 soles—sobra og usa ka libo nga soles. Niadtong higayona natintal ko nga tagoan ang sobra.

Ni Elder Keith K. Hilbig

Miserbisyo isip sakop sa Seventy gikan sa 2001 hangtud 2012

MAGPAKABUHI ALANG SA Kahangturan

Ako naghangyo kaninyo mga young adult nga kanunayng hunahunaon ang inyong celestial nga kahimtang sa umaabut uban sa inyong pamilya sa kahangturan.

Pagkalahi ug kalisud sa kalibutan sa mga young adult (minyo o wala pa maminyo) karon kon ikomparar sa mga young adult sa milabayng duha o tulo ka henerasyon. Daghang mga hagit karon ang wala, o dili kaayo lisud, niadtong anaa pa ko sa kolehiyo.

Apan kamo anaa karon, niining panahona. Kamo nagpa-dayon samtang ang inyong katigulangan mitaliwan na. Anaa kamo niining panahona dili lang sulagma apan kabahin sa mahangturong plano—gidesinyo, gिकासabutan, ug gipatuman sa wala pa mamugna ang kalibutan.

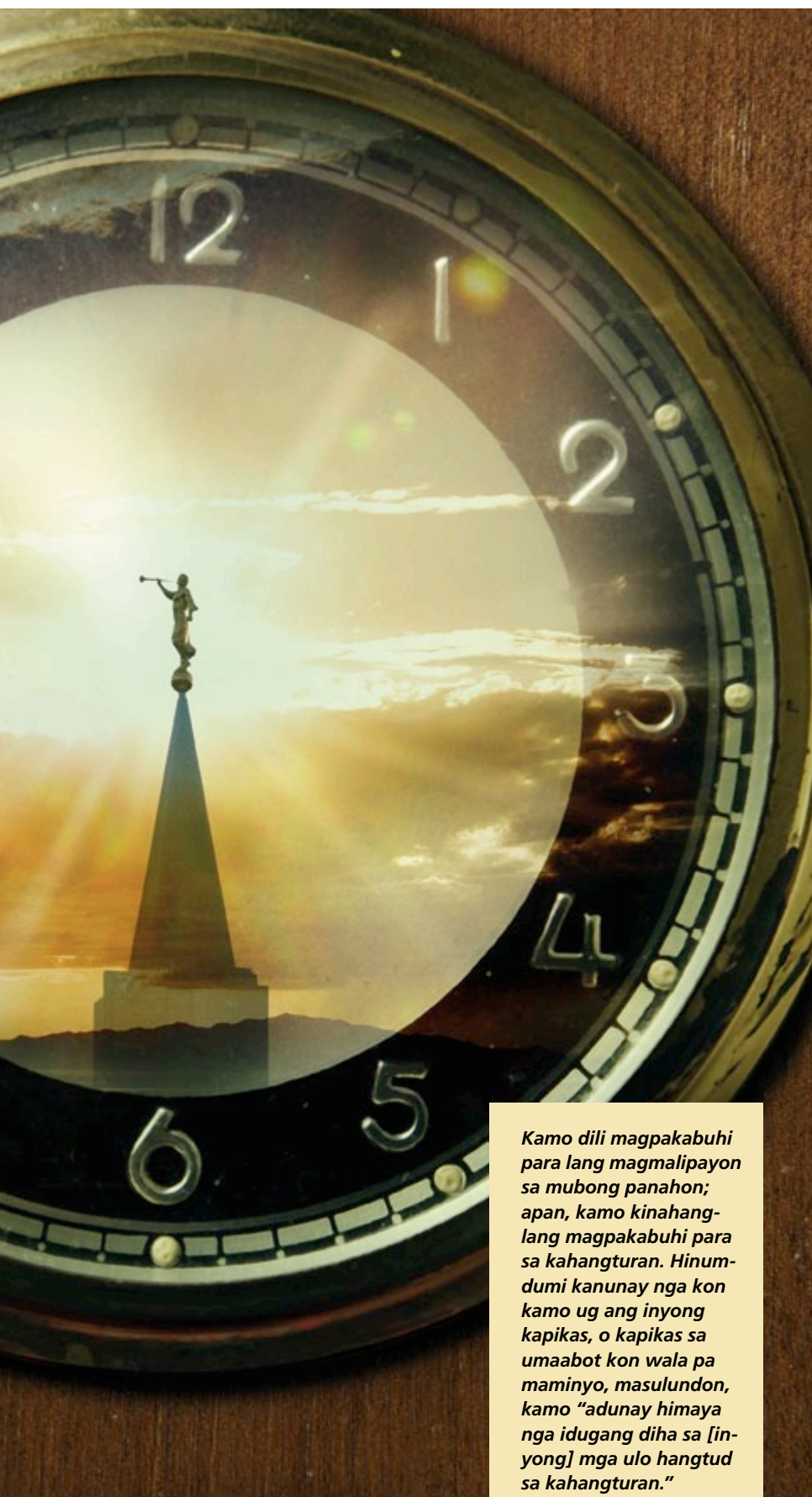
Hilabihan ninyo ka swerte nga nasayud sa Pagpahiuli sa ebanghelyo! Kamo nasayud nga adunay kinabuhi sa wala pa dinhi sa yuta kauban ang Langitnong Amahan ug si Jesukristo. Kamo gitudloan ug gisulayan. Kamo nasayud sa mga balaod nga makapahimo kaninyo nga molambo. Inyong gisunod kadto nga mga balaod, ug sa ingon may kahigayunan nga moanhi sa yuta, nagpahimutang kaninyo sa dalan paingon sa kahimayaan, kamandoan, ug pagka-dios.

Inyong nasabtan ang mga katuyoan sa mortalidad dinhi sa kalibutan, ug gitudloan kamo kabahin sa mga oportunidad sa sunod nga kinabuhi. Buot ipasabut, kamo adunay panglantaw sa kahangturan—inyong mahinumduman, ug inyong malantaw.

Kadaghanan sa inyong mga kaedad nga mga young adult nga dili mga miyembro sa Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw, gamay lang ang nasayran niining kamatuoran. Sila nagpakabuhi ingon og naa sa kahon nga gihulagway niining duha ka panghitabo: pagkatawo ug

MGA BAGHULAGWAY SA LITRATO PINAAGI NI DAVID STOKER

Kamo dili magpakabuhi para lang magmalipayon sa mubong panahon; apan, kamo kinahanglang magpakabuhi para sa kahangturan. Hinumdumi kanunay nga kon kamo ug ang inyong kapikas, o kapikas sa umaabot kon wala pa maminyo, masulundon, kamo "adunay himaya nga idugang diha sa [inyong] mga ulo hangtud sa kahangturan."

kamatayon. Sila modesisyon ug moapil sa mga kalihokan nga nalimitihan ang panglantaw. Sa ingon sila nagpakabuhi aron magmalipayon sa karon—ang gidugayon sa panahon tali sa ilang pagkatawo ug kamatayon, nga mubo ra gyud kaayo kon ikompara sa kahangturan. Wala sila masayud sa ilang kinabuhi sa wala pa dinhi sa yuta ug gamay ang nasayran kabahin sa kahangturan.

Ang Inyong Mahangtulong Potensyal

Hinoon, kamo nasayud sa saad sa inyong personal nga potensyal sa kahangturan. Alang niadtong magtiayon nga nabugkos diha sa balaang templo, ang Ginoo misaad:

“Kamo mobangon sa unang pagkabanhaw . . . ug makapanunod og mga trono, mga gingharian, mga kayutaan, ug mga kagamhanan, kamandoan, tanan nga mga kahitas-an ug mga kahiladman . . . ug kon ikaw mosunod sa akong pakigsaad, ug dili mobuhat og pagbuno ug pagpagas sa dugo sa walay sala, kini pagahimoon ngadto kanila sa tanan nga mga butang bisan unsa ang akong sulugoon mobutang diha kanila, karon, ug hangtud sa tanan nga kahangturan; ug walay kapuslanan sa panahon nga sila wala na sa kalibutan; ug sila moagi sa mga anghel, ug sa mga dios diin gipahimutang didto, diha sa ilang pagkahimaya ug himaya sa tanan nga mga butang, ingon nga nabugkos diha sa ilang mga ulo, diin nga himaya mao ang kahingpitan ug pagpadayon sa mga binhi hangtud sa hangtud.

“Niana sila mga dios, tungod kay sila walay katapusan; busa sila gikan sa walay katapusan ngadto sa walay katapusan, tungod kay sila nagpadayon; niana sila labaw sa tanan, tungod kay ang tanan nga mga butang alagad ngadto kanila. Niana sila mga dios, tungod kay sila aduna sa tanan nga gahum, ug ang mga anghel mga alagad ngadto kanila” (D&P 132:19–20).

Ako naghangyo kaninyo nga kanunayng hunahunaon ang inyong celestial nga kahimtang sa umaabut uban sa inyong pamilya sa kahangturan, usa ka kahimtang sa dili matugkad nga himaya ug kabintaha nga dili nato hingpit nga masabtan. Ang butang nga sigurado kita, mao nga kamong tanan nagpuyo sumala sa inyong “kinabuhi sa wala pa dinhi sa yuta” (Abraham 3:26), ang matag usa kaninyo nakapasarsa sa tanang mga pagsulay sa kinabuhi sa wala pa dinhi sa yuta, kamong tanan nagbansay og dakong pagtuo, ug sa ingon, kamong tanan nakadawat sa pribilehiyo nga makaangkon og mortal nga lawas ug mianhi niining mortal nga kalibutan.

Busa, ayaw pagpakabuhi para lang magmalipayon sa mubong panahon; apan, kamo kinahanglang magpakabuhi para sa kahangturan. Hinumdumi kanunay nga kon kamo ug ang inyong kapikas, o kapikas sa umaabot kon wala pa maminyo, masulundon, kamo “adunay himaya nga idugang diha sa [inyong] mga ulo hangtud sa kahangturan” (Abraham 3:26)—usa ka talagsaong personal nga saad gikan sa Dios ngadto sa tanan Niyang mga anak.

Kon kamo matinud-anon sa inyong pagsunod sa mga sugo sa Dios, ang Iyang mga saad hingpit nga matuman. Ang problema, ang kaaway naningkamot sa paglibog sa hunahuna sa tawo. Kon ila siyang tugutan, si Satanas molingla kanila, ug mobuta kanila pinaagi sa kalibutanong mga butang.

Ang mga theologian ug mga eskolar sa Kristiyanong kalibutan wala masayud sa inyong nasayran kabahin sa mahangturong mga butang, apan si Satanas nasayud! Siya nasayud sa inyong pangpangandam sa kinabuhi nga wala pa dinhi sa yuta, inyong katuyoan dinhi sa yuta, ug dugang pa sa inyong mahangturong potensyal.

Ang Hebreohanon nga paghubad sa pulong nga *yawa* kay “tigdaot.”¹ Ang *yawa* nagtinguha sa pagdaot sa

Ang Dios naghatag kaninyo dili lang sa katungod sa pagpili tali sa maayo ug dautan apan sa gahum usab sa pagpili sa maayo kay sa dautan! Sa katapusan, kamo ang mohukom, dili si Satanas.

inyong panaw padulong sa kahangturan. Siya mosulay sa pagbabag sa inyong potensyal dinhi ug sa sunod nga kinabuhi. Siya nagtinguha nga sayop ninyong gamiton inyong kabubut-on. Pipila sa mga batan-on, agresibong mopahayag sa ilang pagkagawasnon, mibati nga ang ilang pagkagawasnon makita gayud pinaagi sa pagpili og sayop. Bisan kinsang dili maalamon makahimo niana; bisan kinsang grupo makahimo niana.

Sa pagkatinuod, ang pagkagawasnon, tinuod nga kagawasan, maayong maipakita ug masinati pinaagi sa pagpili sa matarung. Ang Dios naghatag kaninyo dili lang sa *katungod* sa pagpili tali sa maayo ug dautan apan sa *gahum* usab sa pagpili sa maayo *kay sa* dautan! Sa ingon gihatagan mo sa Dios og mas dakong gahum kay ni Satanas ug sa iyang panon. Sa katapusan, kamo ang mohukom, dili si Satanas.

Gidesinyo sa Langitnong Amahan kining mortal nga kasinatian alang sa importanting katuyoan: nga kita pagsulayan ug buntugon ang dautan. Panagsa ra Siya nga pihong mohatag og mga pagsulay ug tintasyon, apan Siya nasayud nga ang mortalidad mohatag

og daghan niini. Siya nagtinguha nga samtang anaa kita dinhi sa kalibutan, kita makakat-on sa pagbuntog sa atong “kinaiyanhon” nga pagkatawo (tan-awa sa Mosiah 3:19), mopalayo sa pagkakalibutanon, ug ipakita ang atong kaugalingon nga takus. Si Satanas adunay laing mga ideya. Iyang buhaton ang tanan aron pugngan ang atong paglambo.

Ang Tintasyon sa Kalibutan

Kining kalibutan, uban sa maliputon ug minaro nga tabang ug paglingla ni Satanas, nagtanyag kaninyo sa tintasyon nga mobuhat og mga butang aron dawaton sa mga tawo, malkighugoy-hugoy sa pundok, malingaw sa kasamtangang kalipay—tingali diha sa dili hustong mga salida ug mga video game, mga kalapasan sa moral (lakip ang pornograpiya), bastos nga pinulongan, dili hustong sininaan, o pagpamakak. Si Satanas nagtinguha sa paglibog sa inyong pagsabut sa sagradong plano para sa pamilya: nga ang kaminyoon tali sa usa ka lalaki ug sa usa ka babaye gi-orden sa Dios ug ang mga anak adunay katungod nga maamumahan sa usa ka inahan ug amahan.²

Kon, sa karon, wala ninyo hunahuna nga gidawat ang pag-agni ni Lucifer, iyang ihikaw kaninyo ang mga panalangin sa kahangturan. Si Satanas walay mapaabot sa kahangturan. Hinumdumi, siya *napilde* sa gubat sa langit, usa ka gubat gamit ang pagpamatuod (tan-awa sa Pinadayag 12:11) diin ang matinud-anong mga sumusunod ni Kristo mipildi kaniya ug sa iyang pundok. Daghan ang mga biktima: ang tanang sumusunod ni Satanas—ikatulong bahin sa pundok sa langit—gipapahawa. Sila dili na makadawat og pisikal nga lawas o may oportunidad para sa kinabuhing dayon.

Si Lehi, namulong ngadto sa iyang anak nga si Jacob, miingon:

“Ug ako, si Lehi, sumala sa mga butang diin ako mibasa, kinahanglan gayud nga magdahum nga usa ka anghel sa Dios, sumala niana nga nahisulat na, nahulog gikan sa langit; busa, siya nahimo nga usa ka yawa, nagtinguha niana diin dautan sa atubangan sa Dios.

“Ug tungod sa iyang pagkahulog gikan sa langit, ug nahimo nga uyamut sa kahangturan, siya usab nagtinguha sa kauyamot sa tanan nga mga katawhan” (2 Nephi 2:17–18).

Si Lehi mitudlo usab: “Busa, ang mga tawo gawasnon sumala sa unod. . . . Ug sila gawasnon sa pagpili sa kalingawasan ug sa kinabuhi nga dayon, pinaagi sa halangdon nga Tigpataliwala sa tanan nga mga tawo, o pagpili sa pagkabihag ug sa kamatayan, sumala sa pagkabihag ug sa gahum sa yawa; kay siya nagtinguha nga ang tanan nga mga tawo unta mahimo nga mauyamot sama ngadto kaniya” (2 Nephi 2:27).

Sa atong panahon, ang mga tigpauyuhot og mga druga, tig-apud-apud og pornograpiya, tigpasiugda og dautang kalingawan, tigsuporta og mga bakak, tigpauso og dili angay nga sinina, tiglingla og imoralidad, ug tigsaway sa tradisyonal nga pamilya ang

tanan nagpasiugda og mga pagpili nga mopakunhod sa espirital nga kinabuhi, gani moresulta og espirital nga kamatayan, sa mga anak sa Dios.

Hinumdumi kanunay nga si Satanas nagkatawa sa nahiaguman niadtong nadala niining mga panglingla (tan-awa sa Moises 7:26). Magkalahi-lahi ang iyang pamaagi, apan adunay komon nga tumong: pagkamasinupakon ug ang kaabin nga pagkawala sa mga panalangin.

Ang mga Panalangin sa Pagkamasulundon

Ang pagkamasulundon makahatag og mga panalangin ug kalinaw. Pama-landongi ang usa ka pihong desisyon nga imong gihimo sa pagbuhat og husto, bisan kusog kaayo ang tintasyon sa pagbuhat og sayop. Tingali usa kadto ka desisyon sa paglikay sa dili hustong mga panghunahuna o pag-sulti sa kamatuoran kon sayon ra unta ang pagpamakak. Tingali usa kadto ka desisyon sa pagbarug ug paggawas sa sinehan (o sa bisan asang dili balaan nga dapit) nga gi-advertise nga maayo apan, sa pagkatinuod, dili angay.

Samtang kamo mohinumdom sa inyong hustong desisyon, unsa ang inyong gibati? Tumang kalipay? Usa

ka pagbati nga makontrol ang kaugalingon o nahatagan og gahum? Nadugangan ang pagsalig sa atubangan sa Ginoo? Nadugangan ang kapasidad sa pagbuntog sa yawa? Kana ang gahum, kana ang kagawasan!

Kon kamo magpadayon sa pagbuntog sa tintasyon, magkasayon ang pagbuhat niini—dili nga ang matang sa pagbuntog nausab, kondili ang gahum sa pagbuntog mas milig-on.³ Kamo makabuntog sa bisan unsang tintasyon nga inyong atubangon (tan-awa sa 1 Mga Taga-Corinto 10:13).

Kamo adunay kahibalo sa inyong balaanong kagikan. Kamo nasayud sa inyong balaanong kapaingnan. Dapiton ko kamo nga “mamahimong matang sa tawo nga kamo mahimo isip usa ka anak sa Dios”⁴ ug *dili* magpakabuhi para magmalipayon sa mubong panahon kondili para sa kahangturan.

Kamo talagsaong mga young adult, kamo mga umaabot nga lider sa gingharian sa Dios ug sa katilingban, kinahanglan dili mahimong biktima niining walay katapusang gubat. Kamo nakalingkawas sa gubat sa langit; kamo makadaog sa gubat dinhi sa yuta. Ayaw pagpakabuhi para magmalipayon sa mubong panahon apan para sa kahangturan.

Salig, nga angay ang inyong paningkamot sa pagsunod sa mga sugo, kay ang inyong ganti mao ang makabalik sa presensya sa Dios sa kinatas-an nga ang-ang sa celestial nga gingharian. ■

Gikan sa usa ka pakigpulong sa debosyonal nga gihatag didto sa Brigham Young University—Idaho niadtong Marso 20, 2007. Alang sa kompleto nga teksto sa Iningles, bisitaha ang web.byui.edu/devotionalsandspeeches.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Bible Dictionary, “Devil.”
2. Tan-awa sa “Ang Pamilya: Usa ka Pamahayag ngadto sa Kalibutan,” *Liahona*, Nob. 2010, 129.
3. Tan-awa sa *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan*: Heber J. Grant (2002), 44.
4. Gordon B. Hinckley, “Ang Matag Usa Kinahanglan Mas Maayo nga Tawo,” *Liahona*, Nob. 2002, 99.

MGA MAHINUNGDANONG PUNTO SA DOKTRINA

Pinaagi sa Pagpahiuli, ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nasayud nga

- Ang Langitnong Amahan nagsaad og mahangturing kahimayaan niadtong masulundon.
- Si Satanas nagtinguha nga mauyamot ang tanang mga katawhan.
- Ang mga anak sa Dios adunay gahum sa pagbuntog sa tintasyon.

THE INITIAL ACT, NI DAVID LINN © IRI, SA MAAAYONG KABUBUTON SA CHURCH HISTORY MUSEUM

Mga Kasinatian sa Hilabihang Pagsalig

Ni **Melissa Zenteno**
Mga Magasin sa Simbahan

Sa dihang si Claire (ang ngalan giusab) sayis anyos pa, ang iyang mga ginikanan nagdisborsyo. Sa musunod nga mga katuigan, siya nakasaksi og mga kaminyoon nga napakyas ingon man mga sakop sa pamilya nga nanlimbasug sa adiksyon, pagkadili aktibo sa Simbahan, ug depresyon. Nagguol ug naglibog, nawala ang pagsalig ni Claire sa pamilya.

“Miingon ko nga ang kaminyoon dili angay para nako,” siya miingon. “Apan ako lang gitago akong kahadlok nga ang akong umaabut mahisama sa akong nasinati.”

Dugang sa pagbati nga kasubo kabahin sa sitwasyon sa iyang pamilya, si Claire mibati nga nag-inusara. Usa ka adlaw isip tin-edyer, siya nagluhod tungod sa kasubo ug nag-ampo, nangamuyo aron masayud kon anaa ang Langitnong Amahan. “Sa dihang mihunong ko sa paghilak ug pagsulti, napuno ko sa mainitong pagbati nga malinawon, kusog, ug direkta kaayo,” miingon siya. “Nasayud ko nga anaa ang Langitnong Amahan ug kanunay mohigugma ug motabang kanako sa akong mga pagsulay.”

Ang tubag nga nadawat ni Claire mipasiugda sa tinguha sa pagpalambo sa iyang pagpamatuod ug pagsalig sa Ginoo ug sa Iyang mga sugo kabahin sa pamilya. Wala lang siya nagpadayon sa pag-ampo apan mibasa usab sa mga kasulatan, mitambong og seminariy, ug misunod sa mga sugo.

Karon si Claire naminyo, ug siya andam sa pag-atubang sa iyang mga hagit nga may hugot nga pagtuo. “Wala ko mabalaka kon imposible ba nga magtukod og lig-ong pamilya kay ang akong bana ug ako mihukom nga kanunay amumahon among pagpamatuod, ilakip ang atong Langitnong Amahan ug Manluluwas sa among kinabuhi, ug hinumduman

ang dili malimod nga kamatuoran sa ebanghelyo.”

Alang kang Claire, ang pagsalig sa Ginoo magsugod sa yano, kinasingkasing nga pag-ampo. Apan unsa pay atong mahimo aron makamugna og pagsalig sa Langitnong Amahan? Ang mga young adult gikan sa tibuok kalibutan—ang matag usa nag-atubang og mga pagsulay—mipakigbahin sa ilang mga kasinatian kon giunsa nila pagpalambo og pagsalig sa Ginoo ug nakakat-on sa pagsalig sa Iyang kabubut-on, sa Iyang pamaagi, ug sa Iyang tayming.

Kanunay nga Magmapasalamaton

Ang pagpamalandong sa iyang mga panalangin nakatabang ni Stefanie Egly sa Hesse, Germany, nga mosalig sa plano sa Langitnong Amahan ug sa Iyang panahon.

Si Stefanie misugod sa pagsulat sa iyang mga panalangin human wala molampus ang iyang relasyon sa usa ka buotang higala. “Bisan tuod wala mi mag-date, kanunay kong naglaum nga ang among relasyon mahimong mosobra pa sa panaghigala. Nawala akong paglaum sa dihang iya kong giingnan nga aduna na siyay hinigugma.”

Nasagmuyo, nakakaplag og kahupayan si Stefanie human og basa sa usa ka artikulo kabahin sa pasalamat diha sa *Liahona*. Siya nadasig sa pagsulat kon sa unsang paagi siya napanalanginan—ilabi na kon sa unsang paagi siya napanalanginan isip single.

Ang iyang listahan nakatabang kaniya sa pag-ila nga tungod lang wala siyay kahigayonan nga maminyo, kini wala magsabut nga nahikawan siya sa mga panalangin. Si Stefanie miila nga ang Ginoo mipanalangin kaniya og kahigayonan nga mahimong magtutudlo sa elementarya ug makatudlo ngadto sa mga bata. Siya nakabiyahe,

nakatambong og kinatibuk-ang komperensya, ug miapil isip magtatambag sa programa sa Especially for Youth. Napalambo ang iyang relasyon sa pipila ka suod nga mga higala pinaagi sa mga young single adult conference nga iyang natambongan.

Apan ang pinadako nga panalangin, miingon siya, mao ang makagahin og panahon uban sa iyang lola sa wala pa kini mamatay, usa ka butang nga wala mabuhay sa iyang mga igsoon ug ig-agaw tungod kay nagpuyo sila sa layo o adunay mga pamilya nga giatiman.

Lima ka tuig ang milabay sukad gidokumento ni Stefanie ang iyang mga panalangin. Nagpaabut gihapon siya sa kahigayonan nga maminyo diha sa templo. Siya miingon, “Wala ko masayud kon kanus-a nako mahimamat akong mahangturong kompanyon, apan misalig ko nga moabut ang panahon. Hangtud niana, nasayud ko nga mopadayon ko sa pagbaton og mga kasinatian nga makatabang nako nga mokat-on ug molambo.” Ang Langitnong Amahan mipanalangin niya pag-ayo, ug nasayud siya nga Siya mopadayon sa pagpanalangin kon siya magmatinud-anon.

Mobasa sa Pulong sa Dios Matag Adlaw

Si Daniel Martuscello gikan sa Colorado, USA, bag-ohay nahuman ang iyang diborsyo ug naglisud nga mobati og kalinaw sa iyang bag-ong kahimtang. Dili lang nga dili na siya minyo apan siya usa usab ka bag-ong amahan ug walay trabaho. Wala siya makasabut nganong nahitabo kini—ilabi na nga kanunay siyang nagtinguha nga mahimong matarung.

Mibati nga nag-inusara ug nawala, si Daniel midangop sa kasulatan. “Nakahinumdom ko sa kahupay nga

akong nabati sa nangagi gumikan sa pagbasa sa mga kasulatan, mao nga nag-focus ko niini matag adlaw,” miingon siya. Ang paggahin og panahon sa pagbasa sa kasulatan matag adlaw nagpasabut nga iyang limitahan ang telebisyon ug Internet. Apan dili kini sakripisyo, miingon siya. “Samtang nagbasa ko, nahupay ug nagiyahan ko. Ang ubang mga butang nahimong ikaduha na lang ang kaimportante. Wala lang ko magbasa para makabasa, nangita ko og mga tubag. Nagbasa ko nga may katuyoan.”

Si Daniel nakakaplag og paghupay diha sa kasulatan samtang nakaamgo siya nga ang tanan mosinati

og kalisud. “Ang mga propeta ug ang uban mga matarung apan aduna gihapoy mga pagsulay,” miingon siya. “Ang pagbasa sa ilang mga kasinatian nakatabang nako nga makasabut nga may bahin sa kinabuhi, nga kitang tanan mag-antus, apan niana nga pag-antus kita mas maduol ni Kristo.”

Dugang pa, si Daniel miingon nga ang pagbasa sa kasulatan matag adlaw makapagaan sa iyang palas-anon tungod kini ang paagi nga iyang malakip ang Manluluwas sa iyang kinabuhi. “Samtang ang Dios namulong nako pinaagi sa mga bersikulo nga akong nabasa, misalig ko nga ang mga butang mas mamaayo ug uban sa Iyang

panabang, adunay maayong butang ang moabut gikan niining kasinatian.”

Unahon ang Dios

Si Po Nien sa Kaohsiung, Taiwan, mibati og kahadlok human siya miproposed sa iyang hinigugma, si Mei Wah. “Naka-date ko og ubang mga tawo sa una, ug dili moubos tulo ka higayon, aduna koy seryuso nga relasyon nga napakyas lang sa katapusan. Kadto nga mga kasinatian nakapahuyang sa akong pagsalig nga makabaton og dugay nga relasyon nga magmahangturon,” miangkon siya.

Bisan tuod si Po Nien mibati og kalinaw sa dihang nag-ampo siya

kabahin sa pakigminyo ni Mei Wah, siya nagduhaduha sa tubag. Nabati ba gyud niya ang kumpirmasyon gikan sa Espiritu? O gilibog lang siya sa iyang emosyon? Kini nga engagement mosangput ba ngadto sa templo? O kining relasyon mapakyas?

Niining higayona si Po Nien nakahimungdom sa usa ka kutlo ni Presidente Ezra Taft Benson (1899–1994) nga iyang nadunggan sa klase sa institute: “Kinahanglan natong unahon ang Dios kay sa ubang mga butang sa atong kinabuhi. . . . Kon atong unahon ang Dios, ang ubang mga butang mapahimutang sa tukma nilang dapit o dili gani mawala sa atong kinabuhi.”¹

Kini nga tambag nakapausab sa kinabuhi ni Po Nien. “Nasayud ko nga kon ako lang unahon ang Dios sa akong kinabuhi ug kon ako magmatinud-anon ug matinuoron Kaniya, ang sayop nga mga butang mawala ug mahan-ay ang nindot nga mga butang,” siya miingon. Kon iyang unahon ang Dios ug ang iyang relasyon ni Mei Wah maayo, ang Langitnong Amahan motabang aron kini magmalampuson. Nagpadayon

uban sa pagsalig, giminyoan ni Po Nien si Mei Wah sa Templo sa Hong Kong China. “Napanalanginan gyud ko pag-ayo pinaagi sa pagsalig sa Ginoo,” siya miingon.

Tinguhaon nga Buhaton Iyang Kabubut-on

Laing paagi sa pagmugna og pagsalig sa Langitnong Amahan mao ang pabuhat sa Iyang kabubut-on. Alang kang Marta Fernández-Rebollos sa Tarragona, Spain, ang pagkat-on sa pagsalig sa Langitnong Amahan nagagikan sa iyang pagpili nga padayunon ang iyang mga sumbanan.

Ang batan-ong lalaki nga iyang ka-date dili miyembro sa Simbahan ug dili interesado nga magpamiyembro. “Nanlimbasug ang akong espiritu tali sa akong nakat-unan kabahin sa mahangturong kaminyoon ug sa gatusang mga pasumangil diha sa akong kasingkasing nga dili na lang kini kab-uton ug minyoan kini nga lalaki para niining kinabuhia lang,” miingon siya. “Kadto mga panahon sa kalibog, kasakit, ug daghang mga luha.”

Naglibog sa pagdesisyon, si Marta misulod sa iyang kwarto ug nangita og giya gikan sa iyang patriyarkal nga panalangin. Iyang nabasa ang saad para kaniya kon siya mopili sa husto. Naghilak pag-ayo, siya nasayud kon unsay angay niyang buhaton. “Ang sangputanan sa panagbulag dili na igsapayan para nako. Wala ko nasayud kon unsay anaa sa unahan, apan ako adunay kombiksyon nga kon anaa lang ko sa habig sa Ginoo, siguradong nindot gyud kini. Akong nadiskobrehan nga kon atong ipataas ang atong panglantaw ug mosunod sa mga pagdasig sa Espiritu Santo, atong madiskobrehan nga ang mga bunga sa pagkamatarung mao ang ‘hilabihan ka tam-is, labaw pa sa tanan nga sukad [atong] natilawan’ (1 Nephi 8:11).”

Sa Proverbio 3:5–6, atong mabasa:

“Sumalig ka sa Ginoo sa bug-os mong kasingkasing, ug ayaw pagsalig sa imong kaugalingong salabutan.

“Sa tanan nimong mga dalan ilha siya, ug siya magamando sa imong mga alagianan.”

Ang pagmugna og pagsalig sa Dios ug sa Iyang plano dili kanunay sayon. Atong atubangon ang atong kaugalingong mga hagit. Tingali wala pa ninyo makaplagi ang tawo nga angay [compatible] nga inyong i-date sa inyong ward o branch. Tingali naminyo na, apan wala pay mga anak. Tingali nanlimbasug kamo sa diborsyo. O tingali ang mga kasinatian sa nangagi nakapahimo kaninyo nga mahadlok nga mopasalig. Ang Ginoo nasayud sa inyong mga panlimbasug ug mihangyo kaninyo sa pagsalig Kaniya. Samtang kamo magkat-on sa pagsalig sa Langitnong Amahan, ang kalinaw ug direksyon moabut. ■

MUBO NGA SULAT

1. Ezra Taft Benson, “The Great Commandment—Love the Lord,” *Ensign*, Mayo 1988, 4.

ANG INYONG PAGSALIG SA DIOS KINAHANGLANG GAMHANAN UG MAKALAHUTAY

“Kini nga kinabuhi usa ka kasinatian sa hilabihang pagsalig —pagsalig ni Jesukristo, pagsalig sa Iyang mga pagtulun-an, pagsalig sa atong kapasidad samtang gigihayan sa Balaang Espiritu sa pagsunod niadtong mga pagtulun-an alang sa kalipay karon ug alang sa may katuyoan, hilabihang kalipay nga mahangturong kinabuhi. Ang pagsalig nagpasabut nga andam nga mosunod bisan wala

masayud sa katapusan gikan sa sinugdanan (tan-awa sa Mga Proverbio 3:5–7). Aron mamunga, ang inyong pagsalig sa Ginoo kinahanglang mas gamhanan ug makalahutay kay sa inyong pagsalig sa inyong personal nga mga pagbati ug kasinatian. . . .

“Samtang kamo mosalig Kaniya, pagbansay og hugot nga pagtuok Kaniya, Siya motabang kaninyo.”

Elder Richard G. Scott sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Trust in the Lord,” *Liahona*, Ene. 1996, 15.

“Unsay angay
nga buhaton niini?
Unsay angay nga isulti?”

**Ni Elder
Jeffrey R. Holland**

Sa Korum sa
Napulog Duha ka
mga Apostoles

KONBIKSYON UBAN SA KALOOPY

Kon sa unsang paagi kita motubag sa mga tawo ug mga sitwasyon mopakita sa kinatibuk-an sa atong tinuhoan ug sa atong pasalig sa ebanghelyo.

Kaniadto gidapit ko nga mamulong sa usa ka debosyonal sa stake single-adult. Sa akong pagsulod sa luyo nga pultahan sa stake center, usa ka mga 30 anyos nga babaye misulod sa building sa samang higayon. Bisan pa sa daghang mga tawo nga mipadulong sa chapel, matatikdan gyud siya. Sa akong mahinumduman, siya adunay mga patik, daghang klase nga mga ariyos sa dunggan ug ilong, pina-spike nga buhok nga nagpakita sa tanang kolor nga anaa karon sa snow cone, usa ka sayal nga hilabihan ka mubo, ug blouse nga dili tarung.

Kini ba nga bayhana usa ka nanlimbasug nga kalag, dili sa atong tinuohan, kinsa naggiyahan—o gani mas maayo, gidala sa usa ka tawo—ubos sa giya sa Ginoo niining dibosyonal sa paningkamot sa pagtabang kaniya nga makakaplag og kalinaw ug direksyon sa ebanghelyo nga iyang gikinahanglan sa iyang kinabuhi? O siya ba usa ka miyembro nga nahilayo sa mga paglaum ug mga sumbanan nga giawhag sa Simbahan para sa mga miyembro niini apan kinsa, salamat sa kalangitan, nagpadayon gihapon ug mipili sa pagtambong sa kalihokan sa Simbahan niadtong gabhiuna?

Bisan unsaon pagtratar niining batan-ong babaye, ang balaod sa kahangturan mao nga sa tanan natong pakig-uban ug mga aksyon, atong ikapakita ang kinatibuk-an sa atong tinuohan ug sa atong pasalig sa ebanghelyo. Busa, kon sa unsang paagi kita motubag sa bisan unsang sitwasyon kinahanglan makaayo kini, dili makadaut. Kita dili mahimong molihok ug mo-react sa paagi nga kita mas makasala, sama niining paagi, ngadto kaniya. Wala kini magpasabut nga kita walay mga opinyon, nga kita walay mga sumbanan, nga kita sa unsang paagi hingpit nga mobaliwala sa sugo sa “buhata kini” ug “ayaw kini buhata” niining

kinabuhia. Apan kini nagpasabut nga kita magpakabuhi sumala niining mga sumbanan ug modepensa niadtong “buhata kini” ug “ayaw kini buhata” sa matarung nga paagi kutob sa atong mahimo, sa paagi nga nagpakabuhi ang Manluluwas ug midepensa niini. Ug Siya kanunay mobuhat kon unsay angay nga buhaton aron mas mamaayo ang sitwasyon—gikan sa pagtudlo sa kamatuoran, sa pagpasaylo sa mga makasasala, sa paglimpyo sa templo. Kini dako nga gasa nga masayud kon unsay angay nga buhaton sa matarung nga paagi!

Busa, kabahin sa atong bag-ong kaila nga dili sagad ang panamit ug pamustora, kita magsugod, labaw sa tanan, sa paghinumdom nga siya anak nga babaye sa Dios ug may mahangturing bili. Kita magsugod sa paghinumdom nga siya anak nga babaye usab sa usa ka tawo dinhi sa yuta ug mahimo, ubos sa ubang kahimtang, akong anak nga babaye. Kita magsugod nga mapasalamaton nga siya anaa sa kalihokan sa Simbahan, wala maglikay niini. Buot ipasabut, kita maningkamot nga buhaton ang *atong* pinakamaayo niining sitwasyon sa tinguha sa pagtabang kaniya sa *iyang* pinakamaayo. Kita kanunay mag-ampo sa hilom: Unsay angay nga buhaton niini? Unsay angay nga isulti? Unsa sa *katapusan* ang makaayo niining sitwasyon ug kaniya? Ang pagpangutana niining mga pangutanaha ug paningkamot sa pagbuhat kon unsay buhaton sa Manluluwas, sa akong hunahuna maoy Iyang gipasabut sa dihang Siya miingon, “Ayaw na kamo pagpanghukom pinasikad sa panagway, hinonao pagpanghukom kamo sa matarung nga paghukom” (Juan 7:24).

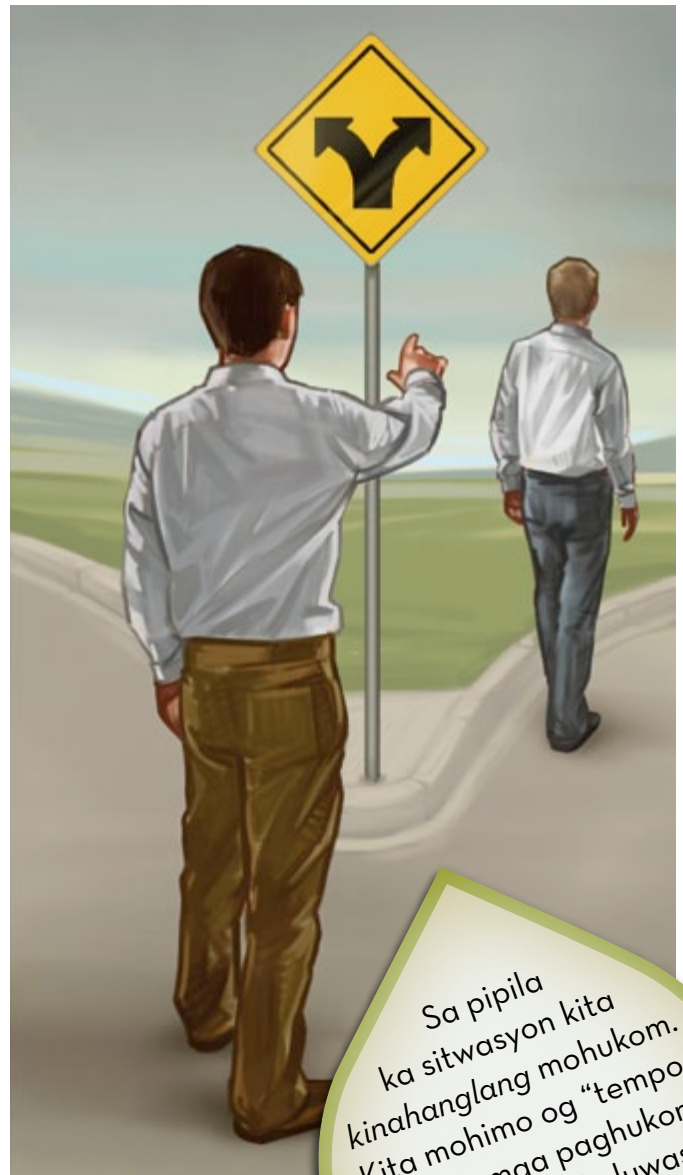
Nagsulti niana, nagpahinumdom ko kanatong tanan nga samtang kita moduol ug motabang sa pagpabalik sa nahisalaag nga nating karnero, kita usab adunay responsibilidad

sa 99 nga wala mahisalaag ug sa panghinaut ug kabubut-on sa Tigbalantay. Adunay usa ka panon sa karnero, ug kita angay nga apil niini, dili igsapayan sa kaluwasan [safety] ug mga panalangin nga madawat nato nga maapil didto. Akong batan-ong mga kaigsoonan, kini nga Simbahan dili gayud “mousab” sa mga doktrina niini aron lang madawat sa katawhan o sa politika sa bisan unsa pa nga rason. Ang kasiguoran lamang sa napadayag nga kamatuoran ang naghatag kanato og sumbanan sa pagtabang sa uban kinsa mibati nga naglisud o napasagdan. Ang atong kalooy ug gugma—mahinungdanon nga mga kinaiya ug mga panginahanglanon sa Kristiyanismo—kinahanglang *dili* gayud sabton nga ikompromiso ang mga kasugoan. Sama sa giingon sa halangdon nga si George MacDonald, sa ingon niini nga mga sitwasyon “kita dili obligado sa pagsulti sa tanan natong [gituohan], apan kita obligado nga dili mahimong [sama] sa unsay wala nato [tuohi].”¹

Kon Kita Kinahanglang Mohukom

Kabahin niini, may mga higayon nga sayop nga masabtan, ilabi na diha sa mga batan-on kinsa naghunahuna nga kita dili angay mohukom sa bisan unsang butang, nga kita dili motimbang-timbang sa bili sa bisan unsa. Kita kinahanglang magtinabangay kabahin niana tungod kay giklaro kini sa Manluluwas nga sa pipila ka sitwasyon kita *kinahanglang* mohukom, kita obligado nga mohukom—sama sa Iyang giingon, “Ayaw ihatag sa mga iro ang butang nga balaan, ug ayaw iitsa ang inyong mga mutya ngadto sa baboy” (Mateo 7:6). Kana ingon og paghukom para nako. Ang dili madawat nga alternatibo mao ang mahimong sama sa modernong kalibutan, nga kon pugson, nagdeklarar nga sa katapusan walay mahangturong kamatuoran o espesyal nga sagrado ug, busa, walay posisyon ni bisan kinsa nga mas hatagan og gibug-aton kaysa uban. Ug sa ebanghelyo ni Jesukristo kana dili gayud tinuod.

Niining proseso sa pagtimbang-timbang, kita wala gitawag sa pagpanghimaraut sa uban, apan kita gitawag sa paghimo og desisyon matag adlaw nga mopakita og paghukom—unta maayong paghukom. Si Elder Dallin H. Oaks sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles kausa mipasabut niining mga matang sa desisyon nga “temporaryong mga paghukom,” nga kasagaran natong buhaton aron sa atong kaluwasan [safety] o sa kaluwasan sa uban, ikumpara sa iyang gitawag nga “katapusang paghukom,” nga himoon lang sa Dios, kinsa nasayud sa tanang kamatuoran.² (Hinumdumi nga sa kasulatan nga bag-ohay lang nga gikutlo, nga

Sa pipila ka sitwasyon kita kinahanglang mohukom. Kita mohimo og “temporaryong mga paghukom” aron sa atong kaluwasan [safety] o sa kaluwasan sa uban.

ang Manluluwas miingon nga kini kinahanglang “matarung nga mga paghukom,” *dili* mga paghukom sa pagkamatarung sa kaugalingon, nga lahi kaayo nga butang.)

Sama pananglit, walay makaingon nga sayop ang ginikanan sa pagpugong sa bata gikan sa pagdagan sa dalan nga hilabihang ka daghang sakyanan ang nagdagan. Busa nganong sad-an man ang ginikanan kinsa nabalaka kon unsang orasa kining mga bataa, kon modako na, mouli sa ilang balay inigka-gabii o pila ilang edad kon sila makig-date o kon sila ba mosulay o dili sa druga o pornograpiya o moapil sa sekswal nga mga kalapasan? Dili, kita nagdesisyon ug nagbarug ug nagpamatuod pag-usab sa atong mga mithi—buot ipasabut, maghimo og “temporaryong mga paghukom”—sa kanunay, o kita gyud angay.

“Dili ba ang Uban Adunay Ilang Kabubut-on?”

Ang mga batan-on mahimong matingala kabahin sa tibuok kalibutan nga paggamit niining posisyon o polisiya nga gihimo sa Simbahan, nag-ingon, “Nan, kita nasayud nga kita kinahanglang magbinuotan, apan nganong kinahanglang dawaton pa sa ubang mga tawo atong mga sumbanan? Dili ba aduna silay ilang kabubut-on? Wala ba kita magmapakamatrunga sa kaugalingon o nanghusga, nagpugos sa atong pagtuo ngadto sa uban, magbuot nga sila, ingon man usab kita, molihok niining paagi?” Niini nga mga sitwasyon kinahanglan ninyong ipasabut sa sensitibo nga paagi nganong pipila sa mga baruganan kinahanglang barugan ug makigbatok sa sala *bisan asa nga maanaa kini* tungod sa mga isyu ug mga balaod nga anaa dili lang sosyal o politika apan mahangturon ang sangputanan niini. Ug samtang dili gustong masilo kadtong lahi og pagtuo kanato, kita mas dili gustong makapasilo ngadto sa Dios.

Ingon og sama kini sa usa ka tin-edyer nga miingon, “Karon nga maka-drayb nako, nasayud ko nga kinahanglan kong mohunong kon pula ang suga, apan kinahanglan ba gyud ko nga maghusga ug maningkamot nga ang tanan mohunong kon mopula ang suga?” Kinahanglan lang nimo nga ipasabut kon ngano, oo, kita naglaum nga ang *tanan* mohunong kon mopula ang suga. Ug inyong buhaton kini nga dili malain ang kadtong nakalapas o niadtong lahi ang pagtuo

kaysa atong gituohan tungod kay, oo, sila adunay ilang moral nga kabubut-on. Apan ayaw pagduhaduha nga may kakuyaw sa palibut kon adunay pipila nga dili mosunod.

Akong batan-ong mga higala, adunay daghang pagtuo niining kalibutan, ug ang tanan adunay moral nga kabubut-on, apan walay tawo ang may katungod sa paglihok nga daw ang Dios nagpakahilom niini nga mga hilisgutan o nga ang kasugoan mahinungdanon lang kon giuyonan kini sa publiko.

Wala nakoy nasayrang mas importante nga abilidad ug dakong kaligdong alang kanato kaysa pagpakita nga kita naglakaw nianang mainampingon nga dalan—mohimo og moral nga baruganan sumala sa gideklarar sa Dios ug sa mga balaod nga iyang gihatag apan buhaton kini nga may kalooy, uban sa pagsabut ug gugmang putli. Kini sigurado nga lisud buhaton—ang hingpit nga pag-ila tali sa sala ug sa makasasala! Nasayud ko nga kini lisud nga pagahimoon ug gani usahay mas lisud ipasabut, apan kita kinahanglang mahigugmaong mobuhat niana. ■

Gikuha gikan sa debosyonal sa CES niadtong Septyembre 9, 2012. Alang sa kompleto nga pakigpulong sa Iningles, giulohan og “Israel, Israel, God Is Calling,” bisitaha ang cesdevotionals.lds.org.

MUBO NGA MGA SULAT

1. George MacDonald, *The Unspoken Sermons* (2011), 264.
2. Tan-awa sa Dallin H. Oaks, “Judge Not and Judging,” *Ensign*, Ago. 1999, 6–13.

“Nasayud ko nga kinahanglan kong mohunong kon pula ang suga, apan kinahanglan ba gyud kita nga maghusga ug maningkamot nga ang tanan mohunong kon pula ang suga?”

Ni David Dickson
Mga Magasin sa Simbahan

PAGPASAYLO

SA ATONG KAUGALINGON

*Kon kita naghinulsol
ug mibati nga ang
Ginoo mipasaylo
nato, nganong lisud
usahay ang pagpa-
saylo sa atong mga
kaugalingon?*

Pagpalambo Usa ka Lakang Kada Higayon

Alang sa daghang mga tawo nga nagpuyo sa modernong panahon, lisud hunahunaon ang kinabuhi nga walay elektrik nga suga. Ang ngitngit nga kwarto malukop dayon sa kahayag inig pislit sa switch. Ang yanong mga buluhaton kaniadto nga kinahanglang ihulat sa kaadlawon o himoon sa hinay nga siga sa kandila karon sayon nang buhaton uban sa tabang sa imbensyon nga lisud kaayo himoon.

Si Thomas Edison nagtrabaho sulod sa daghang mga tuig ug misulay og sobra sa 1,000 ka lain-laing mga materyal sa wala pa niya makit-i ang angay nga gamiton (ang nipis nga alambre diha sa tunga-tunga sa bombilya) nga molungtad og dugay, dili mahal nga suga. Kanunayng malau-mon, si Edison mikonsiderar sa kada materyal nga wala magamit isip paagi sa pagkaplag sa materyal nga magamit. Ug sa dihang nahimo na niya, nausab na ang kalibutan.

Pagtan-aw sa Kaugalingon

Adunay daghang makadasig nga mga istorya mahitungod sa mga atleta, mga tighunahuna, mga artist, ug daghan pa kinsa nakahibalo unsaon sa pagkat-on gikan sa ilang mga sayop ug pagpadayon sa pagpaningkamot. Sulay, sulay, sulay, ug dayon magma-lampuson—linya kini sa istorya nga ingon og dili kita kapuyon sa pagpaminaw. Gawas, hinoon, kon ang bayani niana nga istorya mao ang atong kaugalingon.

Kabahin sa pagsunod sa mga sugo, daghan kaayo nato gusto nga dili maputol ang pagkahingpit sa atong mga kaugalingon. Sama kini sa paglaum

nga makahimo sa sunod nga minilyon ka dolyar nga imbensyon nga dili na kinahanglang mousab sa orihinal nga konsepto sa desinyo o naglaum nga mahimong tsampyon nga walay pildepilde panahon sa panagdula. Kon kita makasala ug masayop, sa kasagaran mapakyas kita sa pagpasaylo sa atong mga kaugalingon ug pagpadayon sa pagpaningkamot.

Si Presidente Dieter F. Uchtdorf, Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan, mitudlo: “Sa dihang ang Ginoo gusto nga kita mopasaylo sa tanang mga tawo, naglakip kana sa pagpasaylo sa atong mga kaugalingon. Usahay, sa tanang tawo sa kalibutan, ang pinakalisud nga pasayloon—ingon man ang labing nagkinahanglan tingali sa atong pagpasaylo—mao ang atong kaugalingon.”¹

Usa ka Tawo nga Nausab

Apan unsaon nato sa pagbuhat niana? Ang pagtuon sa kinabuhi ni Ammon, propeta sa Basahon ni Mor-mon, makadugang sa panglantaw.

Ang misyonaryo nga mga kasinatin ni Ammon diha sa mga Lamanite usa ka milagro sama nga kini makadasig. Gikan sa pagpanalipod sa karnero sa

hari, ngadto sa pagsangyaw ni Haring Lamoni, sa pagtabang sa pagdala sa ebanghelyo ngadto sa tibuok nasud, ang kinabuhi ug pangalagad ni Ammon nagpabilin nga labing makapadasig nga mga istorya sa tibuok kasulatan.

Apan si Ammon kaniadto dili kanunay matarung, dili kanunay nga dunay hugot nga pagtuo nga misangyaw uban sa gahum ngadto sa mga Lamanite. Nakahimo siya og mga sayop—grabe nga mga sayop. Isip usa sa anak nga mga lalaki ni Mosiah, si Ammon apil niadtong kinsa “nagtinguha sa paglaglag sa simbahan, ug sa pagdala nga mahisalaag ang mga katawhan sa Ginoo” (Mosiah 27:10).

Si Ammon, uban sa iyang mga igsoong lalaki ug ni Alma ang batan-on, nakasamok kaayo sa buhat sa Dios nga usa ka anghel sa Ginoo ang nagpakita ngadto nila, namulong “ingon uban sa usa ka tingog sa dugdog, diin nakahimo sa yuta sa pag-uyog diha diin sila nagbarug” (Mosiah 27:11), nanawagan nila sa paghinulsol.

Klaro, nga si Ammon adunay seryoso nga kalapasan nga kinahanglan niyang hinulsulan, ug siya naghinulsol. Apan unsa kaha kon napakyas siya sa pagpasaylo sa iyang kaugalingon? Unsa kaha kon wala siya magmisyon, nagtuo nga ulahi na alang niya nga magmisyon? Kon wala pa siya magmisyon, wala unta siya malipay uban sa iyang mga kaigsoonan human sa mga katuigan sa ilang kalampusan diha sa mga Lamanite. “Karon tan-awa, kita makatan-aw ug makakita sa mga bunga sa atong mga kahago; ug sila diyutay ba?” Nangun-tana si Ammon sa iyang mga igsoon. Ako moingon nganha kaninyo, Dili, sila daghan, oo, ug kita makasaksi sa

GIANGKON PAG-USAB

Si Elder Shayne M. Bowen sa Seventy mitudlo kon sa unsa nga paagi nga

ang Pag-ula moangkon pag-usab ug mobalaan sa atong mga kinabuhi. Tan-awa ang video nga "Reclaimed" sa [lds.org/pages/mormon-messages#reclaimed](https://www.lds.org/pages/mormon-messages#reclaimed).

ilang pagkatiunay, tungod sa ilang gugma ngadto sa ilang mga kaigsoonan ug usab ngari kanato" (Alma 26:31). Liboan ang midawat sa kama-tuoran isip resulta sa ilang misyonaryo nga mga paningkamot.

Ang Kakuyaw nga Mawad-an sa Kadasig

Bisan sa klaro nga tambag gikan sa atong mga lider sa Simbahan ug mga ehemplo gikan sa mga kasulatan, pipila nato nagtuo gihapon nga kita wala maapil sa Pag-ula, nga kita dili na maluwas. Dili kita makahimo sa pagbutang sa bug-at nga salagubangon sa atong kaugalingon nga sala, bisan human sa sinsero nga paghinulsol. Ang uban gani mohunong sa pagsulay.

Human sa tanan, nganong mobarug pa man ka gikan sa pagkatumba kon matumba ra gihapon ka pag-usab? Sa pinakaminus, kana maoy gusto sa kaaway nga inyong hunahunaon. Ang maong matang sa panghunahuna dili lamang makapiang sa espirituhanon ug sa

emosyon apan hingpit nga bakak.

Ang mga kasulatan nagtudlo nato nga ang Pag-ula sa Manluluwas walay katapusan ug magamit sa tanan. "Umari kamo karon, ug usahan ta paghusay, nag-ingon ang Ginoo: bisan pa ang inyong mga sala mapula, sila pagapution ingon sa nieve; bisan pa sila lubos mapula, sila mahimong sama sa maputing balhibo sa karnero" (Isaias 1:18). Kita *mahimong* magma-lampuson. Makasulay kita pag-usab. Ug tabangan kita sa Ginoo sa tanang higayon.

Dili Pa Gayud Ulahi Kaayo

Si Elder Jeffrey R. Holland sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles mihatag og klarong tambag batok nianang pag-undang sa atong mga kaugalingon. "Bisan pila pa ka mga oportunidad wala ninyo mapahimusli, mga sayop nga inyong nahimo o mga talento nga wala ninyo, o unsa ka kalayo sa panimalay ug pamilya ug sa Dios, mopamatuod ko nga wala pa kamo malayo sa balaanong gugma. Imposible nga ang mahangtulong kahayag sa Pag-ula ni Kristo dili moabut kaninyo."²

Si Elder Holland dugang nga nagtudlo kanato sa pagtan-aw ngadto sa kaayo sa Dios: "Ang pagpalig-on

PERMANENTE NGA MARKA

Ni Dani Dunaway Rowan

Ang mga marka sa atong mga sayop dili kinahanglan nga permanente. Ang pagbaton og limpyo nga mga kamot bililhon, bisan og kini masakit.

sa pagtuo mao ang pagpadayon, pagtrabaho, paglahutay, ug ang mga kabalaka—tinuod o sa hunahuna lang—mawala tungod sa kaabunda sa katapusang ganti.”³

Napuno sa Paglaum

Samtang dili mabasta-basta ang sala, ang paghinulsol tinuod. Ang kapasayloan tinuod. Ang Pag-ula sa Manluluwas naghatag nato og kahigayunan sa pagsugod pag-usab. Sama ni Ammon nga napasaylo, kamo usab mapasaylo.

Makalaum gyud kita sa mahayag nga mga adlaw. Gitudlo ni Apostol Pablo, “Hinaut ang Dios sa paglaum magapuno kaninyo sa tumang kalipay ug kalinaw tungod sa inyong pagtuo, aron nga pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo magmadagayaon kamo sa paglaum” (Mga Taga-Roma 15:13).

Tungod sa gasa sa paghinulsol, mahimong motuo kita pag-usab sa atong mga kaugalingon. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Dieter F. Uchtdorf, “Ang Maloloy-on Magadawat og Kalooy,” *Liahona*, Mayo 2012, 75.
2. Jeffrey R. Holland, “Mga Mamumuo sa Ubasan,” *Liahona*, Mayo 2012, 33.
3. Jeffrey R. Holland, “Mga Mamumuo sa Ubasan,” *Liahona*, Mayo 2012, 32.

Usa ka semana human makagraduwar sa high school, mibalhin ko sa laing lugar sa nasud aron mopuyo uban sa pamilya sa akong magulang nga igsoong babaye sa dili pa ko magsugod sa kolehiyo ining tinglarag.

Nakaamigo ko, kadaghanan nila mas magulang ug nag-eskwela na sa kolehiyo. Usa ka Sabado sa gabii duha sa akong bag-ong mga amigo mihapit nako aron maminaw og nindot nga banda nga gipasundayag sa lokal nga club.

Samtang miparking kami, nagsugod ang akong gamay nga kabalaka, apan dili ko gusto nga mosupak ug moguba sa gabii. Sa among pagsulod sa club, ang tawo nga diha sa counter mitan-aw sa akong lisensya. Walay pagpasidaan iyang gimarkahan og itom nga permanenting marka ang mga buko sa akong duha ka mga kamot.

Mitan-aw ko nga natingala. Nakaamgo ko nga iyang gimarkahan ang akong mga kamot aron sa pagpakita nga bata pa kaayo ko nga mopalit og bino sa bar.

Diha-diha mibati kong dili komportable. Nag-inom ug nanigarilyo ang mga tawo.

Pasayloa ko nga wala koy kaisug sa pagbiya diha-diha dayon. Mga 30 minutos ang milabay, usa sa akong higala nangutana kon OK ra ba ko. Giingnan nako siya nga naglabad ang akong ulo tungod sa musika ug sa aso. Mitanyag siya nga ihatud ko sa amo, ug mapasalamaton kong midawat.

Nagdali kong misulod sa bathroom sa balay sa akong igsoon ug ginusnusan kadtong itom nga mga marka hangtud nga masakit. Moambit ko sa

sakrament gamit kining mga kamot sa sunod adlaw, ug gusto kong malimpyo gyud ni. Apan, duha ka hanap nga itom nga mga linya makita gihaapon sa akong nanghapdos, namula nga panit.

Sa wala pa ko matulog, nangayo ko og pasaylo sa akong pag-ampo nga walay kaisug nga mobiya—ug labaw pa, nga walay kaisug nga dili gyud unta mosulod. Misaad ko sa Langit-nong Amahan nga dili na gayud nako itugot nga mabutang niana nga sitwasyon pag-usab.

Pagkasunod buntag nakuha na nako ang nahibilin sa marka, ug ang akong mga kamot hapit na malimpyo sa hingpit sa dihang miambit ko sa sakrament. Naghunahuna ko kon sa unsa nga paagi nga ang sala sama niadtong itom nga mga marka. Nagkinahanglan kini og paningkamot ug gani masakit, apan kita makahinulsol ug makuha ang atong mga sala pinaagi sa gahum sa Pag-ula ug malimpyo gikan sa itom nga mga marka sa atong mga kinabuhi. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

PAGKAMATINUORON UG KALIGDONG

*Isip usa ka tinun-an ni Kristo,
kining personal nga mga
hiyas mao ang nagpakita
kon kinsa gayud mo.*

**Ni Elder
Christoffel
Golden Jr.**
Sa Seventy

Sa dula sa pagkatsampyon sa usa ka komperensya sa American football, si Joseph B. Wirthlin dunay gitawag nga “usa ka importante nga kasinatian” atol sa kritikal nga dula.

“Kinahanglan nakong idagan ang bola ngadto sa tunga aron maka-score sa panglabaw nga touchdown,” mi-ingon siya. “Gidawat nako ang bola ug gidagan ngadto sa linya. Nasayud kong duol na ako sa dag-anan apan wala ko masayud unsa ka duol. Bisan napiit ko sa kinailawman sa mga patong, gikab-ot nako ang akong mga tudlo mga duha ka pulgada ug mahikap na nako kini. Ang dag-anan

duha na lang ka pulgada (5 cm) ang gilay-on.

“Nianang higayona natintal ko sa pagtulod sa bola ngadto sa unahan. Mahimo unta kaayo to nako. . . . Apan akong nahinumduman ang mga pulong sa akong mama. ‘Joseph’ kanunay siyang moingon kanako, ‘buhata ang matarung, bisan unsa pay mahitabo. Buhata ang matarung ug ang tanang butang mamaayo ra.’

Gusto na gayud kaayo kong makapuntos. Apan sobra pa kay sa pagka-hero sa mga mata sa akong kahigalaan, gusto kong ma hero sa mga mata ni mama. Ug mao nga akong gipasagdan ang bola kon asa

kini nahimutang—duha ka pulgada gikan sa goal line.”¹ Si Elder Wirthlin (1917–2008) sa wala madugay nagserbisyo isip sakop sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles.

Buhata Unsa ang Matarung

Ang desisyon ni Elder Wirthlin usa ka maayo kaayo nga ehemplo sa usa ka tawo nga dili ikompromiso ang iyang kaligdong. Ang pagkamatinuoron ug kaligdong mosulay sa atong kinaiya. Nagkinahanglan kini sa tawo nga kanunay nga mobuhat ug mosulti sa matarung nga butang bisan unsa pay sirkumstansya o unsay gihunahuna sa uban.

Usa sa mga sumbanan sa *Alang sa Kalig-on sa mga Kabatan-onan* mao ang pagkamatinuoron ug kaligdong. Isip mga Santos sa Ulahing mga Adlaw ug mga sumusunod ni Kristo, gipaabut kamo nga “magmatinuoron sa inyong kaugalingon ug sa Dios sa tanang higayon. Ang pagkamatinuoron nagpasabut sa dili pagpamakak, pagpangawat, pagpanglimbong, o pagpangilad sa bisan unsang paagi. . . .

Ang duol nga may kalambigitan sa pagkamatinuoron mao ang kaligdong. Ang kaligdong nagpasabut sa paghuhuna ug pagbuhat sa unsay matarung sa tanang panahon, bisan unsa pa ang mga sangputanan. Kon kamo adunay kaligdong, andam kamo nga mosunod sa inyong mga sumbanan ug mga gituohan bisan kon walay nagtan-aw.”²

Pagkahimong usa ka Disipulo

Ang atong katuyoan niining kahintang sa pagsulay sa mortal nga kinabuhi mao nga mahimong “usa ka santos pinaagi sa pag-ula ni Kristo” (Mosiah 3:19). Ang pagkahimong usa ka santos mao ang pagkahimong usa ka tinuod nga disipulo ni Kristo. Dili kini sama ka lisud sa inyong pagtuo; nakahibalo na tingali kamo unsaon sa pagbuhat niini. Hinoon, nagkinahanglan kini og paningkamot, ug usahay kini nga paningkamot nagkinahanglan

og panglimbasug gikan nato. Apan mahimo kini.

Ang Basahon ni Mormon nagtudlo, “Kay tan-awa, ang Espiritu ni Kristo gihatag ngadto sa matag tawo, siya masayud sa maayo gikan sa dautan; busa, ako mopakita nganha kaninyo sa paagi sa paghukom; kay ang matag butang nga modapit sa paghimo sa maayo, ug sa pagdani sa pagtuo diha kang Kristo, gipadala pinaagi sa gahum ug gasa ni Kristo; busa kamo mahimo nga masayud uban sa usa ka hingpit nga kasayuran nga kini gikan sa Dios” (Moroni 7:16).

Isip usa ka disipulo ni Kristo inyong madiskobrehan unsaon sa pagsulti ug paglihok pinaagi sa pagpangutana sa inyong kaugalingon, “Unsa ang buhaton ni Jesus?” Ang mga impresyon mosunod, ug kon inyong sundon kini nga mga impresyon, makadawat kamo og saksi alang sa inyong kaugalingon nga eksakto ang inyong gibuhay. Hinoon, tinuod usab nga usahay kinahanglan kamong mohulat og kadiyot aron makita ang tinuod nga mga sangputanan ug mga panalangin sa inyong matinuoron nga mga lihok.

Pagkahingpit nga Matinuoron

Ang *Alang sa Kalig-on sa mga Kabatan-onan* nagpahinumdom nato: “Ang pagkadili matinuoron makadawat kaninyo ug sa uban. Kon kamo makak, mangawat, mag-shoplift, o manikas, kamo nakahimo og kadawat sa inyong espiritu ug

Kada adlaw nga pag-ampo, pagtuon sa kasulatan, ug paggamit sa mga pagtulunan sa buhi nga mga propeta makapalig-on sa pagkamatinuoron ug kaligdong nga ania nato.

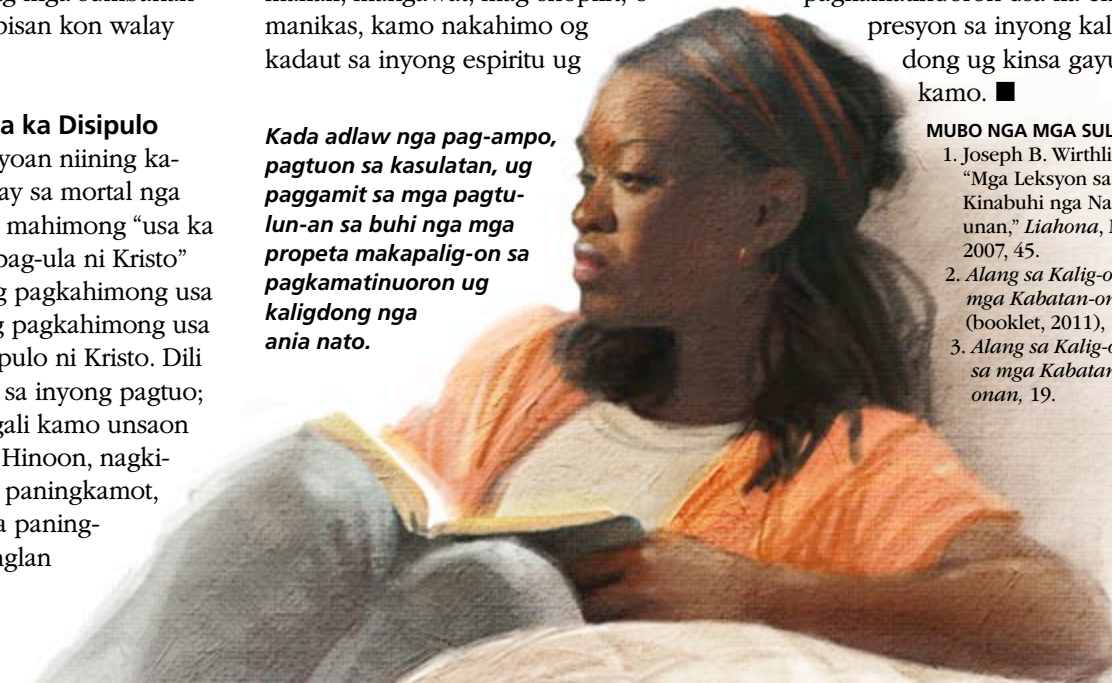
sa inyong mga relasyon sa uban. Ang pagkamatinuoron mopalambo sa inyong umaabut nga mga oportunidad ug sa inyong abilidad nga magiyahan sa Espiritu Santo.”³

Ang tinuod nga sukod sa sinsero nga kaligdong ug hingpit nga pagkamatinuoron mao ang unsay inyong buhaton kon walay tawo nga makahibalo unsay inyong gihunahuna, gisulti, o gibuhay. Isip tinuod nga mga disipulo sa Ginoong Jesukristo, dili kita mamahimo o makabuhat og ubos kay sa gipakita sa Manluluwas nato. Kita adunay dili matandi nga gasa sa Espiritu Santo. Ang Manluluwas mitudlo “Apan ang Manlalaban, ang Espiritu Santo, nga sa akong ngalan igapadala sa Amahan, siya mao ang magatudlo kaninyo sa tanang butang, ug magapahinumdom kaninyo sa tanan nga akong gikasulti kaninyo” (Juan 14:26).

Gihatagan usab kita sa atong Manluluwas og dakong gahum nga moabut gikan sa kada adlaw nga pag-ampo, pagtuon sa kasulatan, ug pagbasa sa mga pulong sa buhi nga mga propeta ug mga apostoles. Kining positibo nga inadlaw nga mga buluhaton makapalig-on sa pagkamatinuoron ug kaligdong nga ania nato. Hinumdumi, isip usa ka disipulo ni Kristo ug usa ka miyembro sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw, ang inyong pagkamatinuoron usa ka ekspresyon sa inyong kaligdong ug kinsa gayud kamo. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Joseph B. Wirthlin, “Mga Leksyon sa Kinabuhi nga Nakat-unan,” *Liahona*, Mayo 2007, 45.
2. *Alang sa Kalig-on sa mga Kabatan-onan* (booklet, 2011), 19.
3. *Alang sa Kalig-on sa mga Kabatan-onan*, 19.

PAULI NGA MADUNGGANON

*Dili ko gusto nga mahimong kawatan,
bisan sa aksidente.*

Ni Valerie Best

Human sa akong klase nga hapon-hapon na, mihapit ko sa gamay nga tindahan sa antique sa akong pagpauli—usa ka sugo nga gusto nakong tiwason bisan pa sa nagkakusog nga ulan. Ako lang ang diha sa tindahan, ug ang babaye nga nagtrabaho didto mitabang nako sa suga nga gusto nakong paliton.

Sa iyang pag-abli sa shopping bag, akong nakita ang gipang-display nga hayag og kolor nga mga pulseras diha sa counter. Akong gitan-aw ang usa sa dihang iyang gisulod ang suga sa bag. Iyang nasaghiran ang display, ug mga katunga sa mga pulseras nangahulog sa salog. Mora siyag naglagot apan gihuman niya pagpanso ang pinalit. Mibiya ko sa tindahan, naggunit sa payong sa usa ka kamot, ang bag nga dunay suga sa pikas kamot.

Mipauli ko, mihubo sa basa nako nga botas, ug mipatukar og musika. Sa akong pagkuha sa suga, akong nakita nga dunay butang sa ilawom sa bag. Pula kini nga pulseras. Tingali nahulog kini gikan sa display ngadto sa akong bag. Mipahiyom ko, naghunahuna nga sa unsang paagi nga kining higayona susama sa istorya gikan sa karaang manwal sa Young Women. “*Dayon naghunahuna si Valerie sa bag-ong leksyon nila sa klase sa Laurels.*”

Akong giitsa ang pulseras sa akong higdaanan ug gi-plug ang suga. Nakahimo kinig kasanag sa mangitngit nga

kahapunon. Mitambo ko sa bintana. Nagkakusog ang ulan, ug ang snow sa yuta nahimong hugaw nga lapok.

Gitan-aw nako ang pulseras. Pulahon kini. Ako kining gisul-ob. Ang presyo sa tag makita nga—\$20. Dayag lang nga iuli ko kini. Wala gayud mosulod sa akong hunahuna nga dili iuli. Gitang-tang nako kini ug gibutang ibabaw sa mga libro nga gustong nakong hipuson. Miadto ko sa pikas kwarto aron magtimpla og mainit nga tsokolate.

Dayon mibalik ko.

Hangtud kanus-a ko maglangay-langay sa paghipos sa mga libro? Taud-taod na. Hangtud kanus-a magpabilin dinha ang pulseras kon ako maglangay-langay sa pag-uli niini?

Ang akong *intensyon* mao ang pag-uli niini. Apan kanus-a man kana? Maghulat ba ako og dugay hangtud maulaw nakong mouli niini? Kalimtan ba lamang nako kini?

Nagduha-duha pa ako og gamay. Mitambo ko sa bintana pag-usab. Naghunahuna ko nga ang akong mga tiil bag-o lang nga miinit-init. Naghunahuna ko sa lamian nga mainit nga tsokolate.

Dayon akong gipunit ang pulseras, gisul-ob og balik ang akong mga botas, ug migawas.

Sa akong pag-abut sa tindahan, ang babaye dunay giatiman nga laing tawo. Nagbarug ko ug naghulat. Sa nahuman na siya, akong gikuha ang

pulseras sa bulsa sa akong kupo, nagpasabut kon sa unsa nga paagi kini akong nadala. Medyo nasurprisa siya, nalibug og gamay, miingon og salamat, ug mao ra kadto. Wala siya motanyag og ganti alang sa akong pagkamatinuoron. Wala kaayo siya magpalabi sa iyang pagpasalamat. Ug walay laing tawo nga nakakita niini.

Samtang naglakaw ko pauli, naghunahuna ko kon sa unsa nga paagi miisip ko sa akong kaugalingon nga usa ka matinuoron nga tawo. Mao kini ang kalidad nga akong gihatagag bili ug gipangita alang sa uban. Apan ang tinuod nga pagkamatinuoron, sama sa tinuod nga gugma ug tinuod nga kalooy, usa ka aktibo nga hiyas. Bisan unsa pa ka madungganon ug

katinuod sa akong mga intensyon, mahimo lamang akong matinuoron nga tawo kon isul-ob nako pagbalik ang mga botas ug mobuhat sa akong mga intensyon.

Akong nabatyagan ang akong pulso nga walay pulseras sa ilawom sa akong kupo ug mipahiyom og gamay. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa New York, USA.

GAHUM DIHA SA MGA PAKIGSAAD

Kon makadungog kamo sa pulong *pakigsaad*, unsay inyong mahunahuna? Kon moingon mo nga, “Usa ka sinaaran uban sa Dios,” eksakto kamo. Apan ang usa ka pakigsaad uban sa atong Langitnong Amahan mas labaw pa. Nianang sagrado nga saad, adunay gahum, kalig-on, kahilwasan, ug kalinaw. Kon mogahin kamo og panahon sa paghunahuna mahitungod sa mga pakigsaad nga inyong gihimo ug himoon sa inyong kinabuhi ug kon inyong tumanon ang inyong bahin, magsugod kamo sa pagbati ug pagpuyo nga lahi. Ang mga pakigsaad makaimpluwensya sa paagi nga kamo maglihok ug modasig ninyo sa inyong mga pagpili.

Ania kon sa unsa nga paagi nga ang mga pakigsaad nakahimo og kalainan sa mga kinabuhi sa pipila ka mga batan-on.

“Ang usa ka pakigsaad mobutang ninyo diha sa higpit ug pig-ot nga dalan, motabang ninyo sa pagpakabuhi nga mas maayo, ug mohatag ninyo og mas maayo nga pagsabut.”

Marcus A., edad 17, Utah, USA

“Ang kamatuoran nga ako nakahimo og mga pakigsaad uban sa Langitnong Amahan nakahatag nako og mga oportunidad sa pagtubo sa espirituhanong paagi ug mahimong mas matitud-anon nga miyembro. Kada higayon nga ako mobuhat og butang, akong hunahunaon ang mga pakigsaad nga akong gihimo uban sa Langitnong Amahan ug pangutan-on ang akong kaugalingon kon ako nagtuman ba sa mga saad nga gihimo uban Kaniya sa dihang ako gibunyagan ug sa dihang ako nakadawat sa priesthood. Ang mga pakigsaad nga akong gihimo uban sa atong Langitnong Amahan nakatabang nako nga magpabilin nga lig-on diha

sa ebanghelyo ug makabalik ngadto Kaniya sa umaabut nga adlaw.”

Efrain V., edad 14, New Zealand

“Nahinumdom ko sa dihang ako gibunyagan—mao kadto ang pinakalipay nga akong gibati tungod kay mao kadto ang akong unang pakigsaad. Sunod sa dihang akong

nadawat ang priesthood. Pareha kadto nga kalipay. Duna koy dako nga pahiyom sa akong nawong sa dihang nakaamgo ko nga ako naghimo og pakigsaad uban sa Dios. Kon ako makadungog sa mga bata nga magyaga-yaga sa Simbahan, makahinumdom ko sa kalipay ug makahinumdom ko nga pakigsaad kini sa Dios ug dili sa tawo.”

Bradford A., edad 16, Arizona, USA

“Ang paghimo og mga pakigsaad makahatag nato ug sa atong mga pamilya og daghan

kaayo nga mga panalangin. Pananglit, ang pagpabunyang makahatag nato og abilidad sa pag-usab, nga mahimong mas maayo. Ang mga pakigsaad nga atong gihimo uban sa atong Langitnong Amahan makapalig-on sa pagtuo nga atong gikinahanglan aron magpabilin nga matitud-anon sa ebanghelyo.”

Naomi A., edad 15, Guadalajara, Mexico

“Niining miaging ting-init miadto ko sa templo kanunay aron sa paghimo og mga bunyang alang sa mga patay. Pinaagi sa pagtuman sa akong mga pakigsaad pinaagi

sa pag-adto sa templo ug pagbuhat unsay matarung, napanalanginan ko. Gikapoy kaayo ko sa final exams. Miadto ko sa templo, ug nahimong maayo ang tanan. Ang pagtuman og mga pakigsaad mas makapasayon ug mas malipayon ang kinabuhi.

McKenna M., edad 18, California, USA

“Sa akong unang adlaw isip usa ka deacon nga nagpaambit sa sakrament, gikulbaan kaayo ko. Dayon nakahinumdom ko sa adlaw nga ako nabunyagan, ug akong gibati ang Espiritu Santo. Awtomatik akong mibati nga kalma ug maayo ang pagkahimo niini.”

Seth A., edad 12, Mexico City, Mexico

MGA LEKSYON SA DOMINGGO
 Ang Hilisgutan Niining Bulana:
Mga Ordinansa ug mga Pakigsaad

Ang usa ka pakigsaad mao ang usa ka saad, ug daghan pa ang ipasabut niini.

PAG-APIL SA PAG-ISTORYAHANAY

Sa tibuok Hulyo magtuon kamo mahitungod sa priesthood diha sa inyong mga klase sa mga korum sa priesthood ug sa Young Women ug sa Sunday School. Paghimo og lista sa mga pakigsaad nga inyong nahimo ug gilauman nga himoon. Unsa ang ikasulti sa lista kaninyo mahitungod kon sa unsa nga paagi kamo magpakabuhi? Ikonsiderar ang pagpakigbahin sa inyong mga hunahuna ngadto sa uban pinaagi sa pagpamatuod diha sa panimalay, sa simbahan, o pinaagi sa social media.

BALAAKONG MGA PAKIGSAAD MAKAHIMO OG LIG-ONG MGA KRISTİYANO

“Ako moawhag sa matag usa nga magmahimong sarang ug modawat sa tanang mga ordinansa sa priesthood nga inyong mahimo ug dayon magmatinud-anong motuman sa mga saad nga inyong gihimo pinaagi sa pakigsaad. Sa mga panahon sa kalisdanan, himoa nga ang labing mahinungdanon mao ang inyong mga pakigsaad ug himoa ang inyong pagkamasulundon nga eksakto. Dayon makapangayo kamo pinaagi sa pagtuo, nga walay pagduhaduha, sumala sa inyong panginahanglan, ug ang Dios motubag. Iya kamong paluyohan.”

Elder D. Todd Christofferson sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apoteles, “Ang Gahum sa mga Pakigsaad,” Liahona, Mayo 2009, 19.

“Nakadawat ko og daghang mga panalangin tungod sa pagtuman sa akong mga pakigsaad. Tungod sa akong mga pakigsaad sa bunyag, ang Espiritu Santo nakatabang nako sa paghimo og mga desisyon. Ang pakigsaad kon kamo makadawat sa priesthood mao ang pasalig nga gamiton ang priesthood sa pagtabang sa uban ug sa pagserbisyo. Makatabang kini nga motubo ang inyong pagpamatuod kon kamo moserbisyo.”

Erik N., edad 15, Alberta, Canada

“Dili kamo makahimo og bisan unsa nga inyong gusto ug magpaabut sa Dios nga motuman sa Iyang bahin sa saad. Daghan ang Iyang gilauman gikan kaninyo tungod kay nasayud Siya sa potensyal nga anaa kaninyo. Nakadala gyud ni nako ngadto sa mas taas nga level.”

Jolee H., edad 15, Colorado, USA

GIKAN SA WALA: PAGHULAGWAY SA LITRATO PINAAGI NI CHRISTINA SMITH UG CRAIG DIMOND © IRI; DETALYE GIKAN SA SI KRISTO MITAWAG KANG PEDRO UG ANDRES, NI HARRY ANDERSON © IRI

PABORITO
NGA MGA FAMILY
HOME EVENING

M

PASIDAAN

ESPIRITUHANONG MGA SUPERHERO

Karong tuiga kining talagsaong mga superhero mibisita sa among panimalay sa mga gabii sa Lunes! Ang kada superhero mao ang usa ka sakop sa pamilya, adunay espesyal nga gahum, ug nagtudlo og importante nga mga leksyon nga makapalig-on sa pagpamatuod nga nag-awhag namo sa pagpalambo sa among mga relasyon sa usag usa.

Pananglit, usa ka semana si Media Man mitudlo namo unsaon sa pagtabon sa among mga mata gikan sa dili angay nga mga sine, mga salida sa TV, ug mga magasin. Sa laing semana si Fit Miss mipasabut unsaon nga makapalambo kami og hilabihan nga kusog pinaagi sa pag-ehersisyo kanunay. Ang Bee Still, usa ka superhero nga nagsinina sama sa bumblebee, mitudlo kanamo unsaon sa paghunong sa pagsaba-saba ug *mag* matinahuron diha sa simbahan ug sa panimalay. Si Word Girl mipasabut kanus-a ug unsaon nga makahatag og komplimentaryo ngadto sa usag usa. Sila si Thankful Girl, Do It Yourself Dude, Scripture Scholar, No Sass Lass, Missionary Man, ug ubang mga superhero mitambong usab sa among mga leksyon sa family home evening.

Mapasalamatan ako nga gihunahuna pag-ayo ug nag-amping ang mga sakop sa akong pamilya kon unsa nga problema sa pamilya ang ilang sulbaron isip usa ka superhero. Maghandom gyud mi sa family home evening, ug malingaw gyud mi sa pagbisita sa kada superhero.

Mapasalamatan ko nga sa kada higayon nga kami mamalandong og usa ka problema sa among pamilya, ang Langitnong Amahan midasig namo og epektibo nga ideya nga itudlo sa usag usa. Mao kini ang superhero nga mga handumanan nga pasalamatang gyud namo sa kahangturan. ■

Victor W., USA

ANG PAGPAMATUOD SA AKONG IGSOONG LALAKI

Ang akong inahan magtrabaho kada gabii gikan sa alas-3 sa hapon hangtud alas-11 sa gabii. Bisan tuod dili siya makauli matag Lunes sa gabii, ang akong magulang nga lalaki ug ako mihukom nga kami-kami lang mag-family home evening—kami lang duha. Ang akong igsoong lalaki dili aktibo sa Simbahan sulod sa walo ka tuig, apan bag-ohay lang nagtambungan og institute ug mihukom nga mohatag sa mensahe sa usa ka gabii sa Lunes. Mipakigbahin siya og usa ka espirital nga panultihon gikan sa Basahon ni Mormon nga wala nako mahunahunai, bisan tuod nakahuman ko og upat ka tuig sa seminary ug nakabuhat sa akong Personal nga Kauswagan. Ang espiritu nga akong nabati mao nga malaumon ko nga adunay takus nga tighupot sa priesthood sa balay

Mapasalamatan ko nga ang Langitnong Amahan naghatag kanako og oportunidad sa paglig-on sa akong pamilya matag semana pinaagi sa family home evening. Gihigugma nako ang ebanghelyo ni Jesukristo, ug nalipay ko nga anaa ko niining simpleng family home evening uban sa akong igsoong lalaki ■

Isadora A., Brazil

NAHAYAGAN DIHA SA KANGITNGIT

Dili gayud nako makalimtan ang leksyon sa family home evening atol sa usa ka brownout. Kon walay suga dili kami makabasa og bisan unsa, ug sa akong pagtuo nga walay mahimo nga family home evening.

“Unsaon man namo sa pag-family home evening kon dili makabasa og mensahe gikan sa *Liahona*, o unsaon man namo pagkanta gikan sa libro sa mga himno kon walay suga? Naghunanahuna ko.

Maayo gani ang akong igsoong babaye mitabang. Duna siyay nindot nga ideya nga manganta kami og mga himno nga among nasag-ulo ug dayon makigbahin unsay among nakat-unan nianang pagka-Dominggo. Nakigbahin kami og usa ka baruganan ug nakat-on gikan sa usag usa. Sa akong opinyon, ang pagkat-on og dungan mao ang katuyoan sa family home evening. Nakasiguro ko nga ang Ginoo nahimuot kaayo nga misunod kami sa kasugoan nga mag-family home evening, bisan walay mga suga.

Nasayud ako nga ang Ginoo dili gusto nga mobalik kita ngadto sa Iyang presensya nga mag-inusara. Gusto Siya nga mobalik kita uban sa atong mga pamilya, ug Siya gusto nga buhaton nato ang tanan nga posible aron nga kini mahitabo, lakip na sa paghimo og senimana nga family home evening. ■

Hérica S., Brazil

Kini nga mga kasinatian nagpakita kon sa unsa nga paagi nga ang family home evening makabayaw

ANG AKONG MGA SUMMER DIDTO SA TEMPLO

Daghang mga panalangin ang miabut sa dihang ang akong pamilya migamit sa among panahon sa bakasyon sa pagtambong sa templo kada summer.

Ni David Isaksen

Nagtubo ako sa Norway. Ang pinakaduol nga templo anaa sa Stockholm, Sweden, nga 8 ngadto 10 ka oras nga pagdrayb. Dili na kinahanglang isulti pa, ang bisan unsa nga biyahe ngadto sa templo nagkinahanglan og makuti nga pagplano ug panagsabut. Ang among stake nagplano og duha ka pagbisita ngadto sa templo alang sa kabatan-onan kada tuig; daghang mga ward ang moabang og bus ug moadto sa templo sa katapusan sa semana. Makalingaw nga mouban sa ubang kabatan-onan, apan ang akong pamilya ug ako gusto nga magdungan sa pag-adto sa templo sa laing higayon.

Mao nga usa ka tuig niana nakahukom mi nga moadto sa Stockholm atol sa bakasyon sa summer. Nindot kayayo kadto nga kasinatian, ug nahimo kining naandan alang sa among mga summer. Magkampo mi sa kampinganan duol sa templo. Kada buntag mobangon mi og sayo alang sa sesyon sa bunyag uban sa laing mga pamilya gikan sa Norway nga mianha sa templo. Pagkahuman magdula mi og football ug mag-swimming diha sa kampinganan.

Kini nga mga summer sagrado nga mga handumanan alang nako karon. Bisan og dili kami duol sa templo aron makaadto kada bulan,

espesyal gyud ang okasyon kanunay kon kami moadto. Ug bisan og ang biyahe dugay ug kapoy, ang Ginoo mipanalangin namo sa among mga sakripisyo. Ang akong espirituhanong mga kasinatian sa templo nakatabang nako pagpalambo og gugma alang sa templo ug sa mga ordinansa niini. Nakapasuod usab kini namo isip pamilya.

Usa ka espesyal nga kasinatian nga akong nahinumduman mao kadto medyo nagpabulong ko. Akong gibati nga akong nakita ang daghang mga depekto sa akong mga ginikanan, ug akong gibati nga wala silay katungod sa pagtambag nako kon unsaon nako ang akong kinabuhi. Bisan og takus akong nagpuyo aron makaadto sa templo, akong gisaway ang tahas sa akong amahan isip pangulo sa among pamilya. Apan sa dihang miadto mi sa templo og dungan aron sa paghimo og mga bunyag ug mga kumpirmasyon, akong gibati ang presensya sa nindot nga espiritu. Sa dihang gipandong sa akong papa ang iyang mga kamot sa akong ulo aron sa pagkumpirma nako alang sa mga tawo nga nangamatay, akong gibati ang Espiritu nga nagmatuod nako nga siya naglihok pinaagi sa tinuod nga awtoridad sa priesthood. Nakapaamgo kini nako nga bisan og ang akong

amahan dili hingpit, buotan gihapon siya nga amahan ug ako bulahan nga nahimo niyang anak. Gibati nako nga kinahanglang maghinulsol sa akong pagkabadlongon ug maningkamot sa pagsabut sa kaalam ug gugma sa iyang mga pahimangno.

Kining daghang mga tuig nga mi-labay kadto nga mga summer didto sa templo lab-as gihapon sa akong panumduman. Ang templo nahimo gyud nga usa sa tinuod nga maanin-dot nga mga dapit sa kalibutan, sama sa Katubigan sa Mormon alang sa mga katawhan ni Alma. “Unsa katahum sila ngadto sa mga mata kanila kinsa diha miabut ngadto sa kahibalo sa ilang Manunubos” (Mosiah 18:30). ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

ANG MGA PANALANGIN SA TEMPLO

Unsa nga mga panalangin ang inyong nasinati sa inyong pag-adto sa templo? Ikonsiderar ang pagpaambit sa inyong mga pagbati uban sa sakop sa pamilya o pagsulat niini diha sa inyong journal.

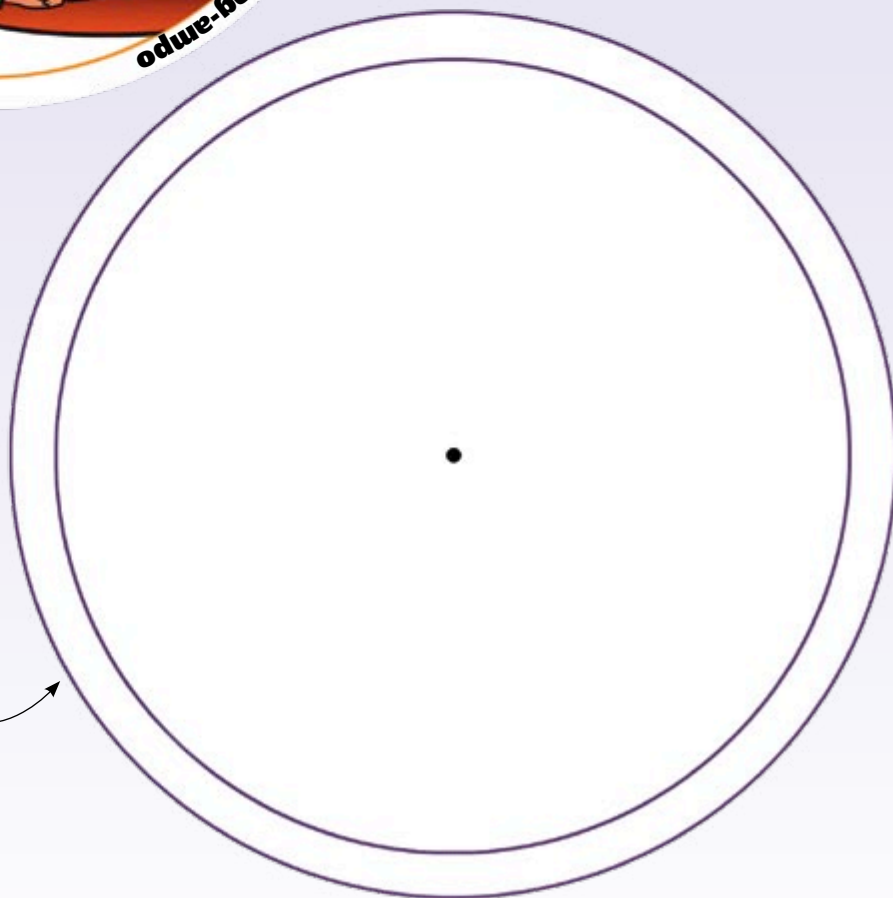
Roleta sa Family Home Evening

Makahimo kamo og roleta sa buluhaton aron makatabang sa pagplano sa family home evening. Ibutang kining mga lingin ngadto sa baga nga papel ug ibutang kini sa tunga-tunga ginamit ang metal fastener. Isulat ang pangalan sa kada sakop sa pamilya libut sa gawas sa lingin. Patuyuka ang roleta aron mausab ang mga buluhaton kada semana.

Isulat ang mga pangalan sa sakop sa inyong pamilya libut sa may daplin.

LUWASA SIYA!

Ni Heidi S. Swinton

Kada summer ang pamilyang Monson mogahin og duha ka bulan sa kabin sa pamilya sa Provo River. Si Tommy Monson nakat-on sa paglangoy sa kusog nga sulog sa suba. Usa ka init nga kahapunon sa dihang si Tommy mga 13 anyos, mikuha siya og dako nga salbabida ug mipalutaw sa suba.

Nianang adlaw dakong grupo sa mga tawo ang nagpundok nga nagpiknik dapit sa suba nga nangaon ug nagdula. Si Tommy paingon na sa labing kusog nga dapit sa suba sa dihang nakadungog siya sa nataranta nga singgit, “Luwasa siya! Luwasa Siya!” Usa ka batang babaye gisuyop sa makuyaw nga lilo. Walay usa sa mga tawo diha sa daplin ang makalangoy aron sa pagluwas kaniya.

Mao usab ang pagtunga ni Tommy sa dapit ug nakita ang ulo sa batang babaye nga mitidlom na sa tubig. Gikab-ot ni Tommy ang batang babaye sa may buhok,

ug mialsa niya diha sa ibabaw nga bahin sa salbabida. Dayon namugsay si Tommy padulong sa daplin. Una, gigakos sa pamilya ang batang babaye, mihalok kaniya ug naghilak. Dayon nagsugod sila sa paggakos ug paghalok ni Tommy. Gibati siyag kaulaw sa tanan, ug daling mibalik ngadto sa iyang salbabida.

Samtang nagpadayon si Tommy sa pagpalutaw sa suba, gibati niya ang mainit nga pagbati. Nakaamgo siya nga nakatabang siya sa pagluwas og kinabuhi. Nakadungog ang Langitnong Amahan sa singgit, “Luwasa siya! Luwasa Siya!” Iyang gihimo nga si Tommy mopalutaw sa eksaktong panahon nga siya gikinahanglan. Nianang adlaw si Tommy nakat-on nga ang labing nindot nga pagbati mao ang pagkahibalo nga ang Dios, ang atong Langitnong Amahan, nakaila sa kada usa nato ug motugot nato sa pagtabang Kaniya sa pagluwas sa uban. ■

Buhata ang Inyong Katungdanan

Sa dihang 11 anyos pa si Tommy, siya adunay espesyal nga katungdanan sa pagtabang sa iyang mga kauban sa klase nga molabang sa dalan. Tan-awa ang litrato sa ubos. Ma-kita ba ninyo ang duha ka butang nga gigamit ni Tommy sa pagtabang kaniya sa iyang katungdanan?

Sirkulo sa Kaluwasan

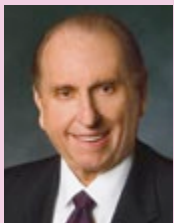
Samtang nagkat-on si Tommy sa paglangoy diha sa Provo River, ang iyang pamilya nagliyok kaniya aron nga kon magkinahanglan siya og tabang, anaay tawo sa duol. Mahimo ka-mong sama ni Tommy ug magdula sa Sirkulo sa Kaluwasan.

Magkinahanglan Kamo og:

Upat o daghan nga mga magdudula.
Hawan nga dapit

Unsaon sa Pagdula:

Pagsirkulo kamo ug pagginunitay sa inyong mga kamot. Usa ka magdudula magtindog sa tunga sa sirkulo. Ang magdudula nga anaa sa tunga taptapan ang mga mata ug hinay nga maglakaw sa lain-laing mga direksyon—bisan asa siya gusto nga moadto. Ang mga magdudula nga anaa sa sirkulo kinahanglang magginunitay sa mga kamot, apan maningka-mot nga dili makahikap sa magdudula nga anaa sa tunga. Magpuli-puli sa pagtindog diha sa tunga.

MGA PULONG GIKAN NI PRESIDENTE MONSON

“Ang atong mga oportunidad sa paghatag sa atong mga kaugalingon walay limit. . . . Adunay mga kasingkasing nga lipayon. Adunay mabination nga mga pulong nga isulti. Adunay mga gasa nga ihatag. Adunay mga buhat nga pagahimoon. Adunay mga kalag nga luwason.”

Gikan sa “Debosyonal sa Pasko sa Unang Kapangulohan,” *Ensign*, Feb. 2001, 73.

Ang mga Pamilya Usa ka Bahin sa Plano sa Langitnong Amahan

Inyong magamit kini nga leksyon ug kalihokan aron makat-on og dugang kabahin sa tema sa Primary karong bulana.

Ang Basahon ni Mormon nag-hisgot sa daotan nga tawo nga ginganlan og Amalickiah. Gusto niyang gub-on ang Simbahan ug momando sa mga Nephite isip ilang hari.

Si Kapitan Moroni usa ka kusgan ug matarung nga lider sa mga kasundalohan nga Nephite. Gusto ni Kapitan Moroni nga pahinumduman ang mga katawhan kon unsa ka importante ang pagpanalipod sa ilang mga pamilya ug sa ilang tinuohan. Gigisi niya ang iyang kupo ug gihimo kini nga bandila, o bandera. Gisulatan niya kini niini nga mga pulong:

Mga Ideya alang sa Panag-istorya sa Pamilya

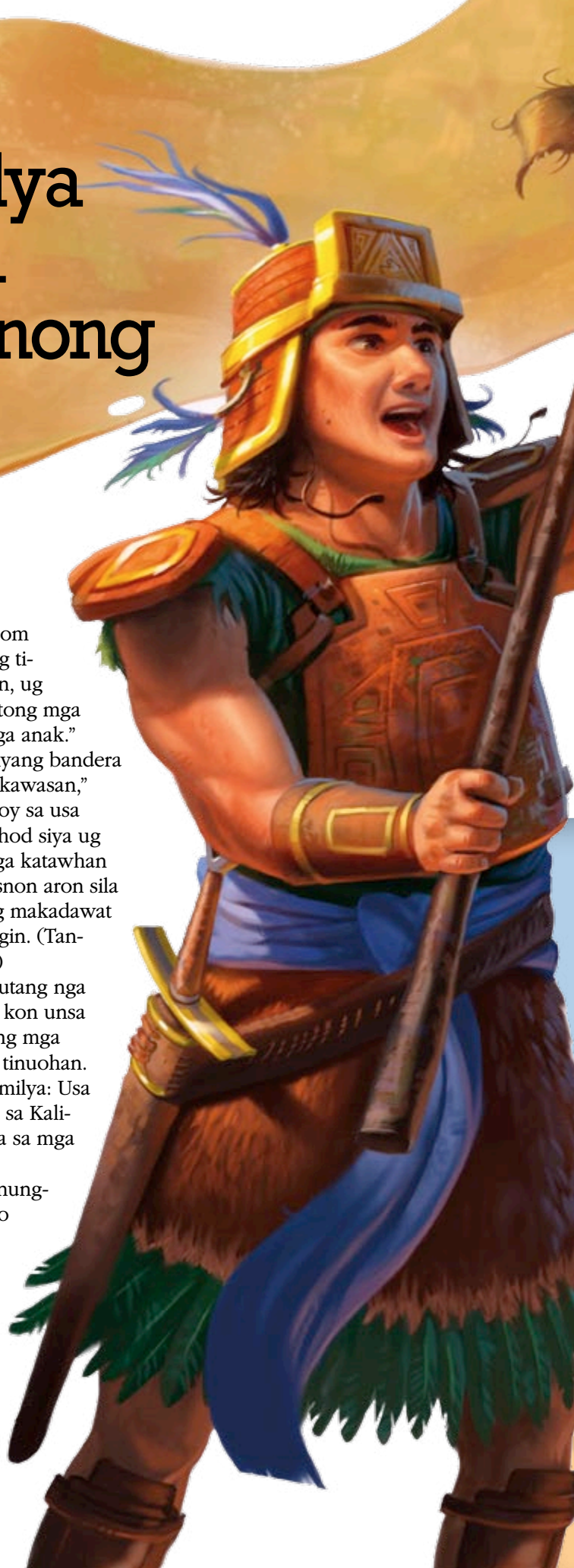
Uban sa inyong pamilya, kamo mahimong mobasa sa “Ang Pamilya: Usa ka Pamahayag ngadto sa Kalibutan.” Makaistorya usab kamo og mga paagi nga kamo magtambayayong sa paghimo sa inyong pamilya nga lig-on. Dayon makapili kamo og usa niini nga mga paagi ug maghimo og plano sa pagbuhat niini.

“Agi og paghinumdom sa atong Dios, sa atong tinuohan, ug kagawasan, ug sa atong kalinaw, sa atong mga asawa, ug sa atong mga anak.”

Iyang gitawag ang iyang bandera nga “bandila sa kalingkawasan,” ug gihigot kini sa tumoy sa usa ka tukon. Dayon miluhod siya ug nag-ampo nga ang mga katawhan magpabilin nga gawasnon aron sila makasimba sa Dios ug makadawat sa Iyang mga panalangin. (Tan-awa sa Alma 46:3–18.)

Karon kita dunay butang nga mopahinumdom nato kon unsa kaimportante ang atong mga pamilya ug ang atong tinuohan. Kini mao ang “Ang Pamilya: Usa ka Pamahayag ngadto sa Kalibutan.” Ania ang pipila sa mga pulong niini.

“Ang pamilya mahinungdanon ngadto sa plano sa Tiglalang alang sa walay katapusan nga destinasyon sa Iyang mga anak. . . . Ang pamilya gi-orden sa Dios.” ■

SA WALA: PAGHULAGWAY PINAAGI NI
BRANDON DORMAN; TULO: PAGHULAGWAY
PINAAGI NI RACHEL HOFFMAN-BATES

Kanta ug Kasulatan

- “Mga Pamilya Mahimong Manag-uban sa Kahangturan”
[Families Can Be Together Forever]
Children’s Songbook, 188
- Alma 46:3–18

Kalihokan sa Bandila sa Pamilya

Paggamit og usa ka piraso sa papel o panapton aron maghimo og bandila nga nagrepresentar sa inyong pamilya. Paggamit og mga marker o mga krayola sa pagdrawing og mga butang nga importante sa inyong pamilya. Pagdugang og usa ka kinutlo o usa ka panultihon nga nagpadayag kon unsay gibati sa mga sakop sa inyong pamilya mahitungod sa ilang pagtuo ni Jesukristo ug sa Langitnong Amahan o mahitungod sa mga panalangin sa usa ka pamilya.

Mga Hagit didto sa Missouri

Ni Jennifer Maddy

Uban namo sa pagsuhid sa usa ka importanting dapit sa kasaysayan sa Simbahan!

Alang ni Joseph Smith usa kini ka dugay, lisud nga biyahe gikan sa Kirtland, Ohio, ngadto sa Independence, Missouri. Mibiyahé siya pinaagi sa karwahe, pinaagi sa barko, ug pinaagi sa parada. Sa katapusan nga 250 ka milya (402 km), kinahanglan siyang molakaw! Apan ang Ginoo mi-sulti niya sa pag-adto sa Missouri aron sa pag-establisar sa dakbayan sa Zion, mao nga mituman si Joseph Smith.

Ang ubang mga miyembro sa Simba-han nagsugod sa pag-abut sa Missouri

niadtong 1831. Nagdaro sila sa yuta, nagtukod og mga balay ug nangani og mga lagutmon.

Sa nagkadaghan na ang mga mi-yembro sa Simbahan nga mibalhin ngadto sa Independence, Missouri, ang ubang mga tawo nga taga didto nagmadudahon ug nasuko. Ang mga manggugubot nga panon miataki sa mga balay sa mga Santos ug mimando nila sa pagbiya. ■

Kining gipasundayag sa visitor's center sa Independence nagpakita sa mga Santos nga nagkapuliki sa pagbuhar sa ilang log-cabin nga panimalay.

Si William W. Phelps nagtukod og imprintahanan didto sa Independence, diin nag-mantala siya og usa ka pamantalaan. Giimprinta usab niya ang mga pahina alang sa Basahon sa mga Kasugohan, nga naglakip sa mga pagpadayag sa Ginoo ngadto ni Propeta Joseph Smith. Karon kini nga mga pagpadayag anaa sa Doktrina ug mga Pakigsaad.

BILANGGOAN SA LIBERTY

Sa tingtugnaw niadtong 1838 si Joseph Smith ug ang laing lima ka mga lider sa Simbahan gidakop sa bakak nga mga pasangil ug gipriso sa Bilanggoan sa Liberty. Ang bilanggoan ngit-ngit, hugaw, ug tugnaw kaayo, ug ang mga piniriso walay mga habol nga makapainit o lamiang pagkaon. Ang Bilanggoan sa Liberty adunay baga nga mga bong-bong nga bato. Ang kwarto sa taas alang sa tigbantay sa bilanggoan ug sa iyang pamilya, ug ang kwarto sa ubos—ang “selda”—alang sa mga piniriso. Ang gamay nga pultahan [trapdoor] mao ang bugtong agianan pasulod ug paggawas sa ubos nga andana.

Samtang ang Propeta diha sa bilanggoan, ang Ginoo misulti kaniya, “Ayaw kahadlok unsa ang mahimo sa tawo, kay ang Dios mouban kanimo hangtud sa kahangturan” (D&P 122:9).

Ang Simbahan mitukod pag-usab sa bilanggoan gikan sa orihinal ug pipila ka giusab nga mga bato ug dayon mitukod og visitor’s center palibut niini. Karon daghang mga bisita ang moadto aron motan-aw sa dapit diin nakadawat ang propeta sa Dios sa makapahupay nga mga pagpadayag samtang siya diha sa bilanggoan.

ATONG PAHINA

Si Ricardo O., edad 3, gikan sa Mexico, gusto nga moserbisyo. Kada Sabado, uban sa iyang manghud nga babaye, si Olea, motabang siya sa iyang mga ginikanan sa pagsilbig sa building diin magpundok ang iyang branch alang sa sakrament miting. Moserbisyo siya uban ang pahiyom—dili lamang sa simbahan apan usab sa balay.

Loi P., edad 7, Cambodia

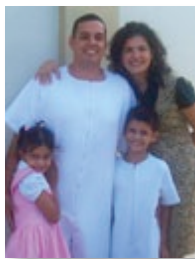

Ganahan ko moadto sa simbahan ug sa akong klase sa Primary. Nagkat-on ko sa pagbasa, ug ganahan ko sa mga istorya sa Basahon ni Mormon. Ang akong manghud nga babaye ug ako ganahan nga motabang sa among inahan. Ganahan namong basahon ang seksyon sa mga bata sa *Liahona*. Mag-ampo ming duha alang ni Presidente Monson ug ni Sister Monson.

Alison A., edad 6, ug Juana A., edad 3, Argentina

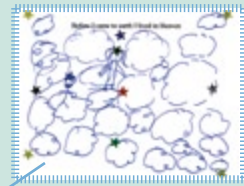
Nguyen L., edad 7, Cambodia

Si Renato ug ang iyang pamilya sa iyang bunyag

nga pagbati, ug ang akong inahan misulti nako nga ang Espiritu Santo kini nga nagpamatuod nako nga unsay akong nakat-unan tinuod. Nakaangkon ko og pagpamatuod nga ang templo mao ang balay sa Ginoo.

Renato B., edad 8, Brazil

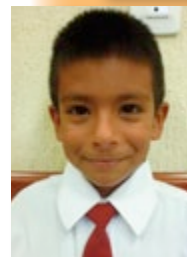

Ang mga bata sa Junction Branch Primary, Mandeville District, Jamaica, West Indies, nagkat-on mahitungod sa Manluluwas ug nangingkamot sa pagsunod sa iyang ehemplo pinaagi sa pagpabunyag ug pagpangandam sa pagtambong sa templo.

Si Maria C., edad 4, gikan sa Brazil, mihatag og pakig-pulong sa sakrament miting diin iyang napahingangha ang tanan pinaagi sa pagmemorya sa 13 ka mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo

nga walay sipyat bisan usa ka pulong. Ang presidente sa Primary ni Maria miingon nga si Maria mag-ampo nga madasigon, ug mopamatuod kabahin ni Jesukristo.

Nindot kaayo ang gawas sa templo—kini dunay daghang mga bulak. Apan sa dihang nabugkos ako sa akong pamilya, akong nakita nga mas nindot sa sulod.
Nicolas M., edad 5, Colombia

LINAIN NGA SAKSI

**Ni Elder
David A. Bednar**

Sa Korum sa
Napulog Duha ka
mga Apostoles

*Ang mga sakop sa Korum sa Napulog Duha
ka mga Apostoles gitawag nga linain nga mga
saksi ni Jesukristo.*

Si Propetang Joseph Smith miingon nga ang atong “pinakadakong responsibilidad niini nga kalibutan . . . mao ang pagsiksik sa atong mga patay.”¹

Ang family history usa ka importante nga bahin sa buhat sa kaluwasan ug kahimayaan.

Kita adunay pakigsaad nga responsibilidad sa pagsiksik sa atong mga katigulangan ug pagsangkap nila sa makaluwas nga mga ordinansa sa ebanghelyo.

Akong dapiton ang kabatan-onan sa Simbahan sa pagkat-on ug pagsinati sa Espiritu ni Elijah.²

Ako moawhag kaninyo sa pagtuon, sa pagsiksik sa inyong mga katigulangan, ug sa pag-andam sa inyong kaugalingon sa pagpahigayon og proxy nga bunyag sa templo alang sa inyong kaliwatan nga namatay na.

Kon motuman mo niini nga pagdapit uban sa pagtuo, ang inyong kasingkasing mobati sa inyong mga amahan.

Ang inyong gugma ug pasalamat alang sa inyong mga katigulangan motubo.

Pagabantayan kamo sa inyong pagkabatan-on ug sa inyong tibuok kinabuhi.

Ang inyong pagpamatuod ug pagkakabig ngadto sa Manluluwas mahimong lig-on ug malungtaron. ■

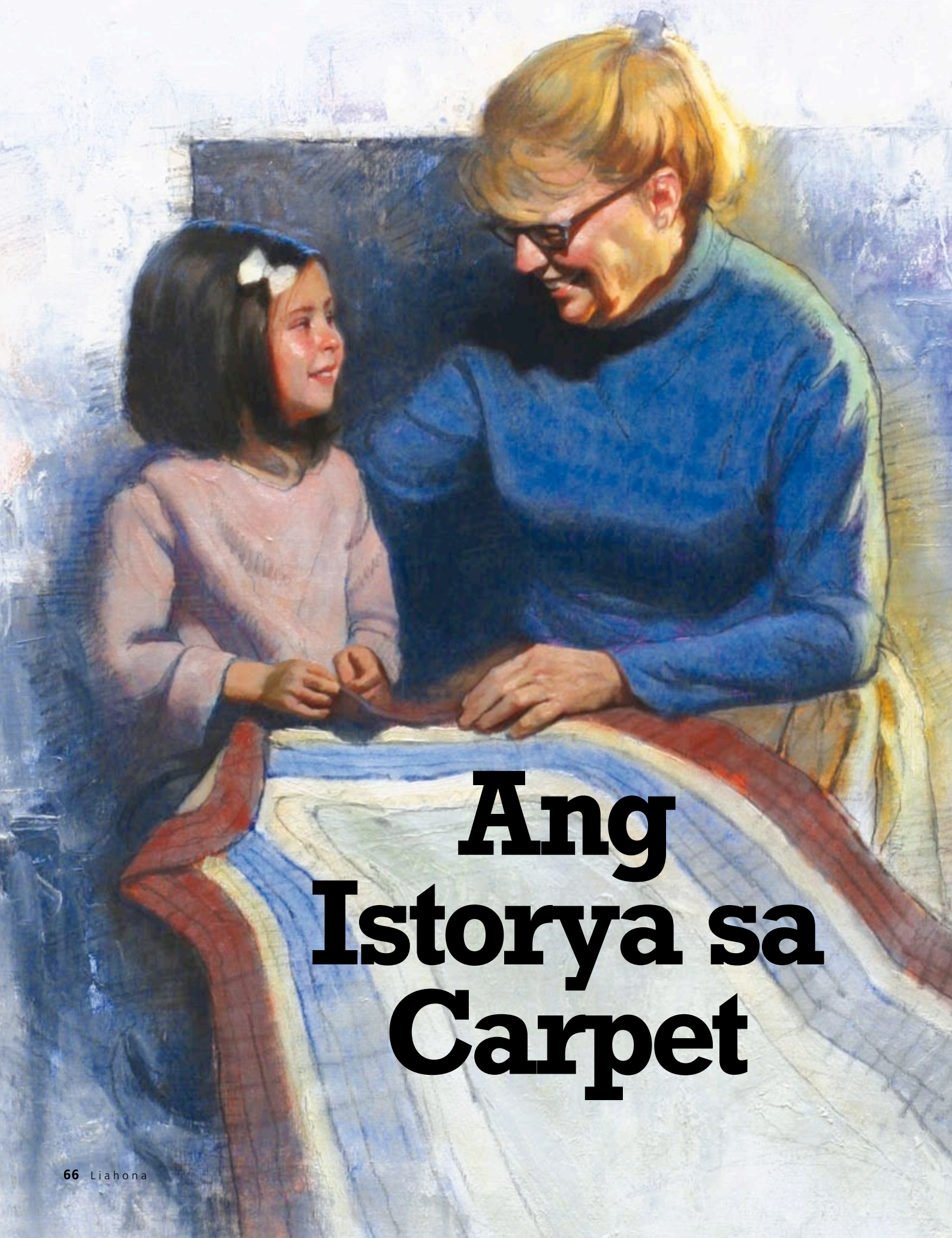
Kinuha gikan sa “Ang mga Kasingkasing sa mga Anak Mobati,” Liahona, Nob. 2011, 24–24.

MUBO NGA MGA SULAT

1. *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Joseph Smith, (2007), 573.*
2. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 2:1–2.

Ngano nga importante ang buhat sa family history?

Ang Istorya sa Carpet

Kinsa ang nakahibalo nga ang daghan kaayong mga istorya mahimong puston sa usa ka carpet?

Ni Kay Timpson

Gibase sa usa ka tinuod nga istorya

“Kita ang mga anak makapangita sa atong mga minahal, magpreserbar sa ilang mga pangalan ug sa ilang handumanan” (“Truth from Elijah,” Children’s Songbook, 90–91).

Si Katy naglukso-lukso sa sidewalk paingon sa dakong kahoy sa tugas sa may eskina. Ang karaan nga kahoy nakapasayon sa pagpangita sa balay ni Nana.

Sama sa naandan, si Nana naglingkod sa iyang sala, hilom nga magsapid ug magtahi og hayag nga mga tinabas. Ang sinaw nga kahoy nga mga salog sa balay ni Nana gidekorasyon og maanindot nga mga carpet nga hinimo mismo niya.

“Hello, honey,” miingon si Nana sa pagsulod ni Katy. Sa wala madugay nag-istorya na sila kabahin sa unsay gitawag ni Nana nga “karaang mga adlaw.” Nanan-aw sila sa black-and-white nga mga litrato. Ganahan kaayo si Katy nga motan-aw sa mga sinina ug uso sa buhok sa iyang mga kabanay sa gagmay pa sila.

“Lahi gyud kaayo sa una,” miingon si Nana nga nanghupaw. “Kabalo ka, kami walay mga sakyanan o TV o cell phone.”

Dili makahunahuna si Kathy nga maglakaw-lakaw ra bisan asa. Unsay imong gikalingawan kaniadto, Nana?” Nangutana si Kathy.

“Ganahan kaming manganta. Magpundok kami libut sa piano sa gabii ug manganta sa among paborito nga mga kanta. Usahay

mangapagaw na lang kami og kinanta! Makalingaw kaayo kadto.”

Mitan-aw si Nana sa nataran ingon og gusto niya balikon kadto nga mga katuigan ug motan-aw niini pag-usab.

Milingkod si Katy tupad sa carpet nga nahagbong gikan sa paa ni Nana. Iyang gisubay pag-ayo sa iyang mga kamot ang mga tinahian.

“Naghunahuna ko,” hinay nga misulti si Nana, “gusto ka bang ikaw mismo mohimo og imong sinapid nga carpet?”

Milukso si Katy ug mipak-pak sa iyang mga kamot.

“Ganahan ko, Nana! Makasugod ba kita karon?”

Mingisi si Nana. “Bweno, duna ka pay kinahanglang himoon pag-una. Pauli ug punduka ang karaang mga sinina nga atong matabas.”

Misanag ang iyang mga mata samtang misandig siya ni Katy, hinay ang iyang tingog ingon og sila dunay sekreto

“Mao kana ang nakapaespesyal sa carpet. Tungod kay hinimo kini sa mga sinina, ang carpet makasulti sa istorya sa imong kinabuhi. Ang kada sinapid sama sa usa ka kapitulo sa libro mahitungod kanimo. Ang pagtan-aw sa tinabas sa daang sinina makatabang kanimo sa paghinumdom sa mga dapit nga imo kining gisul-ob ug unsay imong gibuhay nga gisul-ob nimo kini.

Misiga ang mga mata ni Katy. Iyang gitudlo ang carpet nga gisapid ni Nana.

“Nahinumdom ka ba sa tanan mahitungod sa panapton niini nga carpet?”

Mipahiyom si Nana. “Oo nahinumdom ko! Kining pula nga pirasogikan sa sinina nga akong gisul-ob sa dihang natawo ka. Nakahinumdom ko nga akong gipaod ang akong ilong sa bintana nga bildo sa nursery aron maduol-duol nga makakita nimo. Nagpula ug nagkunot pa ang imong panit.”

Nangatawa sila si Katy ug Nana samtang si Nana nagpadayon pag-istorya ni Katy mahitungod sa carpet. Sa pag-uli na ni Kathy nianang gabhiona, siya ug ang iyang Mama mipili sa daang mga sinina nga magamit ni Kathy.

Pagsunod adlaw, gidala ni Kathy ang sinina ngadto sa balay ni Nana. Gipakita ni Nana si Kathy unsaon sa paggunting sa panapton nga mahimong tinabas, pagsapid niini, ug pagtahi sa mga sinapid.

Kada adlaw human sa klase, moadto si Kathy sa balay ni Nana aron trabahoon ang carpet.

Hinay-hinay, nagkadako na ang carpet. Paglabay sa panahon, nakakat-on na pag-ayo si Kathy sa mga istorya ni Nana. Adunay mga adlaw nga siya ang moistorya og daghan ngadto ni Nana.

Usa ka adlaw niana, human modugang og blue nga bahin sa carpet nga kaniadto usa ka maong, gibagnod ni Kathy ang iyang palad sa mabulukon nga mga sinapid.

“Sa imong pagtuo hapit na ma-human kini nga carpet?” Nangutana si Nana, nagtan-aw sa iyang trabaho.

“Wala pa,” miingon si Kathy nga nagpahiyom. Dili siya gusto nga matapos na ang panahon uban ni Nana. ■

PAGBINAYLOAY OG ISTORYA SA PAMILYA

Ang mabulukon nga carpet ni Nana nakatabang niya sa pagpaambit og mga istorya ngadto ni Kathy (tan-awa sa mga pahina 66–67). Ania'y dula nga makatabang sa mga sakop sa inyong pamilya nga mopaambit og mga istorya sa usag usa.

Magkinahanglan kamo og:

- Ginagmay, solido nga dekolor nga mga butang. Sulayi ang pagpangita og dili mominos unom ka lain-laing mga kolor. Makagamit mo og mga butones, pinintalan nga mga bato, o kinuloran nga mga kendi.
- Usa ka bag nga kasudlan sa mga butang.

Unsay buhaton:

1. Sulati ang tsart sa ubos niini nga pahina pinaagi sa pagsulat sa kolor sa usa ka butang sa matag prompt.
2. Paalirunga sa pagpalingkod ang mga sakop sa pamilya. Ibutang ang gagmay nga mga butang ngadto sa bag.

3. Ipasa ang bag libut sa sirkulo. Papuli-puliha ang tanan sa pagkuha og usa ka butang ug sa pagtubag sa prompt nga mohaum sa kolor sa butang nga ilang gipili. Padayon hangtud wala nay mga butang nga kapilian.

TSART SA PAGBINAYLOAY OG ISTORYA SA PAMILYA

Makahinumdom ba kamo sa lain-laing mga istorya nga gipaambit sa mga tawo alang sa kada kolor?

Kolor:

Prompt:

	Sultihi kami bahin sa imong suod nga higala.
	Kanus-a nga ikaw nagmaisugon?
	Sultihi kami bahin sa butang nga dili maayo o makauulaw nga imong gihimo kaniadto.
	Unsa ang imong paborito nga istorya sa kasulatan? Ngano man?
	Sultihi kami bahin sa proyekto sa eskwelahan nga makalingaw buhaton.
	Kon mahimo mong mausab ngadto sa bisan unsa nga hayop, unsa nga hayop ang imong gusto ug ngano?

Hi, Ako si Erika gikan sa El Salvador

Ang mga Relief Society sister sa akong branch nangutana kon gusto ba kong makat-on sa pag-index og mga ngalan ginamit ang programa sa FamilySearch. Gusto kong motabang. Ang akong mama gusto usab nga motabang ko, mao nga nagsugod mi sa pagkat-on unsaon sa pag-index.

Sa una nakong pagsugod, milung-tad og usa ka adlaw sa pag-index og siyam ka mga ngalan. Apan karon human maningkamot pag-ayo og nagpraktis, maka-index na ko og 300 ka mga ngalan sa usa ka adlaw.

Pagkahuman nako og buhat sa akong homework, mogahin ko og panahon sa pag-index og mga ngalan. Alang nako, ang pag-index makalingaw sama sa pagdula o pagtan-aw og TV. Apan nasayud ko nga kini dunay mas importante nga katuyoan.

Ang akong ngalan mao si Erika Z. Nagpuyo ko sa siyudad sa San Salvador sa El Salvador, ug ganahan ko nga mag-andam og mga ngalan alang sa mga ordinansa sa templo.

Nasayud ko nga ang Langitnong Amahan mipanangin nako og oportunidad sa pagtabang sa pag-andam og mga ngalan alang sa mga ordinansa sa templo alang sa labaw sa 2,000 ka katigulang nga mga Taga-Salvador didto sa kalibutan sa espiritu.

Gitawag ni Jesus ang Iyang mga Disipulo

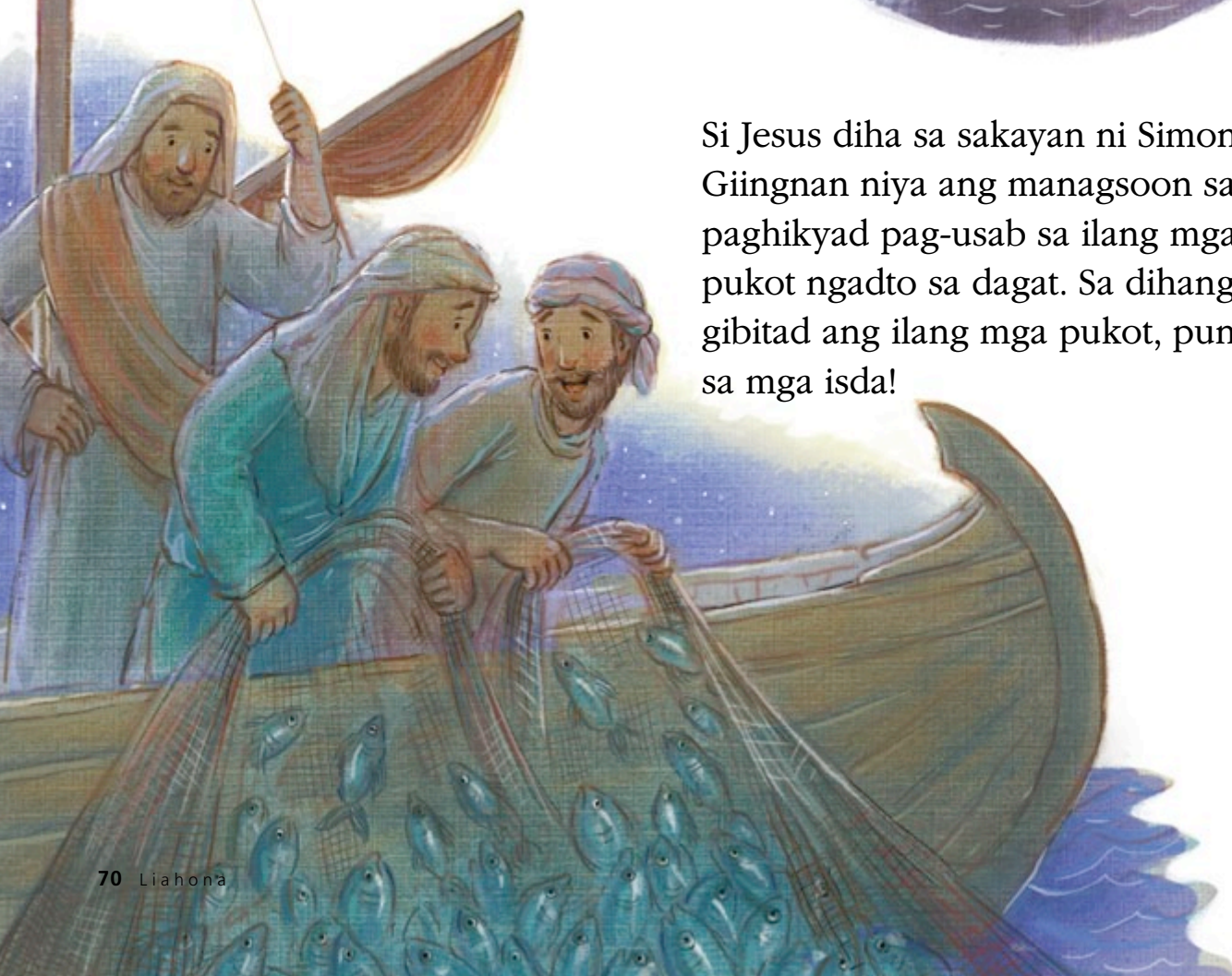
Ni Margo Mae

Gikan sa Lucas 5:1-11.

Sila si Simon ug Andres mga igsoon nga mga mangingisda. Usa ka gabii niana, sila si Simon ug Andres nangisda sa tibuok gabii apan walay nakuha nga bisan unsang isda.

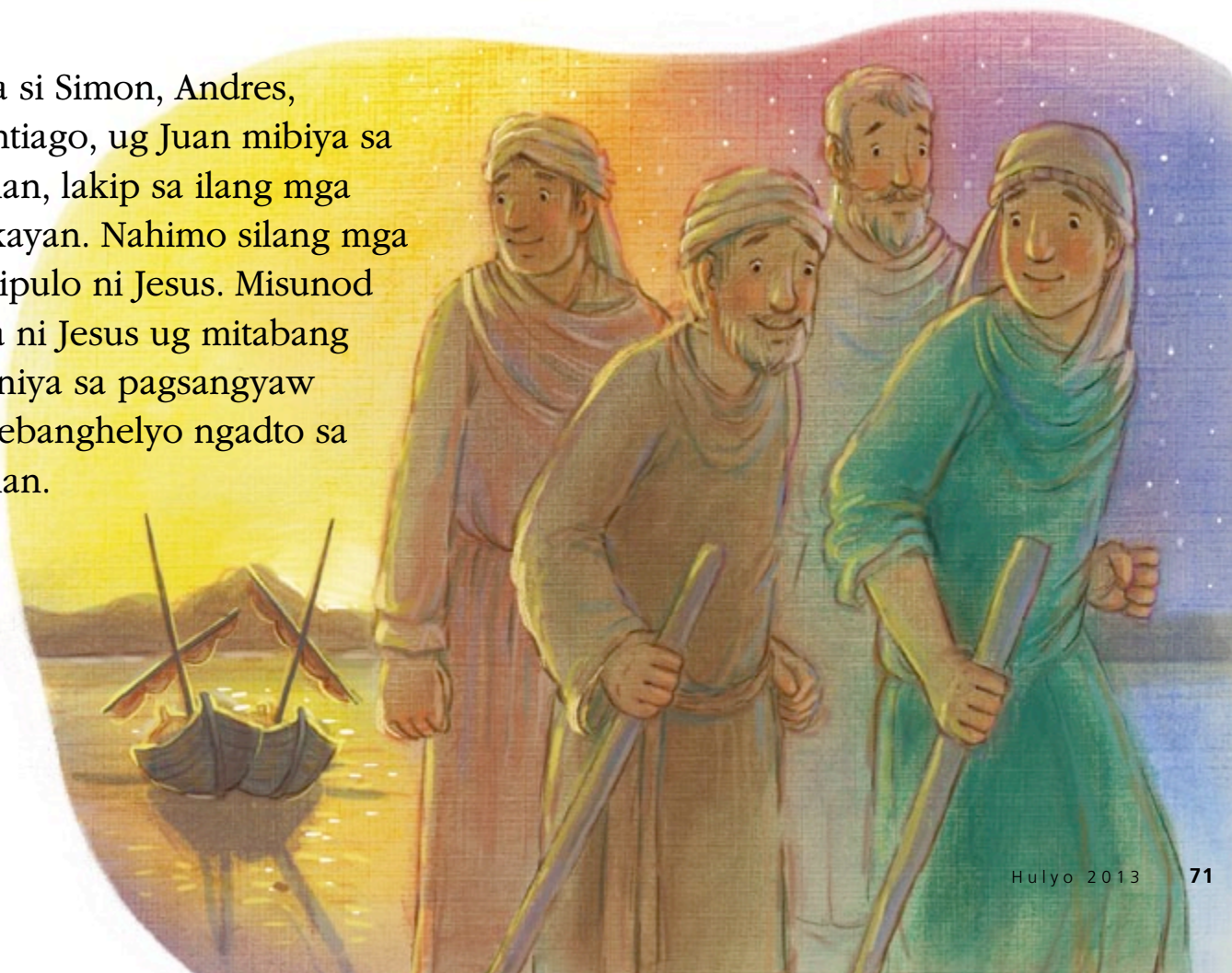
Si Jesus diha sa sakayan ni Simon. Giingnan niya ang managsoon sa paghikyad pag-usab sa ilang mga pukot ngadto sa dagat. Sa dihang ilang gibatad ang ilang mga pukot, puno kini sa mga isda!

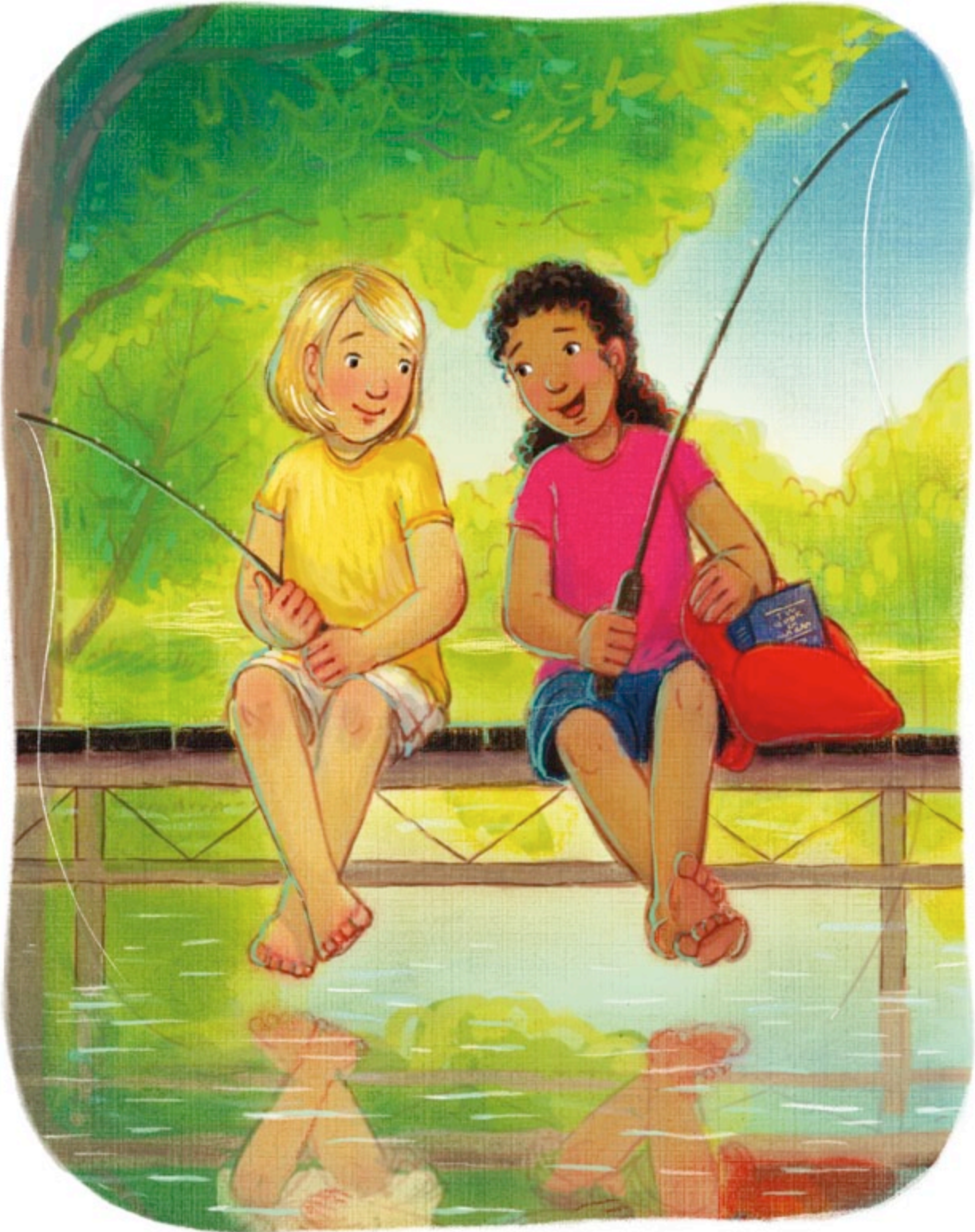

Sila si Simon ug Andres mitawag sa ilang mga higala nga sila si Santiago ug Juan aron sa pagtabang sa pagyag-yag sa ilang mga pukot ngadto sa ilang sakayan. Dihay daghang kaayong mga isda nga napuno nila ang duha ka mga sakayan. Giingnan ang mga lalaki ni Jesus nga kon sila mosunod Kaniya, mangisda sila nga mas labaw kay sa mga isda. Mahimo silang mga mangingisda sa mga tawo.

Sila si Simon, Andres, Santiago, ug Juan mihiya sa tanan, lakip sa ilang mga sakayan. Nahimo silang mga disipulo ni Jesus. Misunod sila ni Jesus ug mitabang Kaniya sa pagsangyaw sa ebanghelyo ngadto sa tanan.

Sama sa usa ka mananagat nga makadala og isda ngadto sa pukot, kita makatabang sa pagdala sa mga tawo ngadto sa ebanghelyo pinaagi sa pagpakita og maayong mga ehemplo ug pagtudlo kanila mahitungod ni Jesus. Mahimo usab kitang mga mangingisda sa mga tawo! ■

GITAWAG NI JESUS ANG IYANG MGA DISIPULO

"Ug si Jesus miingon kang Simon, "Ayaw kahadlok; sukad karon mangisda ka nag mga tawo.

"Ug . . . ilang gibiyaan ang tanan ug mikuyog sila kaniya" (Lucas 5:10-11).

MGA BALITA SA SIMBAHAN

Bisitahi ang news.lds.org alang sa dugang balita ug panghitabo sa Simbahan.

Bag-ong mga Presidente sa Misyon Gitawag sa Pagserbisyo

Ang Simbahan mitawag sa mosunod nga mga bag-ong presidente sa misyon, nga magsugod sa pagserbisyo sa gi-assign nilang mga dapit niining bulana.

MISYON	BAG-ONG PRESIDENTE
Alabama Birmingham	Richard D. Hanks
Angola Luanda	Danny L. Merrill
Argentina Buenos Aires North	David S. Ayre
Argentina Buenos Aires South	Larry L. Thurgood
Argentina Comodoro Rivadavia	Mark F. Rogers
Argentina Córdoba	Rubén V. Alliaud
Argentina Posadas	Lee R. LaPierre
Arizona Gilbert	K. Brett Nattress
Arizona Mesa	Kirk L. Jenkins
Arizona Scottsdale	Karl R. Sweeney
Arizona Tempe	James L. Toone
Armenia Yerevan	J. Steven Carlson
Australia Brisbane	Lon E. Henderson
Australia Melbourne	Cory H. Maxwell
Australia Sydney North	Philip F. Howes
Australia Sydney South	Larry J. Lew
Bolivia La Paz	Julián A. Palacio
Bolivia Santa Cruz	Jason A. Willard
Bolivia Santa Cruz North	Richard C. Zambrano
Botswana Gaborone	Merrill A. Wilson
Brazil Curitiba	Anderson M. Monteiro
Brazil Curitiba South	Leonel R. Fernandes
Brazil Fortaleza East	Carlos Fusco
Brazil Goiânia	David Kuceki
Brazil João Pessoa	Izaías P. Nogueira
Brazil Juiz de Fora	Luciano Cascardi
Brazil Londrina	C. Alberto de Genaro
Brazil Natal	Saulo Soares

MISYON	BAG-ONG PRESIDENTE
Brazil Piracicaba	Kennedy F. Canuto
Brazil Ribeirão Preto	Mauro T. Brum
Brazil Santa Maria	Adalton P. Parrela
Brazil Santos	Celso B. Cabral
Brazil São Paulo West	José Luiz Del Guerso
California Bakersfield	James M. Wilson
California Carlsbad	Hal C. Kendrick
California Irvine	Von D. Orgill
California Long Beach	Ryan M. Tew
California Los Angeles	David N. Weidman
California Rancho Cucamonga	Bruce E. Hobbs
California Redlands	Daniel J. Van Cott
Canada Edmonton	Larry G. Manion
Canada Montreal	Victor P. Patrick
Chile Antofagasta	Craig L. Dalton
Chile Concepción	Kent J. Arrington
Chile Rancagua	Thomas R. Warne
Chile Santiago South	David L. Cook
Chile Santiago West	José A. Barreiros
Colombia Barranquilla	Kent R. Searle
Colorado Denver South	J Blake Murdock
Colorado Fort Collins	Kelly W. Brown
Czech/Slovak	James W. McConkie III
Democratic Republic of the Congo Kinshasa	W. Bryce Cook
Ecuador Guayaquil South	Maximo C. Torres
Ecuador Guayaquil West	Jorge Dennis
Ecuador Quito North	Brian A. Richardson
El Salvador San Salvador East	David L. Glazier
El Salvador San Salvador West/Belize	Kai D. Hintze
England Leeds	Graham Pilkington
Florida Jacksonville	Paul W. Craig
Florida Orlando	Michael J. Berry
Florida Tallahassee	Bradley J. Smith
Florida Tampa	Mark D. Cusick
Georgia Macon	Brent T. Cottle

MISYON	BAG-ONG PRESIDENTE
Ghana Accra West	Norman C. Hill
Guatemala Cobán	John F. Curtiss
Guatemala Retalhuleu	Johnny F. Ruiz
Hawaii Honolulu	Stephen R. Warner
Honduras San Pedro Sula East	Norman S. Klein
Honduras San Pedro Sula West	James M. Dester
Idaho Boise	John Winder
Idaho Nampa	Stuart B. Cannon
Idaho Twin Falls	Glen R. Curtis
Illinois Chicago	Paul S. Woodbury
Illinois Chicago West	Jerry D. Fenn
India Bangalore	David M. Berrett
Indiana Indianapolis	Steven C. Cleveland
Indonesia Jakarta	Christopher L. Donald
Iowa Des Moines	John R. Jensen
Italy Milan	Bruce L. Dibb
Italy Rome	Michael Waddoups
Jamaica Kingston	Kevin G. Brown
Japan Nagoya	Kazuhiko Yamashita
Japan Tokyo South	Takashi Wada
Kansas Wichita	Michael L. Bell
Kenya Nairobi	Gary C. Hicken
Korea Daejeon	Yong-In S. Shin
Korea Seoul South	Marshall R. Morrise
Liberia Monrovia	Roger L. Kirkham
Marshall Islands Majuro	Thomas L. Weir
Mexico Aguascalientes	Juan Villarreal
Mexico Cancún	Dale B. Kirkham Jr.
Mexico Chihuahua	Ulises Chávez
Mexico Ciudad Juarez	Rodolfo Derbez
Mexico Ciudad Obregón	Mauricio Munive
Mexico Culiacán	Jesús Velez
Mexico Mérida	Sergio A. Garcia
Mexico Mexico City Chalco	Jerald D. Crickmore
Mexico Mexico City East	Sergio M. Anaya
Mexico Mexico City Northwest	Brad H. Hall
Mexico Mexico City West	George F. Whitehead

MISYON	BAG-ONG PRESIDENTE
Mexico Monterrey East	Larry C. Bird
Mexico Pachuca	Andrew E. Egbert
Mexico Querétaro	Javier L. Mejorada
Mexico Reynosa	Abelardo Morales
Mexico Saltillo	L. Fernando Rodriguez
Mexico Villahermosa	Israel G. Morales
Michigan Detroit	Nolan D. Gerber
Missouri St. Louis	Thomas W. Morgan
Mongolia Ulaanbaatar	Joseph P. Benson
Nevada Las Vegas West	Michael B. Ahlander
New Hampshire Manchester	Philip M. Stoker
New Mexico Albuquerque	Steven J. Miller
New York Rochester	Arthur R. Francis
New Zealand Hamilton	Charles A. Rudd
Nicaragua Managua North	Monsop Collado
Nicaragua Managua South	Bryan G. Russell
Nigeria Benin City	Akingbade A. Ojo
Nigeria Enugu	Freebody A. Mensah
Nigeria Lagos	Richard K. Ahadjie
Ohio Cincinnati	John P. Porter
Oklahoma Oklahoma City	Stewart R. Walkenhorst
Oregon Salem	Michael R. Samuelian
Panama Panama City	Curtis Carmack
Papua New Guinea Lae	Mark P. Peteru
Paraguay Asunción North	Garn H. McMullin
Pennsylvania Philadelphia	T. Gary Anderson
Peru Arequipa	Richard Zobrist
Peru Cusco	Robert C. Harbertson
Peru Huancayo	David Y. Henderson
Peru Iquitos	Alejandro Gómez
Peru Lima North	John R. Erickson
Peru Lima West	Blake D. Archibald
Peru Trujillo	D. Kurt Marler
Philippines Baguio	Anthony John Balledos
Philippines Butuan	Pastor B. Torres
Philippines Cagayan de Oro	Alberto C. Bulseco
Philippines Cauayan	George R. Rahlf

MISYON	BAG-ONG PRESIDENTE
Philippines Cavite	Douglas C. Tye
Philippines Cebu East	Richard L. Tanner
Philippines Iloilo	Jaime R. Aquino
Philippines Legaspi	Jovencio A. Guanzon
Philippines Naga	L. Barry Reeder
Philippines Quezon City	Carlos Revillo
Philippines Urdaneta	William J. Monahan
Poland Warsaw	Steven C. Edgren
Puerto Rico San Juan	P. Knox Smartt III
Russia Moscow	Garry E. Borders
Russia Samara	Michael L. Schwab
Russia Yekaterinburg	Val J. Christensen
Sierra Leone Freetown	David B. Ostler
South Africa Durban	John A. Zackrisson
Taiwan Taichung	Kurt L. Blickenstaff
Texas Fort Worth	Rodney A. Ames
Texas McAllen	Fernando Maluenda
Texas San Antonio	James E. Slaughter
Tonga Nuku'alofa	Leitoni M. Tupou
Uganda Kampala	Robert F. Chatfield
Ukraine L'viv	Daniel E. Lattin
Uruguay Montevideo West	Thomas A. Smith
Utah Salt Lake City	Stephen W. Hansen
Utah Salt Lake City East	John C. Eberhardt
Utah Salt Lake City South	Robert E. Chambers
Utah St. George	John R. Center
Venezuela Valencia	Guillermo I. Guardia
Virginia Chesapeake	Alan J. Baker
Virginia Richmond	E. Bradley Wilson
Washington DC North	Peter S. Cooke
Washington Everett	Mark Bonham
Washington Federal Way	Robert I. Eaton
Washington Kennewick	Boyd S. Ware
Washington Seattle	Yoon Hwan Choi
Washington Vancouver	Derlin C. Taylor
Wisconsin Milwaukee	Raymond A. Cutler
Zambia Lusaka	Leif J. Erickson

Si Elder Cook Namulong sa mga Miyembro ug mga Investigator sa Ivory Coast

Ni R. Scott Lloyd

Mga Balita sa Simbahan

Si Elder Quentin L. Cook sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles mibiyaha sa Abidjan, Cote d'Ivoire (Ivory Coast), niadtong Pebrero 2013. Atol sa pagbisita nangulo siya sa usa ka priesthood leadership conference, mihimo og espesyal nga miting uban sa mga miyembro ug investigators, ug mibisita sa dagkong mga opisyal sa gobyerno.

Si Elder Cook gikuyugan sa pagbiyahe nila ni Elder L. Whitney Clayton sa Kapangulohan sa Seventy; Elder John B. Dickson sa Seventy, Presidente sa Africa West Area; ug ni Elder Joseph W. Sitati sa Seventy, Unang Magtatambag sa Africa West Area Presidency.

Ang total nga gidaghanon sa nanambong sa priesthood leadership conference ug sa miting alang sa mga miyembro ug investigator 9,693, nga naglakip sa 619 ka investigators. Daghang miyembro ang misakripisyo og dako sa pagtambong. Si Virginie Oulai Tongo sa Meagui Branch, Cote d'Ivoire Abidjan Mission, miingon nga ang iyang pamilya nagtigom og kwarta aron lang makaadto ug makakita sa Apostol. “Mibiyaha mi og 12 ka oras, apan nalipay ko,” miingon siya.

Daghan sa nanambong sa komperensya mireport sa talagsaong kabuhong sa Espiritu nga ilang natagamtam. Si Bishop Leon Kouadio sa Dokui Ward, Cocody Stake, miingon, “nahibalo ko nga anhion mi sa inila nga sulu-goon sa atong Manluluwas.”

Ang gidaghanon sa mga miyembro sa Cote d'Ivoire milambo gikan sa usa ka pamilya niadtong 1984 ngadto sa lima ka stake ug usa ka district karon.

Sa bag-o lang nga tuig ang kamatinud-anon sa mga Santos sa Ivoire makita pinaagi sa ilang buhat sa family history ug buhat sa templo. Ang tulo sa lima ka stake sa Cote d'Ivoire stakes mao ang nanguna sa 25 ka stake sa Simbahan sa porsyento sa mga adult nga misumiter og mga pangalan alang sa mga ordinansa niadtong 2012.

Si Elder Quentin L. Cook sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles namulong sa liboan nga nagpundok sa Abidjan, Cote d'Ivoire, niadtong Pebrero.

Sa tanang stake sa Simbahan, ang Cocody Stake dunay pinakataas nga porsyento sa mga adult kinsa, sa usa ka higayon o sa lain, misumiter og mga ngalan alang sa buhat sa templo.

Ang mga batan-on mibuhat sab sa ilang bahin. Ang porsyento sa mga batan-ong Ivorian nga mihimo sa pag-index kaduhaon pang milabaw sa average sa Simbahan, bisan hapit tanan kanila walay personal nga akses sa computer ug sa Internet apan kinahanglang moadto pa sa stake family history center sa paghimo sa buluhaton.

Ang mga miyembro gitudloan nga ang buhat sa family

history usa ka mahinungdanong bahin sa pagsunod sa ebanghelyo. Mitrabaho gayud sila aron maandam ang mga ngalan sa wala pa sila mosakay sa bus alang sa layo nga biyahe ngadto sa Accra Ghana Temple—ug siyempre dili lang diyutay nga ngalan, apan daghan.

Giawhag ni Elder Cook ug Elder Clayton ang mga Santos sa pagpadayon sa upat ka importanting buluhaton: pagpalambo sa ilang pagtuo sa Ginoo nga si Jesukristo, paglig-on sa ilang mga pamilya, aktibong makigbahin sa ebanghelyo sa uban, ug padayon sa talagsaon nilang paningkamot sa buhat sa family history ug buhat sa templo. ■

Bag-ohay nga Pagtaliwan ni Frances J. Monson

“Sa unang adlaw nga nakita nako si Frances, ako nasa-yud nga nakit-an na nako ang eksaktong babaye,” miingon si Presidente Thomas S. Monson sa paghulagway sa ilang panaghigugmaay.¹ Kana nga kahibalo napamatud-an makadaghan atol sa pagserbisyo ug pagsuporta ni Frances Beverly Johnson Monson sa iyang bana.

Ang iyang mortal nga kinabuhi natapos niadtong Mayo 17, 2013, sa dihang si Sister Monson, 85, malina-wong mitaliwan tungod sa katigulangon.

Bisan tuod dili niya gustong mahimong inila, kanunayng ubanan ni Sister Monson si Presidente Monson sa pagbisita sa mga tigulang ug masakiton. Siya ang tinubdan sa kalig-on ni Presidente Monson sa dihang gitawag siya isip bishop sa batan-on pa, ug miserbisyo uban niya sa dihang nagdumala siya sa Canadian Mission gikan 1959 hangtud 1962. Ang iyang pagserbisyo nagpadayon samtang ang iyang minahal nga si “Tommy” gitawag isip General Authority ug miserbisyo sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, sa Unang Kapangulohan, ug isip Presidente sa Simbahan.

“Iyang gimahal pag-ayo ang akong amahan, ug miila sa iyang mga talento ug mga kahanas ug malipayong misuporta niya ug mitabang niya sa pagpalambo sa iyang mga talento,” miingon si Ann Monson Dibb, ilang anak nga babaye.²

Natawo niadtong Oktubre 27, 1927, si Frances anak nga babaye nila ni Franz E. Johnson ug Hildur Booth Johnson. Iyang giminyoan si Thomas S. Monson sa Salt Lake Temple niadtong Oktubre 7, 1948. Siya nagserbisyo sa Relief Society ug Primary, maayo kaayo sa musika, maayong mopakatawa, ug labaw sa tanan mahigugmaong asawa, inahan, apohan, ug apohan sa tuhod.

Gihulagway ni Sister Dibb ang iyang inahan nga “kanunay maminaw ug motambag og pipila ka pulong nga iyang buhaton kon siya ang anaa sa samang sitwasyon. . . . Ang iyang makanunayong ehemplo . . . nahimong dakong impluwensya sa akong kinabuhi. Dili gayud kadudahan kon unsay iyang gituohan, unsay iyang buhaton, ug unsay iyang gilauman nga buhaton sa uban. Iyang

© RTI

Sila si Presidente ug Sister Monson human sa usa ka sesyon sa Abril 2010 nga kinatibuk-ang komperensya.

gipakita kon unsa mo isip usa ka Santos sa Ulahing mga Adlaw, isip Kristiyano.”³

“Wala ako sukad makabantay nga si Frances bisan kausa nagbagulbol kabahin sa akong mga responsibilidad sa Simbahan,” miingon si Presidente Monson. Gihulagway ni Presidente Monson si Frances nga “usa ka babaye sa hilum ug hugot nga pagtuo.”⁴ ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Thomas S. Monson, “Napanalanginan Pag-ayo,” *Liahona*, Mayo 2008, 111.
2. Ann M. Dibb, sa “Frances J. Monson, Wife of President Thomas S. Monson, Passes Away” (Mayo 17, 2013), mormonnewsroom.org.
3. Ann M. Dibb, sa “Frances Monson: Through the Eyes of Daughter, Ann Monson Dibb” (Mormon Times video, Mayo 12, 2013), ksl.com.
4. Thomas S. Monson, gikutlo sa Jeffrey R. Holland, “Presidente Thomas S. Monson: Diha sa mga Tunob sa Magtutudlo,” supplement sa *Liahona*, Hunyo 2008, 8.

Si Elder Neil L. Andersen (tunga) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles nangulo sa pag-abli sa plaque sa pagsaulog sa ika-30 nga anibersaryo sa Simbahan sa Haiti.

Ang Haiti Nagsaulog sa ika-30 nga Tuig sa Simbahan

Tulo ka dekada ang milabay si Presidente Thomas S. Monson—kanhi sakop sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles—mibisita sa Haiti ug mipahinungod sa yuta alang sa pagsangyaw sa gipahiuli nga ebanghelyo.

Si Elder Neil L. Andersen sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles bag-o lang mibisita sa Haiti sa pagsaulog sa anibersaryo. Si Elder Andersen nangulo sa pag-abli sa commemorative plaque nga magsilbing padayon nga pahinumdom sa pagsugod sa Simbahan sa Haiti. Ang mga miyembro nga nagpundok alang sa seremonyas sa pag-abli mitan-aw sa gi-televise nga mensahe ni Presidente Monson nga girekord sa wala pa ang kalihokan.

Ang Simbahan Mitabang sa Kapin sa 100 ka mga Katalagman sa tuig 2012

Matag tuig, Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw naghatag og emerhensya nga tabang sa mga tawo sa tibuok kalibutan nga naapektuhan sa mga katalagman, gubat, ug kagutom. Sa tuig 2012 ang Simbahan mihatag sa nangabiktima og gatasan ka libo ka libras nga pagkaon, tubig, mga sinina, tambal, kit nga panglimpyo sa lawas, ug ubang mga butang nga makahupay. Agi'g dugang,

liboan ka mga miyembro nga bolunter midonar og kapin sa 1.3 milyones ka oras sa pagserbisyo.

Ang pinakadakong paningkamot sa Simbahan alang sa kahupayan sa mga biktima sa katalagman mao ang mga biktima sa Kusog nga Bagyong Sandy sa Sidlakan nga Baybay sa Estados Unidos. Dugang sa Sandy, ang daling tabang sa Simbahan sa pagsanong sa mga katalagman sa tuig 2012 nahimo sa Japan, sa Pilipinas, ubang dapit sa Estados Unidos, ug sa Syria.

Ang FamilyTree Magamit na sa Publiko

Ang FamilyTree, ang dugay nang gipa-abut nga kalamboan sa FamilySearch.org sa Simbahan nga Internet site, gipakita sa publiko niadtong Marso 2013. Magamit kini nga walay bayad diha sa FamilySearch.org.

Ang FamilyTree mao ang sumusunod sa New FamilySearch, diin hangtud karon maakses lamang sa mga miyembro sa Simbahan gamit ang log-in ug password.

Karon ang ubang mga bisita sa FamilySearch.org “makahimo na sa pagsugod sa ilang family tree tanan pinaagi sa internet, magsugod gikan sa ilang kaugalingon ug dayon magpadayon sa nangaging henerasyon,” miingon si Paul M. Nauta, marketing manager sa FamilySearch.

Nakatabang Kini nga Mas Maningkamot Ko

Ganahan kaayo ko sa *Liahona!* Nindot ang akong pagbati kon magbasa ko niini. Gusto nakong dad-on kini sa eskwelahan ug ihatag sa akong mga higala. Ang mga artikulo nakatabang nako nga mahimong mas maayong tawo, mohimo og misyonaryo nga buhat, ug mopili sa maayo. Kon magtuon ko sa magasin, akong nakita nga maningkamot kong mas momaayo matag adlaw ug maningkamot nga mosunod ni Jesukristo.

Anastacia Naprasnikova, Ukraine

Espiritwal ug Temporal nga Kompas

Ang *Liahona* naglig-on sa akong pagpamatuod. Usa kini ka kompas—sa espirital ug sa temporal. Ang pagbasa sa mga pulong sa General Authorities nakatabang nga mas maduol ko kang Jesukristo. Ug isip misyonaryo, ang pagbasa sa mga pagpamatuod sa daghang kinabig nga mga Santos naghupay ug nakatabang nga mahimo kong epektibo nga trabahante sa ubasan sa Magtutudlo.

Elder Gomun, Benin Cotonou Mission

Koreksyon

Ang pahina 27 sa Pebrero nga *Liahona* nag-ingon nga si Dima Ivanov nagpuyo sa Vladivostok, Russia, apan ang husto nagpuyo siya sa Ulan-Ude, Russia.

MAGLAKAW SA DALAN SA PAGLAUM [TRAIL OF HOPE] NGA—MAG-UBAN

Ni LaRene Porter Gaunt

Mga Magasin sa Simbahan

Sayong bahin kadto sa tingpamulak sa Nauvoo sa dihang unang higayon ako nga nakalakaw sa Trail of Hope. Bulawanon ang kahayag ug mainit ang landong samtang naglakaw ako sa dalan nga gilinyahan og mga kahoy. Isip usa ka litratista, nag-focus ra ko sa gikusgon sa shutter [shutter speed], gidak-on sa abli sa shutter [aperture], ug sa talagsaong kahayag nga mipuno sa akong mga lente.

Dayon hinay-hinay ang panumduman sa akong mga katigulangan nga nakalakaw niini nga dalan nagsugod sa pagsulod sa akong kasingkasing. Una si Jared ug Cornelia uban sa ilang dos anyos nga anak nga lalaki. Akong gibati ang kabugnaw sa hangin, apan kana nga kabugnaw dili ikatandi sa tugnaw nga kahimtang nga nasinati ni Jared ug sa iyang gamay nga pamilya panahon sa exodo. Si Cornelia namatay taliwala sa Nauvoo ug Salt Lake. Akong nahanduraw nga naghilak si Jared samtang iyang gikugos ang iyang anak ug mipadayon.

Nahadlok nga mobiya ang pagbati sa ilang presensya, wala ko mohunong sa paglitrato samtang ang mga luha mipahanap sa akong panan-aw. Dayon nahinumdom ko sa bata nga si Sarah, kinsa mibiya uban sa iyang mahigugmaong ina-ina sa katapusang grupo sa mga Santos nga mibiya sa Nauvoo. Sa usa ka higayon, ang mahigugmaong Langitnong Amahan mipuno sa ilang kampo og mga buntog aron sila makakaon. Dayon nanlimbasog sila sa pagpadayon uban sa mapasalamaton nga kasingkasing.

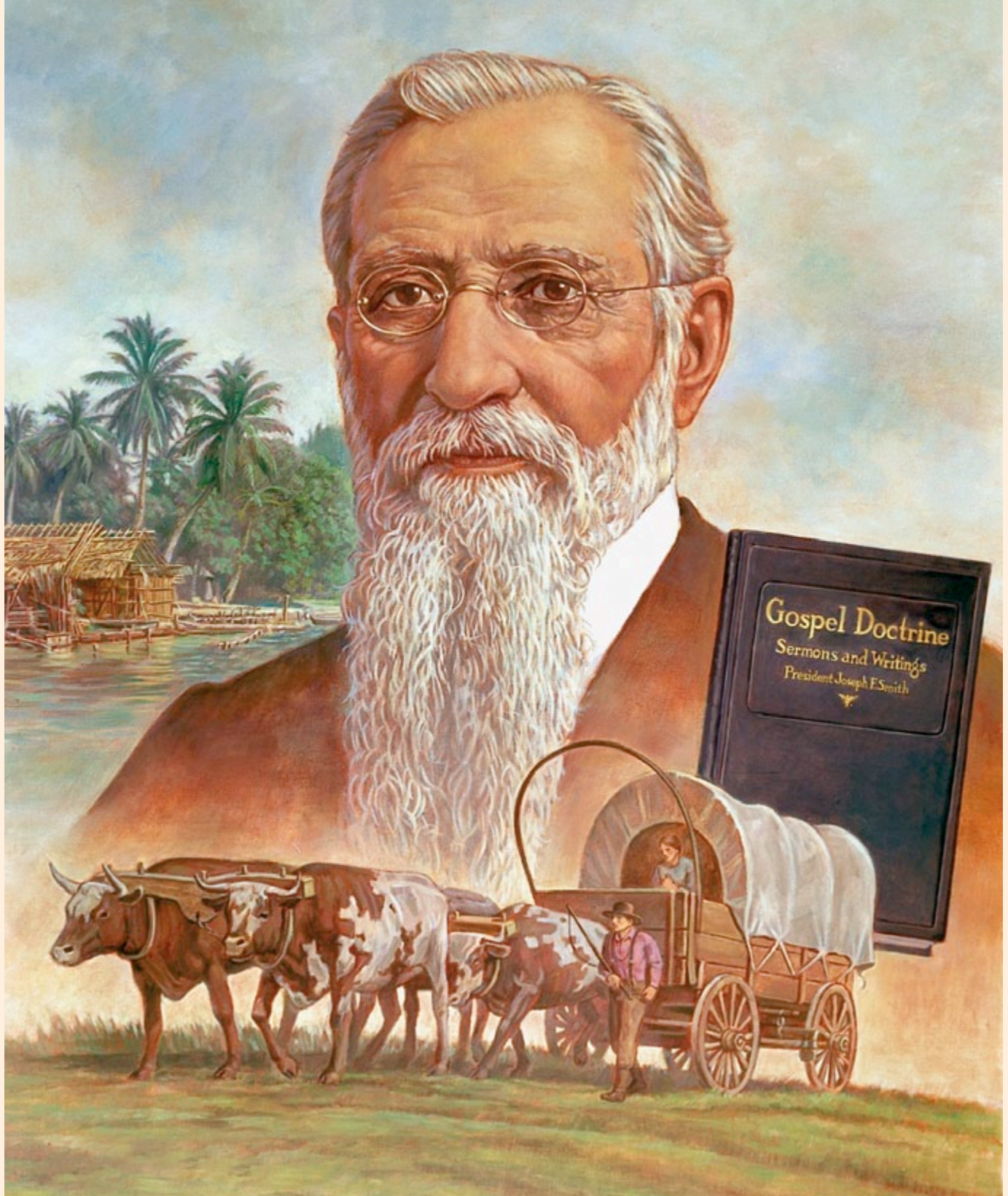

*Niadtong Pebrero 1846
ang mga pioneer nga
Santos sa Ulahing mga
Adlaw giabug gikan
sa Nauvoo. Puno sa
paglaum nga makakap-
lag sila og kalinaw didto
sa Zion, milakaw sila sa
Parley Street—karon
gitawag na og Trail of
Hope—ug mitabok sa
Suba sa Mississippi.*

Ang akong kasingkasing nagsugod sa pagkasubo, gibati nako nga ingon og si Sarah miuban nako. Sila si Jared ug Cornelia uban sa ilang gamay nga anak nga lalaki nakig-uban usab nako. Nanglakaw kami taliwala sa kahayag ug landong, kaniadto ug karon nagkauban niini nga dalan—niining dalan sa paglaum [trail of hope], niining dalan sa mga luha. Sa paagi nga dili nako mapasabut, sila nakig-uban nako ug gibati nako ang among giambitan nga gugma sa ebanghelyo ni Jesukristo. Nakaamgo ko nga ang akong pagpamatuod miinit ngari nako tungod kay kini miinit diha nila—gihatag gikan sa henerasyon ngadto sa laing henerasyon—matag usa nagpahimutang sa pundasyon alang sa sunod. Nakahilak ko uban sa pasalamat.

Sa wala madugay ang akong bana, nga nagkuha og litrato sa laing dapit, miapas nako. Nagbarug ko duol niya samtang akong giistorya niya ang akong kasinatian. Siya, sama niadtong mga Santos sa Nauvoo, mao ang una sa iyang pamilya nga mituo sa ebanghelyo. Ug siya, sama niadtong nakalakaw niini nga dalan labaw sa 150 ka tuig na kaniadto, dili ang katapusan nga motuo. Ang iyang pagpamatuod ug ang akong miamuma sa mga pagpamatuod nga karon miinit diha sa mga kasingkasing sa among mga anak, sama nga ang mga pagpamatuod ni Jared ug Cornelia ug Sarah miamuma sa mga pagpamatuod sa liboan nilang mga kaliwatan.

Gikalimtan ang among paglitrato, ang akong bana ug ako hinay nga naglakaw sa Trail of Hope, hilom nga naghinumdom niadtong nag-una na kaniadto. ■

PAGHULAGWAY PINAAGI NI ROBERT T. BARRETT

JOSEPH F. SMITH

Si **Joseph F. Smith** nag-edad og pito ka tuig sa dihang siya ang nagmaneho sa **karwahe sa pamilya nga giguyod sa mga baka** gikan sa Nauvoo, Illinois, ngadto sa Siyudad sa Salt Lake, Utah. Sa dihang nag-edad siya og 15, nagmisyon siya didto sa **Hawaii**. Dayon, isip Presidente sa Simbahan, iyang gipahinungod ang dapit diin natukod ang Templo sa Laie Hawaii. Nagtuo si Joseph nga ang mga tawo dili kaayo mogukod sa Simbahan kon sila nakasabut sa gituohan sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw. Ang iyang ubang mga pagtulun-an nga mipasabut sa mga pagtuo sa Simbahan anaa sa libro nga gitawag og ***Gospel Doctrine***.

“K on ang atong pagtuo napamatud-an sa Espiritu sa Dios,” misulat si Elder M. Russell Ballard sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “ang hugot nga pagtuo makaimpluwensya sa atong kinabuhi, mogiya sa hunahuna, pulong, ug buhat padulong sa langit. Kita mag-ampo nga may pasalig alang sa kalig-on ug paggiya—sama sa gibuhat sa [mga pioneer]. Kana ang kahulugan nga maglakaw matag tunob nga may hugot nga pagtuo. Mao kini ang gibuhat sa atong mga katigulangang pioneer, ug mao usab ni sa atong panahon karon.” Tan-awa sa “Hugot nga Pagtuo ug Kaisug sa Pioneer—Kaniadto ug Karon,” pahina 16.